

ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ ПРОЗОРОГО МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ

ДОСВІД ТА ВИКЛИКИ



Громадське партнерство «За прозорі місцеві бюджети!»

Одеська обласна організація ВГО «Комітет виборців України»

Фундація «Відкрите суспільство»

ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ ПРОЗОРОГО МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ

ДОСВІД ТА ВИКЛИКИ

Одеса – 2016

Впровадження в Україні прозорого місцевого бюджету: досвід та виклики. Громадське партнерство «За прозорі місцеві бюджети!», Одеська обласна організація ВГО «Комітет виборців України», Фундація «Відкрите суспільство». — Одеса, 2016. — 198 с.

Видання містить описання досвіду діяльності Громадського партнерства «За прозорі місцеві бюджети!» протягом 2014 – 2016 років. Зокрема, представлена концепція розробленої методології ПУД (прозорості-участі-добросочесності) та результати проведеного на її основі першого в Україні комплексного моніторингу та оцінки місцевої соціально-економічної та бюджетної політики в 17 українських містах включно з нормативними рекомендаціями. Okремо представлені успішні кейси місцевих адвокаційних кампаній та практичний досвід застосування інноваційних механізмів залучення та активізації містян та журналістів до участі у бюджетних процесах в місцевих громадах. Заключна частина видання презентує ідентичність та стратегічні плани партнерства «За прозорі місцеві бюджети!» як ефективного інструменту просування реформ в сфері публічних фінансів та фіналізує підсумки обговорень на Національному форумі «Громадянське суспільство та публічні фінанси».

Публікація розрахована на українських та зарубіжних експертів в сфері публічних фінансів, урядовців, представників місцевих органів влади, депутатів різних рівнів, правників, науковців, викладачів, громадських активістів, журналістів, співробітників міжнародних організацій. Для більш широкого використання видання в середовищі міжнародних організацій та іноземних експертів, надано його скорочений варіант англійською мовою.

Загальна редакція:

Ігор Бринош, Анатолій Бойко, Одеська обласна організація ВГО «Комітет виборців України».

Видання підготовлено в рамках ініціативи «Громадянське суспільство та ЗМІ – за прозорі місцеві бюджети!», яка виконується Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України», Фундацією «Відкрите суспільство» та Громадським партнерством «За прозорі місцеві бюджети!», за фінансової підтримки Європейського Союзу та Посольства Фінляндії в Україні. Зміст публікації не є відображенням офіційної позиції Європейського Союзу та Посольства Фінляндії в Україні.



ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Методологія ПУД як інструмент діагностики» проблем в сфері місцевих бюджетів та впливу на їх вирішення.	7
РОЗДІЛ 2. Місцевий фокус соціально-економічної та бюджетної політики.	17
РОЗДІЛ 3. Нормативні рекомендації щодо підвищення прозорості, участі та доброчесності місцевої соціально-економічної та бюджетної політики.	63
РОЗДІЛ 4. Можливості локальних адвокаційних кампаній в сфері місцевих бюджетів.	79
РОЗДІЛ 5. Залучення місцевих мешканців та журналістів до бюджетних процесів.	107
РОЗДІЛ 6. Партнерство «За прозорі місцеві бюджети!» як ефективний інструмент просування реформ в сфері публічних фінансів.	127
РОЗДІЛ 7. Виклики та тенденції в сфері місцевих публічних фінансів.	141
IMPLEMENTATION OF TRANSPARENT LOCAL BUDGET IN UKRAINE: experience and challenges. Abridged summary of publications in English.	156

ВСТУП

Основне завдання цього видання – привернути увагу чиновників різного рівня, експертів, громадських активістів та інших зацікавлених суб'єктів до проблем місцевих бюджетів в Україні та спровокувати позитивні зміни в сфері місцевих публічних фінансів. Публікація містить описання унікального досвіду діяльності Громадського партнерства «За прозорі місцеві бюджети!» протягом 2014 – 2016 років і ми сподіваємось, що він стане в нагоді для реального поступу реформ в сфері місцевих публічних фінансів та здійснення бюджетного процесу для громади, за участю та під контролем громади.

Готуючи цю публікацію, ми прагнули показати місцевим чиновникам та урядовцям кращі практики прозорості, участі та доброчесності місцевої соціально-економічної та бюджетної політики, а також закликати їх здійснювати свої повноваження в сфері місцевих бюджетів відповідно до кращих міжнародних стандартів. Матеріалами видання ми також хочемо активізувати та надихнути місцевих громадських активістів та журналістів до участі в бюджетному процесі та здійсненні громадського контролю в сфері місцевих публічних фінансів і надати їм для цього ефективні інструменти. Українським та зарубіжним експертам буде корисним унікальний практичний досвід впровадження різних інструментів моніторингу та оцінки місцевої соціально-економічної та бюджетної політики, а також залучення місцевої громади до бюджетного процесу.

Описана у виданні діяльність та здобутий досвід були б неможливі без участі багатьох організацій та людей. Ми вдячні Представництву Європейської Комісії в Україні та Посольству Фінляндії в Україні за фінансову підтримку ініціативи; Фондації «Відкрите суспільство» за партнерство в реалізації ініціативи; «Інтерньюз Україна» за допомогу в організації конкурсу журналістських розслідувань; Фонду «Східна Європа» та Гурту за допомогу в проведенні Національного форуму «Громадянське суспільство та публічні фінанси».

Проте, найбільша подяка всім учасникам Громадського партнерства «За прозорі місцеві бюджети!», без активної участі та самовідданості яких не було б такого результату від впровадження ініціативи. А також хочемо подякувати всім іншим експертам, тренерам та фахівцям, яких складно перелічити, але внесок яких в спільний результат ми дуже цінуємо.

Анатолій Бойко
координатор Громадського партнерства
«За прозорі місцеві бюджети!»,
голова Одеської обласної організації
ВГО «Комітет виборців України»

ОСНОВНІ СКОРОЧЕННЯ:

БКУ	Бюджетний кодекс України.
ГКУ	Господарський кодекс України.
Документи політики	документи соціально-економічної та бюджетної політики.
ЖКГ	житлово-комунальне господарство.
ЗУ	Закон України.
Індекс ПУД	Індекс прозорості-участі-добросовісності.
Комісія ради	засідання постійних комісій ради.
КП	Комунальне підприємство.
МФУ	Міністерство фінансів України.
ОМС	орган місцевого самоврядування.
ОСББ	об'єднання співвласників багатоквартирних будинків.
ПСЕР	Програма соціально-економічного розвитку.
ПЦМ	програмно-цільовий метод.
Сесія ради, сесійні засідання ради	пленарні засідання ради.
ЦНАП	Центр надання адміністративних послуг.

РОЗДІЛ 1.

Методологія ПУД як інструмент «діагностики» проблем в сфері місцевих бюджетів та впливу на їх вирішення.

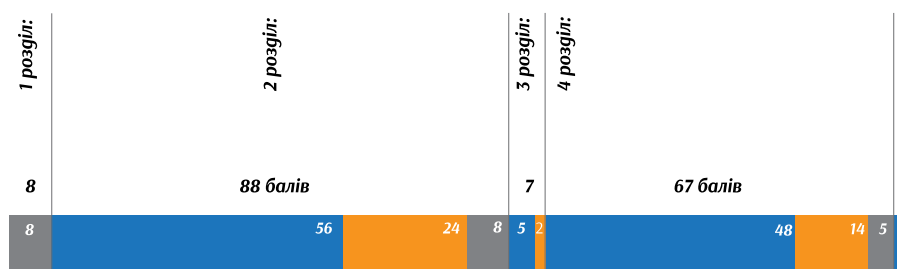
Розділ описує філософію та складові методології ПУД (прозорість-участь-добросовісність), а також можливості та переваги практичного застосування такого підходу для експертів, органів влади та представників громади.

ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ ПРОЗОРОГО МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ: Досвід та виклики

Індекс прозорості, участі та доброчесності соціально-економічної та бюджетної політики на місцевому рівні (Індекс ПУД або Індекс прозорості-участі-доброчесності місцевих бюджетів) – це оцінка рівня прозорості, забезпечення участі громадян та доброчесності органів місцевого самоврядування (ОМС) в процесі складання, розгляду, затвердження, виконання та звітування щодо соціально-економічної та бюджетної політики*.

Методологія моніторингу

173 балів



прозорість

участь

доброчесність

Розділ 1: Планування, регламентування та інформування щодо бюджетного процесу та його документів

Розділ 2: Складання, розгляд та затвердження документів соціально-економічної бюджетної політики

Розділ 3: Виконання місцевого бюджету. Закупівлі за бюджетні кошти

Розділ 4: Звітування щодо виконання місцевого бюджету

Розділ 5: Стратегічні документи місцевого розвитку

ІНДЕКС ПУД:

- крок у напрямку допомоги місцевій владі підвищити прозорість та доступність інформації про документи соціально-економічної та бюджетної політики, покращення розуміння громадянами соціально-економічного ефекту від використання публічних фінансів та ресурсів, забезпечення адекватних можливостей для участі громадян в бюджетному процесі та впливу на очікувані результати політики.
- можливість для місцевої влади підвищити довіру до рішень, які приймаються в рамках бюджетного процесу та формування у громадян переконання щодо відповідності результатів публічної політики існуючим потребам та визначеним пріоритетам.
- важливий антикорупційний інструмент та реальний внесок інститутів громадянського суспільства у попередження політично та корупційно-мотивованих бюджетних рішень на місцевому рівні.

* Методологія Індeksu ПУД розроблена експертом Іваном Сікорою, Фондація «Відкрите суспільство», на замовлення Громадського партнерства «За прозорі місцеві бюджети!», для здійснення відповідного моніторингу протягом 2015 – 2016 років.

МОЖЛИВОСТІ ІНДЕКСУ ПУД.

Індекс ПУД комплексно оцінює місцеву соціально-економічну та бюджетну політику на всіх її стадіях, дотримання вимог чинного законодавства та впровадження кращих міжнародних та українських практик.

Завдяки Індексу ПУД:

- органи державної влади та народні депутати України можуть отримати рекомендації щодо покращення регламентування бюджетного процесу на місцевому рівні та забезпечення кращих можливостей для участі громадян на різних стадіях бюджетного процесу поряд із забезпеченням прозорості бюджетних документів та доступності інформації про позиції депутатів місцевих рад щодо їх змісту;
- органи місцевого самоврядування отримають рекомендації щодо покращення зафіксованих показників в рамках критеріїв прозорості, участі та доброчесності, що дасть змогу громадянам оцінювати стан управління публічними фінансами та ресурсами на місцевому рівні.
- громадяни, депутати місцевих рад та представники бізнесу будуть краще обізнані про стан управління публічними фінансам та ресурсами на місцевому рівні та про існуючі можливості впливу на зміст соціально-економічної та бюджетної політики, а також отримають більше можливостей впливу на зміст соціально-економічної та бюджетної політики.



*Тренінг щодо використання методології Індексу ПУД,
м. Одеса, травень 2015 року.*

Індекс ПУД дає змогу оцінювати та порівнювати різні місцеві бюджети України з точки зору їх наближення до максимальних значень показників прозорості, участі та доброчесності та фіксувати кращі практики, які успішно функціонують, не будучи ще законодавчо закріпленими.

Індекс ПУД опирається на міжнародні практики, критерії та принципи «доброго врядування» («good governance»), які сформульовані у Європейській хартії місцевого самоврядування, документах Ради Європи, Партнерства «Відкритий уряд», Міжнародного валютного фонду, Світового Банку, Організації економічного співробітництва та розвитку, Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю (INTOSAI), Міжнародного бюджетного партнерства, Глобального руху за бюджетну прозорість, підзвітність та участь громадян у бюджетних процесах та вимоги чинного українського законодавства (Бюджетного кодексу України, Закону України «Про доступ до публічної інформації» тощо). Враховувалася практика моніторингу та оцінки державних та місцевих публічних фінансів вітчизняними експертами, в тому числі експертами Фондації «Відкрите суспільство».

При розробці Індексу ПУД була взята до уваги загальноєвропейська тенденція поступового переходу від систем управління громадами до системи «доброго врядування» («good governance») та забезпечення можливостей безпосередньої участі громадян у вирішенні питань місцевого значення відповідно до принципу субсидіарності.

Індекс ПУД використовує **205 критеріїв**. Ці критерії використовуються для того, щоб визначити стан виконання вимог чинного законодавства, зафіксувати прогалини чинного національного законодавства, які досі не унормовані та порівняти застосування існуючих кращих практик, сформулювати рекомендації щодо покращення ситуації із місцевою соціально-економічною та бюджетною політикою на місцевому та національному рівнях. Кожне місто, селище, село отримує певну кількість балів із 205 можливих, які визначають його рейтинг в Індексі прозорості, участі і доброчесності.

КРИТЕРІЇ ІНДЕКСУ:

ПРОЗОРИСТЬ: оцінює стан відкритості та міру доступності соціально-економічних та бюджетних документів на всіх стадіях бюджетного процесу на сайті органу місцевого самоврядування або за запитом публічної інформації.

УЧАСТЬ: оцінює стан та можливість участі громадян у бюджетному процесі, практики проведення консультацій із громадськістю на всіх стадіях бюджетного процесу щодо соціально-економічних та бюджетних документів у різних формах, які гарантують зручний доступ до релевант-

Розділ 1. Методологія ПУД як інструмент «діагностики» проблем в сфері місцевих бюджетів та впливу на їх вирішення

ної та всебічної інформації про результати консультацій із громадянами та про внесок громадян та депутатів місцевих рад.

ДОБРОЧЕСНІСТЬ: оцінює забезпечення права громадян на передбачуваність кроків органів місцевого самоврядування на різних стадіях бюджетного процесу, належне, своєчасне та завчасне інформування та наявність можливостей для легкого сприйняття інформації та її поширення на усіх стадіях прийняття рішень, виконання вимог чинного законодавства, практику планування та регламентування процедур складання, розгляду, затвердження, виконання та звітування щодо соціально-економічних та бюджетних документів.



Обговорення проблем практичного застосування методології Індексу ПУД, м. Одеса, березень 2016 року.

Критерій доброчесності дає змогу органічно поєднати ТРИ складові будь-якого управлінського рішення:

- Факт оприлюднення документу політики, тобто забезпечення його прозорості.
- Факт проведення консультацій щодо змісту оприлюдненого документу політики.
- Факт прийняття рішення щодо документу політики, що має бути прийняте на підставі проведених консультацій із прозорим оприлюдненням позицій та інтересів учасників консультацій та причин врахування пропозицій одних та відхилення інших із чіткими розумінням у учасників процесу щодо майбутніх дій для успішного вирішення проблем.

Розрив між цими ТРЬОМА складовими веде до рішень, які можуть містити серйозні корупційні складові, бути політично мотивованими та здійснювати використання ресурсів всупереч оприлюдненим позиціям в рамках консультацій або ж відверто використовувати процедури для лобіювання інтересів однієї групи на противагу іншій. І не завжди такі рішення можуть відповідати суспільному інтересу.

ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ ПРОЗОРОГО МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ: Досвід та виклики

Кожен із 3-х груп критеріїв дає змогу оцінити наближення чинного порядку оприлюднення соціально-економічних та бюджетних документів, залучення громадян та депутатів місцевої ради до бюджетного процесу та можливості впливу на соціально-економічну та бюджетну політику до найвищого значення визначеного у балах.

Кожен критерій Індексу ПУД оцінюється за бальною шкалою.

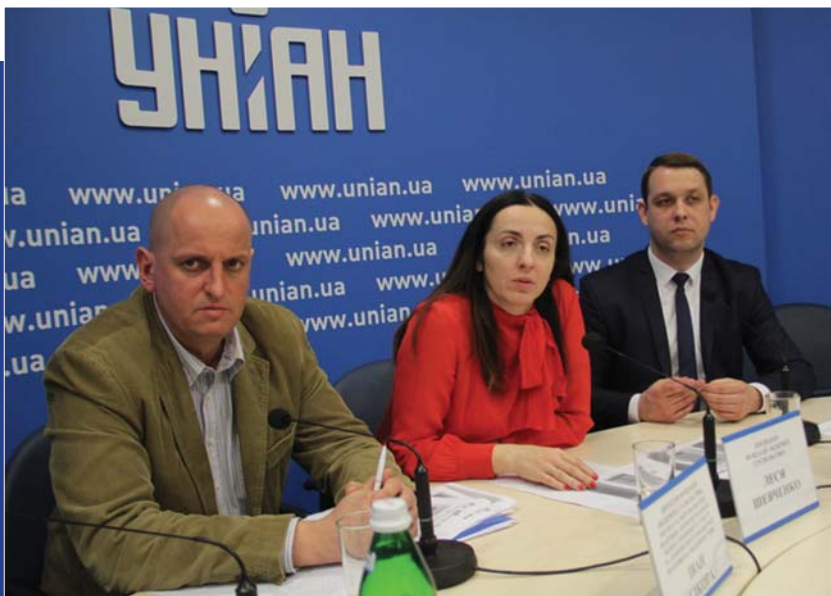
1 бал — найвище значення, забезпечено виконання критерію.

0,5 балів — проміжне, посереднє значення, забезпечено часткове виконання критерію.

0 балів — найнижче значення, не забезпечено виконання критерію.

	0 – 20% – незадовільний (чи відсутній)
	20 – 40% – мінімальний
	40 – 60% – обмежений
	60 – 80% – суттєвий
	80 – 100% – високий

Для рейтингування міст, процесів та етапів соціально-економічної та бюджетної політики використовується інтервальна шкала із застосуванням кроку у 20% задоволення критеріїв індексу ПУД.



*Презентація проміжних результатів моніторингу Індексу ПУД,
м. Київ, 28 грудня 2015 року.*

Розділ 1. Методологія ПУД як інструмент «діагностики» проблем в сфері місцевих бюджетів та впливу на їх вирішення

Предмет дослідження індексу ПУД: соціально-економічна та бюджетна політика на місцевому рівні, що формулюється у відповідних документах.

Під терміном «соціально-економічні та бюджетні документи» мається на увазі наступне:

- Плани діяльності головних розпорядників бюджетних коштів на 2015 рік та наступні за плановим два бюджетні періоди.
- Бюджетні та цільові програми на 2015 рік.
- Бюджетні запити на 2016 рік.
- Фінансові плани комунальних підприємств на 2015 рік.
- Рішення про бюджет на 2016 рік.
- Рішення про Програму соціального та економічного розвитку (ПСЕР) на 2016 рік.
- Річні плани закупівель на 2015 рік, звітів про проведення процедур закупівель протягом 2-ї половини 2015 року, договори на закупівлю протягом 2015 року тощо.
- Річний звіт про виконання бюджету за 2014 рік.
- Квартальні звіти про виконання бюджету за 1 квартал, 1 півріччя, 9 місяців 2015 рік та внесення змін до рішення про бюджет.
- Звіти за виконання бюджетних програм (паспортів бюджетних програм) за 2014 рік.
- Звіти щодо виконання Програми соціально-економічного розвитку (ПСЕР) та цільових програм за 2014 рік.
- Звіти про виконання фінансових планів комунальних підприємств за 2014 рік.

Поняття «соціально-економічна та бюджетна політика» вживається для позначення процесу складання, розгляду, затвердження, виконання та звітування щодо **соціально-економічних та бюджетних документів, що є складовими зазначених політик.**

Поряд із соціально-економічними та бюджетними документами, в Індексі ПУД досліджувалися:

- Планування та регламентування бюджетного процесу, зручність сприйняття та пошуку інформації про документи та результати бюджетної політики, результатів зовнішньої та внутрішньої оцінки діяльності розпорядників бюджетних коштів;

- Ключові стратегічні документи місцевого розвитку, що є підставою для планування та прогнозування соціально-економічної та бюджетної політики (Стратегія розвитку населеного пункту, Генеральний план та Детальні плани територій).

Попри те, що **діяльність комунальних підприємств (КП) не регулюється Бюджетним кодексом** (регулюється Господарським кодексом України, наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 02.02.2015 року № 205 «Про затвердження Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки» та підзаконними нормативно-правовими актами на місцевому рівні), саме діяльність КП суттєво впливає на зміст та пріоритети соціально-економічної та бюджетної політики оскільки вони можуть отримувати фінансову підтримку за рахунок бюджетних коштів на безповоротній чи поворотній основі тощо. Саме тому, фінансові плани КП та звіти про їх виконання стали одним із об'єктів оцінювання.

Виконання місцевого бюджету оцінювалося з точки зору практики закупівель за бюджетні кошти. Поза предметом дослідження залишилися розпорядники бюджетних коштів нижчого рівня та бюджетні установи.

Об'єкт дослідження: офіційні сайти ОМС, та розділи цих сайтів, що містять інформацію про соціально-економічну та бюджетну політику та стан отримання інформації по запитам.

Суб'єкт дослідження: органи місцевого самоврядування, що покликані забезпечити належне виконання вимог чинного законодавства та використовувати кращі міжнародні та українські практики прозорості, участі та доброчесності в рамках бюджетного процесу задля результативного та ефективного управління публічними фінансами та ресурсами.

Моніторинг та оцінювання здійснювалося методами аналізу сайтів органів місцевого самоврядування, надсилання запитів публічної інформації та звернень, ведення особистого спостереження під час відвідування заходів в рамках бюджетного процесу, враховувалися оцінки посадових осіб виконавчого комітету, депутатів місцевої ради, громадських активістів та експертів, які були оприлюдненні публічно або висловлені в приватному порядку.

СТРУКТУРА КРИТЕРІЇВ ІНДЕКСУ ПУД.

Індекс ПУД містить 5 розділів оцінювання процесів, стадій та документів соціально-економічної та бюджетної політики:

РОЗДІЛ 1. Планування/регламентування бюджетного процесу, зручність прийняття та пошуку інформації про бюджетні документи та результати бюджетної політики (8 критеріїв).

Підрозділ 1.1. Загальне планування та регламентування бюджетного процесу.

Підрозділ 1.2. Зручність прийняття та пошуку інформації про документи та результати бюджетної політики.

РОЗДІЛ 2. Складання, розгляд та затвердження документів соціально-економічної та бюджетної політики (88 критеріїв).

ЧАСТИНА 1. (39 КРИТЕРІЇВ).

Підрозділ 2.1. Плани діяльності головних розпорядників бюджетних коштів на плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди.

Підрозділ 2.2. Бюджетні та цільові програми головних розпорядників бюджетних коштів.

Підрозділ 2.3. Бюджетні запити головних розпорядників бюджетних коштів.

Підрозділ 2.4. Фінансові плани комунальних підприємств.

ЧАСТИНА 2. (49 КРИТЕРІЇВ).

Підрозділ 2.5. Проект рішення про місцевий бюджет (розгляд на засіданнях профільної бюджетної комісії місцевої ради).

Підрозділ 2.6. Проект рішення про бюджет (розгляд на сесії місцевої ради).

Підрозділ 2.7. Проект Програми соціального та економічного розвитку (ПСЕР) (розгляд на засіданнях профільної бюджетної комісії місцевої ради).

Підрозділ 2.8. Проект рішення про ПСЕР (розгляд на сесії місцевої ради).

РОЗДІЛ 3. Виконання бюджету, закупівлі за бюджетні кошти (7 критеріїв).

Підрозділ 3.1. Закупівлі за бюджетні кошти.

РОЗДІЛ 4. Звітування про виконання соціально-економічних та бюджетних документів зазначених в другому розділі (67 критеріїв).

Підрозділ 4.1. Річне звітування. Звітування щодо виконання місцевого бюджету (на профільній бюджетній комісії місцевої ради).

Підрозділ 4.2. Річне звітування. Звітування щодо виконання місцевого бюджету (на сесії місцевої ради).

Підрозділ 4.3. Квартальне звітування. Звітування щодо виконання місцевого бюджету 1 квартал, 1 півріччя, 9 місяців року та внесен-

ня змін до бюджету (на профільній бюджетній комісії місцевої ради, консультації).

Підрозділ 4.4. Квартальне звітування. Звітування щодо виконання місцевого бюджету 1 квартал, 1 півріччя, 9 місяців року та внесення змін до бюджету (на сесії місцевої ради).

Підрозділ 4.5. Звітування головних розпорядників бюджетних коштів щодо виконання паспортів бюджетних програм за календарний рік.

Підрозділ 4.6. Звітвання головних розпорядників бюджетних коштів щодо виконання цільових програм та Програми соціального та економічного розвитку за календарний рік (на сесійних засіданнях місцевої ради, консультації).

Підрозділ 4.7. Звітування щодо виконання фінансових планів комунальних підприємств.

РОЗДІЛ 5. Стратегічні документи місцевого розвитку (3 критерія).

Підрозділ 5.1. Стратегічні документи місцевого розвитку, які впливають на соціально-економічну та бюджетну політику.

Всього критеріїв Індексу ПУД: 205. В цьому дослідженні оцінювалося 173 критерії: максимальна кількість балів – 173.



*Підсумкове
видання з
фінальними
результатами
моніторингу
Індексу ПУД.*

РОЗДІЛ 2.

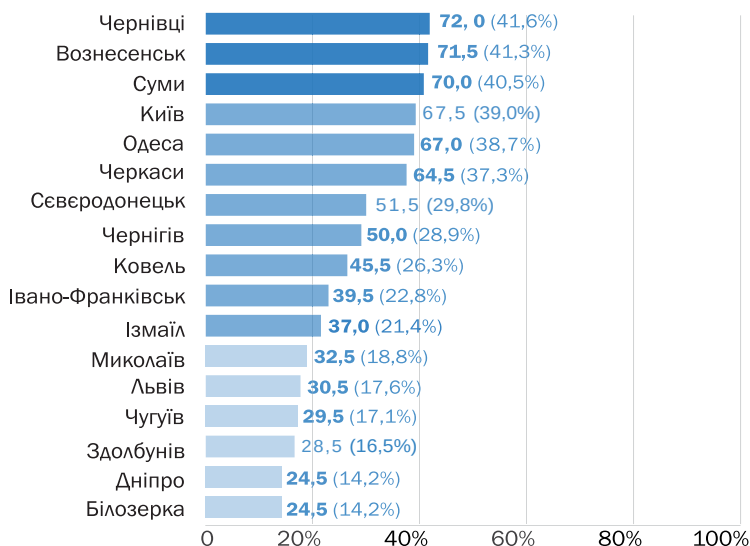
Місцевий фокус соціально-економічної та бюджетної політики.

Розділ описує результати моніторингу ПУД в 17 українських містах протягом липня 2015 – лютого 2016 року (8 місяців), в ході якого вперше в Україні комплексно оцінена місцева соціально-економічна та бюджетна політика на предмет дотримання вимог чинного законодавства, впровадження кращих міжнародних та українських практик прозорості, доброчесності та залучення громадян до процесу прийняття рішень.

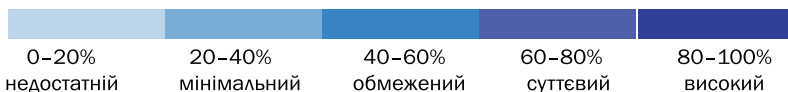
ЗАГАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ І ТЕНДЕНЦІЇ

За результатами вимірювання Індексу прозорості, участі та доброчесності місцевої соціально-економічної та бюджетної політики, тільки в трьох із 17 міст: Чернівцях, Вознесенську та Сумах забезпечується виконання понад 40% критеріїв – це на сьогодні “найвищий”, так званий «обмежений» рівень відповідності вимогам серед усіх досліджуваних міст України.

Загальний рейтинг



Індекс ПУД для визначення міри задоволення критеріїв
використовує 5 ступенів:



Києву та Одесі не вистачило 2,5 та 3 бала відповідно, щоб потрапити до цієї категорії. Шість міст (Миколаїв, Львів, Чугуїв, Здолбунів, Дніпро, Білозерка) не подолали 20% бар'єр, що свідчить про незадовільні показники. Переважна більшість міст отримала мінімальну та недостатню кількість балів за усіма показниками.

Місцева політика не задовольняє більшості критеріїв прозорості, участі громадян та доброчесності бюджетного процесу, суспільство залишається недостатньо поінформованим, на що витрачаються бюджетні кошти.

Рейтинг по критеріям

ПРОЗОРІСТЬ,%		УЧАСТЬ,%		ДОБРОЧЕСНІСТЬ,%	
Київ	45,1	Суми	53,8	Вознесенськ	38,1
Одеса	42,9	Вознесенськ	51,3	Київ	35,7
Чернівці	42,0	Ковель	48,8	Суми	35,7
Вознесенськ	38,4	Черкаси	47,5	Чернівці	33,3
Черкаси	37,1	Чернівці	45,0	Одеса	33,3
Суми	36,6	Сєвєродонецьк	37,5	Івано-Франківськ	28,6
Сєвєродонецьк	30,8	Білозерка	36,3	Ковель	21,4
Чернігів	28,6	Ізмаїл	36,3	Миколаїв	21,4
Миколаїв	19,6	Чернігів	36,3	Чугуїв	21,4
Ковель	19,2	Івано-Франківськ	30,0	Білозерка	19,0
Івано-Франківськ	19,2	Чугуїв	30,0	Черкаси	19,0
Ізмаїл	18,8	Одеса	30,0	Львів	16,7
Львів	17,4	Здолбунів	27,5	Чернігів	16,7
Дніпро	15,6	Київ	23,8	Здолбунів	9,5
Здолбунів	13,0	Львів	18,8	Сєвєродонецьк	9,5
Чугуїв	11,6	Миколаїв	15,0	Дніпро	7,1
Білозерка	5,4	Дніпро	13,8	Ізмаїл	7,1

Індекс ПУД для визначення міри задоволення критеріїв
використовує 5 ступенів:

0–20%	20–40%	40–60%	60–80%	80–100%
недостатній	мінімальний	обмежений	суттєвий	високий

І навіть три лідери рейтингу – Чернівці, Вознесенськ та Суми – забезпечують досить обмежений рівень прозорості.

Найбільш непрозорими є документи, які впливають на зміст бюджетної політики. Жодне місто (окрім Чернівців) не оприлюднює плани діяльності головних розпорядників бюджетних коштів. Фінансові плани та звіти комунальних підприємств також переважно недоступні. Лише в Черкасах всі фінплани комунальних підприємств оприлюдненні на сайті, понад половина – доступні у Чернівцях та Ковелі. Попри те, що річний та квартальний звіти про виконання бюджету доступні у 16 із 17 міст, процедура внесення змін до бюджету за результатами квартальної звітності залишається корупційно чутливою – влада не консультується з громадянами, кошти розподіляються у ручному режимі.

За критерієм участі громадян лідерами є Суми та Вознесенськ, де показники складають 53,8% та 51,3% відповідно, що відповідає «обмеженому» рівню. Найнижчі показники у цьому блоці мають міста Дніпро (13,8%), Миколаїв (15%) та Львів (18,8%). Переважно громадяни мають змогу лише відвідувати засідання профільних комісій та сесії місцевої ради, висловлювати пропозиції. Але громада залишається непоінформованою щодо того чому відхилені ті чи інші пропозиції та ініціативи активістів та місцевих депутатів.

Таким чином, на сьогодні ми спостерігаємо переважно «фасадну прозорість» та формальну участь громадян у бюджетному процесі на місцевому рівні.

За показником доброчесності (він оцінює переважно реалізацію принципу співпраці влади із громадянами та дотримання передбачених законодавством строків реалізації процедур) результати найгірші – жодне місто не сягнуло навіть «обмеженого рівня» відповідності критеріям.



*Презентація фінальних результатів моніторингу Індексу ПУД,
м. Київ, 4 серпня 2016 року.*

Найменш доброчесною є практика оприлюднення проектів рішень про бюджет (лише у 6 містах зафіксовано дотримання вимог оприлюднення рішення про бюджет за 20 робочих днів до дати розгляду з метою прийняття). Дотримання термінів затвердження проекту рішення про бюджет (до 25 грудня) зафіксовано у 12 із 17 міст. Місцевій владі перш за все бракує доброчесності у процедурах, які регламентують бюджетний процес. Немає даних про результати проведених внутрішніх та зовнішніх аудитів та ревізій, інформації про результати громадських експертиз бюджетної політики.

ОЦІНКА ПРОЗОРОСТІ.

Найбільший ступінь відповідності критерію прозорості зафіксовано щодо рішення про бюджет на 2016 р. Проекти рішень про бюджет

були оприлюднені перед розглядом на засіданні профільної бюджетної комісії у 13 із 17 міст та перед розглядом на сесії у 15 із 17 міст.

Трохи гіршою є ситуація із прозорістю проекту рішення про ПСЕР, що було оприлюднене перед розглядом на засіданні профільної комісії у 11 із 17 міст та перед розглядом на сесії у 14 із 17 міст.

Поряд із високими показниками прозорості самого проекту рішення про бюджет, повнота оприлюднення цього рішення викликає питання. У жодному із міст не було зафіксовано забезпечення повноти оприлюднення проекту рішення про бюджет згідно вимог статті 76 БКУ.

Порівняно високими є показники прозорості основних стратегічних документів місцевого розвитку. Генеральні плани населених пунктів доступні на сайтах ОМС та по запиту у 13 із 17 міст, а Стратегії розвитку населеного пункту у 9 із 17 міст.

Лідерами за цим критерієм стали: Київ - 45,1% (50,5 балів із 112) Одеса – 42,9% (48 балів із 112) Чернівці – 42% (47 балів із 112).

Найгіршими є показники прозорості щодо планів діяльності головних розпорядників бюджетних коштів на плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди, проектів бюджетних запитів та проектів фінансових планів КП та звітів про їх виконання.

ОЦІНКА УЧАСТІ.

Присутня вибіркова практика проведення консультацій, яка переважно стосується лише проекту рішення про бюджет. Стан та рівень забезпечення можливості участі громадян на різних стадіях бюджетного процесу відрізняється.

- Зафіксовані широкі дискреційні повноваження виконавчих органів місцевих рад щодо порядку проведення консультацій із громадянами;
- Консультації проводяться «для галочки», із малозрозумілими для громадян результатами таких консультацій;
- Присутня вибіркова практика проведення консультацій, яка переважно стосується лише проекту рішення про бюджет;
- Стан та рівень забезпечення можливості участі громадян на різних стадіях бюджетного процесу відрізняється.

Найвищі оцінки за цим критерієм були зафіксовані при оцінюванні стану та можливостей участі громадян у засіданнях профільної бюджетної комісії та сесії місцевої ради.

Найвища участь громадян була зафіксована відносно консультацій щодо проекту рішення про бюджет на 2016 рік - у 7-ми (Чернівці, Черкаси, Сєверодонецьк, Ковель, Вознесенськ, Суми, Київ) із 17 міст. Домінуючими формами консультацій є так звані «масові» форми - електронні консультації (отримання пропозиції на електронну пошту) та публічні громадські обговорення.

Найнижчі оцінки зафіксовані при оцінюванні практики проведення консультацій із громадянами щодо більшості документів політики (без врахування проекту рішення про бюджет).

ОЦІНКА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Показники доброчесності є найнижчими порівняно із іншими двома критеріями – ПРОЗОРИСТЮ та УЧАСТЮ. Жодне місто не сягнуло навіть «обмеженого рівня» відповідності критерію доброчесності. Часто інформація, навіть опублікована місцевою владою, є заплутаною та неповною (розміщена так, що для її пошуку треба добре знати структуру сайту ОМС).

Найвищі оцінки за цим критерієм були зафіксовані при оцінюванні дотримання термінів затвердження рішення про бюджет та рішення про ПСЕР, дотримання термінів оприлюднення проекту рішення про бюджет та проекту рішення про ПСЕР.

Середні оцінки зафіксовані щодо наступних документів та процесів:

- зручності пошуку бюджетної інформації на сайті ОМС;
- інтегрованості сайтів ОМС із соціальними мережами;
- наявності планів складання, розгляду та затвердження місцевого бюджету та ключових соціально-економічних бюджетних документів на поточний календарний рік;
- наявності бюджетних регламентів та «громадського бюджету».

Найнижчі оцінки зафіксовані при оцінюванні наступних документів:

- стану оприлюднення звітів про результати консультацій щодо проекту рішення про бюджет та його повноту (кількість пропозицій, питання, яких вони стосуються, стан їх розгляду, зазначення причин врахування чи відхилення);

- планування консультацій із громадськістю в рамках складання планів діяльності головних розпорядників бюджетних коштів на плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди;
- оприлюднення результатів (висновків) внутрішніх та зовнішніх аудитів, громадської експертизи;
- оприлюднення окремого додатку до рішення про бюджет із інформацією про результати консультацій із громадянами;
- оприлюднення звіту за результатами консультацій щодо виконання бюджету за рік, квартальних звітів про виконання бюджету та пропонованих змін до рішення про бюджет;
- оприлюднення звітів за результатами консультацій щодо звітів головних розпорядників бюджетних коштів щодо виконання цільових та бюджетних програм (їх паспортів) за календарний рік (кількість пропозицій, питання, яких вони стосуються, стан їх розгляду, зазначення причин врахування чи відхилення);

ЗАГАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ:

- Бракує чіткої регламентації процедур оприлюднення проектів документів політики та консультацій щодо їх змісту.
- Можливості громадян щодо впливу на середньострокові та річні пріоритети бюджетної політики переважно обмежуються непрозорістю планів діяльності, бюджетних запитів та фінансових планів КП та звітів про їх виконання.
- Існують можливості для зловживань та недостатньо обґрунтованих бюджетних рішень (наприклад, заниження прогнозних надходжень та внесення змін до рішення про бюджет).
- Брак розуміння та вмінь громадян впливати на зміст місцевої соціально-економічної та бюджетної політики.
- Прозорість інформації про хід та результати підготовки, обговорення та прийняття документів політики зростає тільки на фінальній стадії бюджетного процесу.
- Позиції та аргументи учасників бюджетного процесу (громадян, депутатів та виконавчого органу місцевої ради) переважно недоступні через непрозорість стенограм, поіменних голосувань, пропозицій депутатів та інформації про результати консультацій.

РЕЗУЛЬТАТИ МОНІТОРИНГУ В ОКРЕМИХ ГРОМАДАХ

КИЇВСЬКА МІСЬКА РАДА

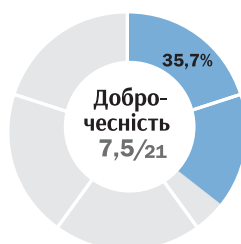
Результати індексу ПУД



Київ	45,1
Одеса	42,9
Чернівці	42,0
Вознесенськ	38,4
Черкаси	37,1
Суми	36,6
Сєвєродонецьк	30,8
Чернігів	28,6
Миколаїв	19,6
Ковель	19,2
Івано-Франківськ	19,2
Ізмаїл	18,8
Львів	17,4
Дніпро	15,6
Здолбунів	13,0
Чугуїв	11,6
Білозерка	5,4



Суми	53,8
Вознесенськ	51,3
Ковель	48,8
Черкаси	47,5
Чернівці	45,0
Сєвєродонецьк	37,5
Білозерка	36,3
Ізмаїл	36,3
Чернігів	36,3
Івано-Франківськ	30,0
Чугуїв	30,0
Одеса	30,0
Здолбунів	27,5
Київ	23,8
Львів	18,8
Миколаїв	15,0
Дніпро	13,8

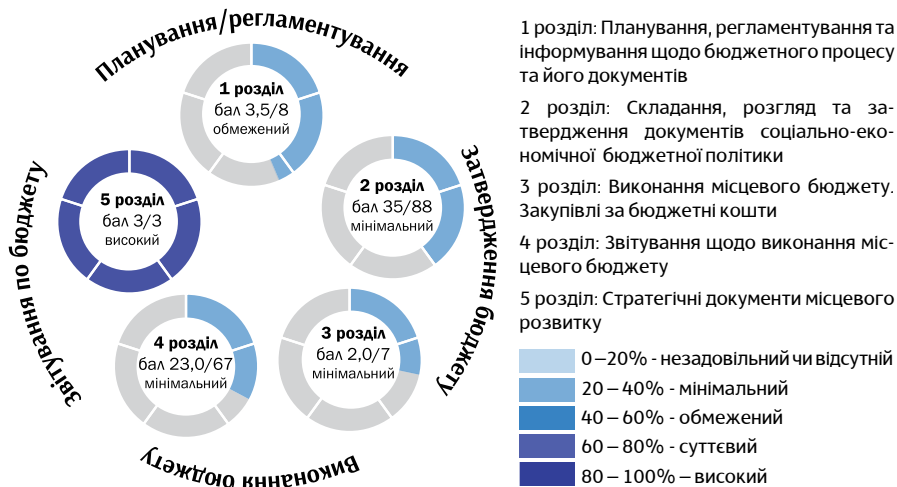


Вознесенськ	38,1
Київ	35,7
Суми	35,7
Чернівці	33,3
Одеса	33,3
Івано-Франківськ	28,6
Ковель	21,4
Миколаїв	21,4
Чугуїв	21,4
Білозерка	19,0
Черкаси	19,0
Львів	16,7
Чернігів	16,7
Здолбунів	9,5
Сєвєродонецьк	9,5
Дніпро	7,1
Ізмаїл	7,1

За результатами дослідження Київ набрав 67,5 балів із 173 можливих, що складає 39% від загальної кількості балів і зайняв 4 позицію серед 17 українських міст. Це відповідає «мінімальному рівню» забезпечення бюджетної Прозорості, Участі та Добросовісності, і є значно вищим за середній досягнутий іншими містами показник в 43,7 балів. Києву не вистачило 1% аби досягнути «обмеженого» рівня забезпечення бюджетної Прозорості, Участі та Добросовісності.

Загальною тенденцією, яка характерна для м. Києва, є високий рівень прозорості щодо стратегічних документів місцевого розвитку, проектів та більшості затверджених документів соціально-економічної та бюджетної політики. На сайті оприлюднюється інформація про протоколи та стенограми сесії, протоколи профільної бюджетної комісії, інформація про результати поіменних голосувань депутатів на сесії ради,

Стан соціально-економічної та бюджетної політики на всіх етапах бюджетного циклу



інформація про засідання профільної бюджетної комісії. В той же час, бракує повноти оприлюднення проекту рішення про бюджет. Не всі із затверджених бюджетних запитів головних розпорядників бюджетних коштів можна знайти на сайті, а їх проекти взагалі недоступні.

Фундація «Відкрите суспільство» вже 5 років поспіль здійснює дослідження соціально-економічної та бюджетної політики у м. Києві, адвокує підвищення прозорості бюджетного процесу та участі громадян у прийнятті рішень. Після проведення адвокаційної кампанії у 2014 році, організація домоглася від міської влади проведення першого в історії столиці громадського публічного обговорення проекту бюджету Києва на 2015 рік. Попри використання цієї форми консультацій із громадянами вже 3-й рік поспіль міською владою, досі відсутньою є практика оприлюднення інформації про результати таких консультацій. Також залишається закритою інформація як щодо обґрунтованості визначених бюджетних пріоритетів, так і щодо пропозицій громадян і депутатів Київради та стану їх розгляду. Прогнози провідного експерта Фундації «Відкрите суспільство» Івана Сікори щодо заниження на декілька мільярдів грн прогнозних надходжень коштів до міського бюджету столиці справджуються вже 2 роки поспіль та, на його думку, резерви для збільшення надходжень бюджету столиці є досі значними. Підвищення прозорості та участі дало б змогу попередити заниження прогнозних надходжень бюджету, які згодом, за результатами квартальної звітності, перерозподіляються без жодних консультацій із громадянами.

ДНІПРОВСЬКА МІСЬКА РАДА

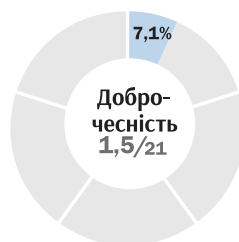
Результати індексу ПУД



Київ	45,1
Одеса	42,9
Чернівці	42,0
Вознесенськ	38,4
Черкаси	37,1
Суми	36,6
Севєродонецьк	30,8
Чернігів	28,6
Миколаїв	19,6
Ковель	19,2
Івано-Франківськ	19,2
Ізмаїл	18,8
Львів	17,4
Дніпро	15,6
Здолбунів	13,0
Чугуїв	11,6
Білозерка	5,4



Суми	53,8
Вознесенськ	51,3
Ковель	48,8
Черкаси	47,5
Чернівці	45,0
Севєродонецьк	37,5
Білозерка	36,3
Ізмаїл	36,3
Чернігів	36,3
Івано-Франківськ	30,0
Чугуїв	30,0
Одеса	30,0
Здолбунів	27,5
Київ	23,8
Львів	18,8
Миколаїв	15,0
Дніпро	13,8



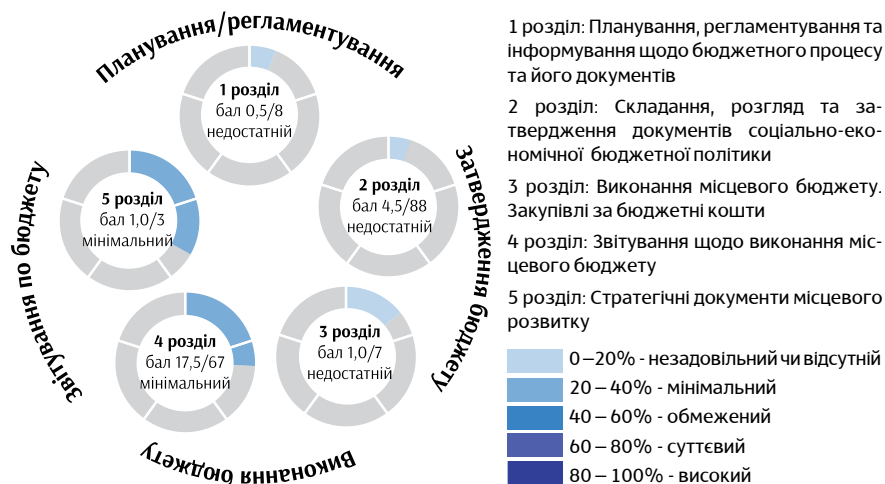
Вознесенськ	38,1
Київ	35,7
Суми	35,7
Чернівці	33,3
Одеса	33,3
Івано-Франківськ	28,6
Ковель	21,4
Миколаїв	21,4
Чугуїв	21,4
Білозерка	19,0
Черкаси	19,0
Львів	16,7
Чернігів	16,7
Здолбунів	9,5
Севєродонецьк	9,5
Дніпро	7,1
Ізмаїл	7,1

За результатами дослідження, Дніпро набрав 24,5 бали із 173 можливих, що складає 14,2% від загальної кількості балів і зайняв 16 позицію серед 17 українських міст. Це відповідає «незадовільному рівню» забезпечення бюджетної Прозорості, Участі та Доброчесності.



Презентація Індексу ПУД – Дніпро.

Стан соціально-економічної та бюджетної політики на всіх етапах бюджетного циклу



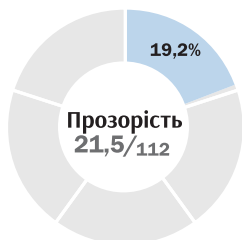
Процес підготовки місцевого бюджету у м. Дніпрі є одним з найбільш закритих процесів у всій діяльності цього органу місцевого самоврядування. Участь в бюджетному процесі пересічних громадян практично неможлива, бо відсутня інформація про проект бюджету, дату та час його обговорення, які пропозиції вже надійшли від депутатів тощо. Прихованими були й бюджетні запити розпорядників бюджетних коштів. Завдяки проведеному моніторингу вдалось встановити, що офіційно жоден громадянин не подавав свої пропозиції до місцевого бюджету, так само як і депутати. Практично вся інформація про фінансово-господарську діяльність комунальних підприємств є закритою. Незважаючи на те, що Дніпровська міська рада є засновником комунальних підприємств, звіти про їх діяльність на офіційному сайті відсутні. Аналогічна ситуація із місцевими програмами, рішення про які є у доступі, однак вони не систематизовані. А звіти про виконання місцевих програм повністю відсутні.

Показовим є приклад зі сфери транспорту, так як у місцевому бюджеті м. Дніпра згідно із розподілом видатків на 2015 рік, на Департамент транспорту та зв'язку Дніпропетровської міської ради передбачено 236 778 310 грн (або 5,78 % від загального обсягу бюджету на 2015 рік). Відповідно до чинного законодавства, компенсаційні виплати здійснюються з урахуванням результатів обстеження пасажиропотоків, які мають проводитися раз на три роки. Останній раз обстеження пасажиропотоків у м. Дніпрі було проведено у 2004 році. З того часу, у місті двічі змінювалася маршрутна мережа

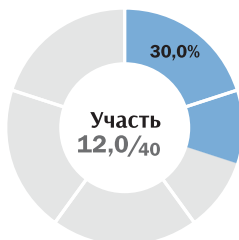
автотранспорту, однак обстеження пасажиропотоків не проводилось. Відтак, компенсаційні виплати з місцевого бюджету здійснюються на підставі застарілих даних. Крім того, компенсаційні виплати на пільговий проїзд автомобільним транспортом окремим категоріям громадян були виплачені лише двом АТП, власники яких були депутатами Дніпровської міської ради та членами профільної комісії міської ради. Також найбільша стаття витрат схована за «таємничою» назвою – інші заходи у сфері електротранспорту, на яку протягом 2015 року було витрачено 125 174 907 грн.

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА МІСЬКА РАДА

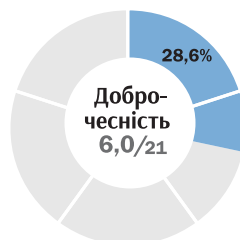
Результати індексу ПУД



Київ	45,1
Одеса	42,9
Чернівці	42,0
Вознесенськ	38,4
Черкаси	37,1
Суми	36,6
Сєверодонецьк	30,8
Чернігів	28,6
Миколаїв	19,6
Ковель	19,2
Івано-Франківськ	19,2
Ізмаїл	18,8
Львів	17,4
Дніпро	15,6
Здолбунів	13,0
Чугуїв	11,6
Білозерка	5,4

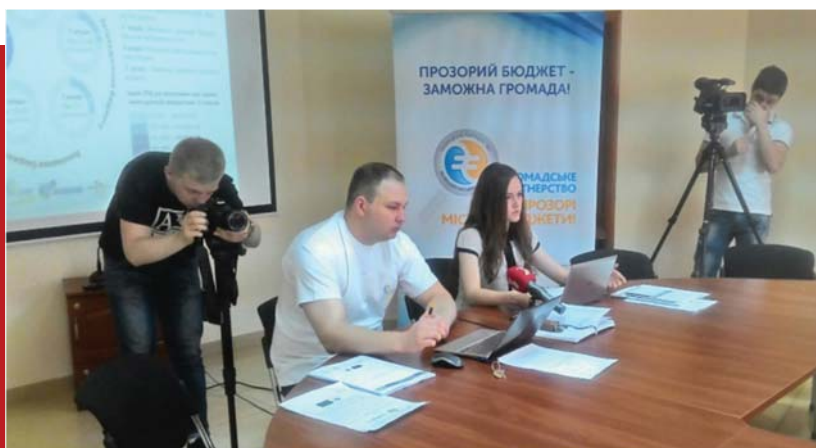


Суми	53,8
Вознесенськ	51,3
Ковель	48,8
Черкаси	47,5
Чернівці	45,0
Сєверодонецьк	37,5
Білозерка	36,3
Ізмаїл	36,3
Чернігів	36,3
Івано-Франківськ	30,0
Чугуїв	30,0
Одеса	30,0
Здолбунів	27,5
Київ	23,8
Львів	18,8
Миколаїв	15,0
Дніпро	13,8



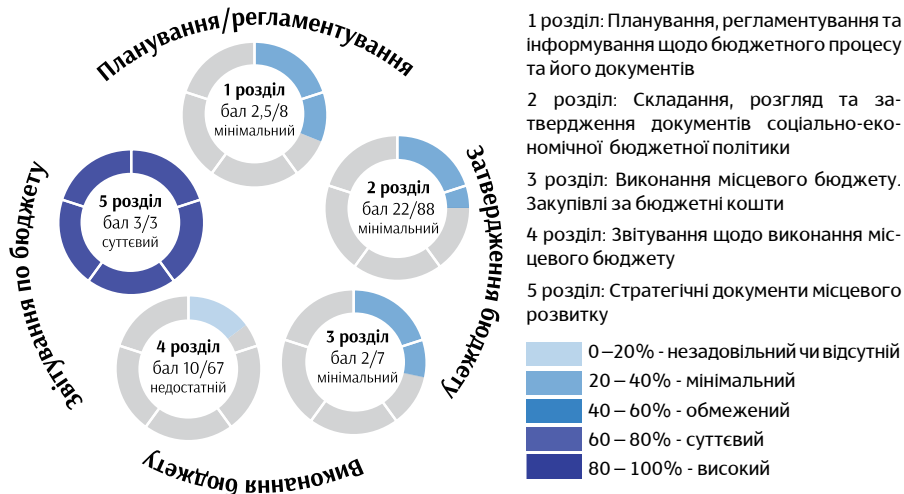
Вознесенськ	38,1
Київ	35,7
Суми	35,7
Чернівці	33,3
Одеса	33,3
Івано-Франківськ	28,6
Ковель	21,4
Миколаїв	21,4
Чугуїв	21,4
Білозерка	19,0
Черкаси	19,0
Львів	16,7
Чернігів	16,7
Здолбунів	9,5
Сєверодонецьк	9,5
Дніпро	7,1
Ізмаїл	7,1

За результатами дослідження, Івано-Франківськ набрав 39,5 балів із 173 можливих, що складає 22,8% від загальної кількості балів і зайняв 10 позицію серед 17 українських міст. Це відповідає «мінімальному рівню» забезпечення бюджетної Прозорості, Участі та Добročесності, і є нижчим за середньозважений показник в 47,4 балів.



Презентація Індексу ПУД – Івано-Франківськ.

Стан соціально-економічної та бюджетної політики на всіх етапах бюджетного циклу



Загальною тенденцією, яка характерна для м. Івано-Франківськ, є практика надання невичерпної та неповної інформації про минулу, поточну та прогнозовану на майбутнє бюджетну політику. Така ситуація не забезпечує принципу прозорості та підзвітності органу місцевого самоврядування, ускладнює незалежний аналіз бюджетної політики зі сторони громади та підриває довіру до бюджетної та фінансової політики місцевої влади.

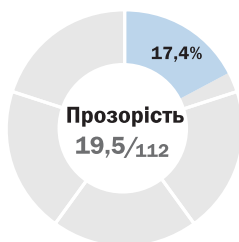
Під час першого засідання міської ради нового скликання громадськість та журналістів обурило грубе порушення законодавства у сфері доступу до публічної інформації. На першому ж засіданні міської ради були проголосовані регламенти постійних комісій та виконавчого комітету. Жодного проекту рішення не було оприлюднено ні в термін, передбачений законом (20 робочих днів), ні регламентом міської ради (10 робочих днів). Окрім того, журналістам вдалось зафіксувати, як депутатам були роздані проекти рішень за 10 хвилин до того, як почалось голосування.

В порівнянні з іншими містами, що взяли участь в дослідженні, в Івано-Франківську забезпечено досить високий показник залученості громади до бюджетного процесу. Але брак інформування зацікавлених осіб про бюджетний процес все ще обмежує можливості участі у підготовці та прийнятті рішень щодо бюджету. Такий формальний підхід виконавчого комітету потенційно не може сприяти довірі місцевої громади до обґрунтованості та зваженості прийнятих рішень.

Неодноразово громадські діячі наголошували на проблемі корупційних схем у сфері державних закупівель. Майже 200 мільйонів гривень виділено з бюджету 2016 року на благоустрій міста. Ці гроші виділяють на ремонт доріг, між-будинкових проїздів, брукування тротуарів та облагородження парків і скверів. Шляхом розбиття робіт на маленькі локації і невеликі суми - вдається уникнути тендерів, а отже, замовник вибирає підрядників на власний розсуд. Цей факт викликає підозру у можливій корупційній складовій діяльності департаменту житлово-комунального господарства.

ЛЬВІВСЬКА МІСЬКА РАДА

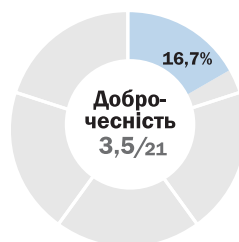
Результати індексу ПУД



Київ	45,1
Одеса	42,9
Чернівці	42,0
Вознесенськ	38,4
Черкаси	37,1
Суми	36,6
Сєвєродонецьк	30,8
Чернігів	28,6
Миколаїв	19,6
Ковель	19,2
Івано-Франківськ	19,2
Ізмаїл	18,8
Львів	17,4
Дніпро	15,6
Здолбунів	13,0
Чугуїв	11,6
Білозерка	5,4



Суми	53,8
Вознесенськ	51,3
Ковель	48,8
Черкаси	47,5
Чернівці	45,0
Сєвєродонецьк	37,5
Білозерка	36,3
Ізмаїл	36,3
Чернігів	36,3
Івано-Франківськ	30,0
Чугуїв	30,0
Одеса	30,0
Здолбунів	27,5
Київ	23,8
Львів	18,8
Миколаїв	15,0
Дніпро	13,8



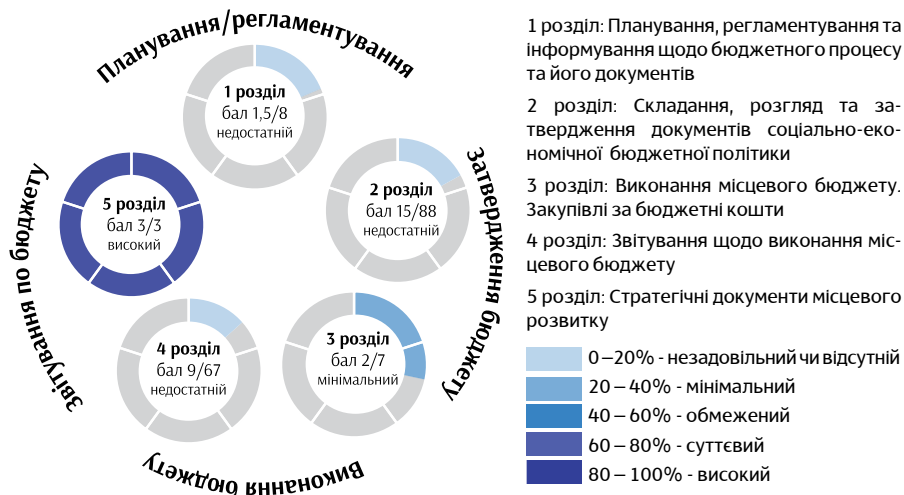
Вознесенськ	38,1
Київ	35,7
Суми	35,7
Чернівці	33,3
Одеса	33,3
Івано-Франківськ	28,6
Ковель	21,4
Миколаїв	21,4
Чугуїв	21,4
Білозерка	19,0
Черкаси	19,0
Львів	16,7
Чернігів	16,7
Здолбунів	9,5
Сєвєродонецьк	9,5
Дніпро	7,1
Ізмаїл	7,1

За результатами дослідження, Львів набрав 30,5 балів із 173 можливих, що складає 17,6 % від загальної кількості балів і зайняв 13 позицію серед 17 українських міст. Це характеризується, як «недостатній або відсутній рівень» забезпечення бюджетної Прозорості, Участі та Добросовісності, і є значно нижчим за середньозважений показник в 47,4 балів.

Тенденція у м. Львові є такою, що, незважаючи на існуючі норми законодавства, міською радою належним чином не було забезпечено достатніх можливостей (а саме достатньої поінформованості) для мешканців міста про ту чи іншу подію. Зокрема це сесії міської ради, засідання бюджетних комісій, на яких вирішуються досить вагомі питання громади, та через низьку поінформованість громадськості була обмеженою в участі на даних заходах.

Така ситуація не забезпечує принципу прозорості та підзвітності органу місцевого самоврядування, ускладнює незалежний аналіз бюджетної політики зі сторони громади та підриває довіру до бюджетної та фінансової політики місцевої влади. Такий формальний підхід виконавчого комітету потенційно не може сприяти довірі місцевої громади до

Стан соціально-економічної та бюджетної політики на всіх етапах бюджетного циклу



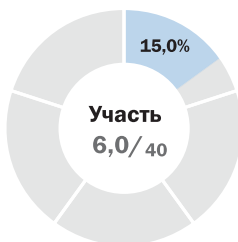
обґрунтованості та зваженості прийнятих рішень. В порівнянні з більшістю інших міст, що взяли участь в дослідженні, у Львова низькі показники по всім 3 критеріям дослідження.

МИКОЛАЇВСЬКА МІСЬКА РАДА

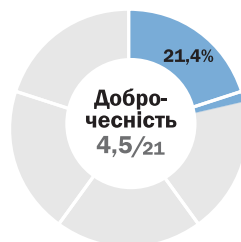
Результати індексу ПУД



Київ	45,1
Одеса	42,9
Чернівці	42,0
Вознесенськ	38,4
Черкаси	37,1
Суми	36,6
Сєверодонецьк	30,8
Чернігів	28,6
Миколаїв	19,6
Ковель	19,2
Івано-Франківськ	19,2
Ізмаїл	18,8
Львів	17,4
Дніпро	15,6
Здолбунів	13,0
Чугуїв	11,6
Білозерка	5,4

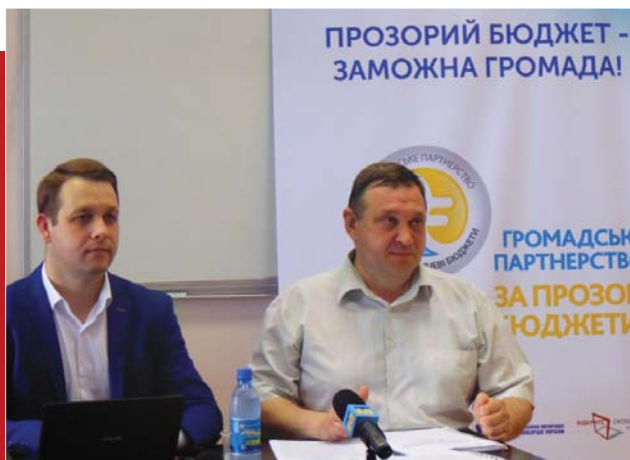


Суми	53,8
Вознесенськ	51,3
Ковель	48,8
Черкаси	47,5
Чернівці	45,0
Сєверодонецьк	37,5
Білозерка	36,3
Ізмаїл	36,3
Чернігів	36,3
Івано-Франківськ	30,0
Чугуїв	30,0
Одеса	30,0
Здолбунів	27,5
Київ	23,8
Львів	18,8
Миколаїв	15,0
Дніпро	13,8



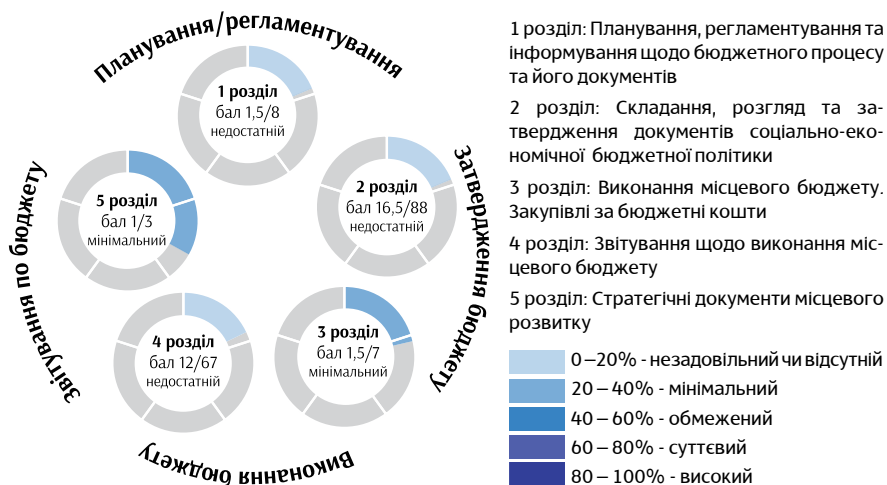
Вознесенськ	38,1
Київ	35,7
Суми	35,7
Чернівці	33,3
Одеса	33,3
Івано-Франківськ	28,6
Ковель	21,4
Миколаїв	21,4
Чугуїв	21,4
Білозерка	19,0
Черкаси	19,0
Львів	16,7
Чернігів	16,7
Здолбунів	9,5
Сєверодонецьк	9,5
Дніпро	7,1
Ізмаїл	7,1

За результатами дослідження, Миколаїв набрав 32,5 бали із 173 можливих, що складає 18,8% від загальної кількості балів і зайняв 12 позицію серед 17 українських міст. Це відповідає «недостатньому рівню» забезпечення бюджетної Прозорості, Участі та Доброчесності, і є нижчим за середньозважений показник в 47,4 балів.



Презентація
Індексу
ПУД –
Миколаїв.

Стан соціально-економічної та бюджетної політики на всіх етапах бюджетного циклу



Загальною тенденцією, яка характерна для м. Миколаєва, є практика надання невичерпної та неповної інформації про минулу, поточну та прогнозовану на майбутнє бюджетну політику. В порівнянні з іншими містами, що взяли участь в дослідженні, Миколаїв має майже найнижчий показник залученості громади до бюджетного процесу. Брак інформування зацікавлених осіб про бюджетний процес обмежує можливість участі у підготовці та прийнятті рішень щодо бюджету. Такий підхід потенційно не може сприяти довірі місцевої громади до обґрунтованості та зваженості прийнятих рішень.

У місті Миколаєві, починаючи з березня 2013 року, міськрадою, її виконавчими органами та міським головою поступово знищувались механізми, що забезпечували доброчесність, відкритість та прозорість бюджетного процесу. У місті протягом 2 років ліквідована десятирічна практика проведення бюджетних слухань; п'ятирічна практика розміщення в офіційних медіа міськради звіту про виконання бюджету міста. Призупинено роботу інтерактивного порталу міського голови www.nikgor.mk.ua, що 2 роки був дієвим інноваційним інструментом реалізації згаданих принципів при формуванні та виконанні бюджету міста.

ОДЕСЬКА МІСЬКА РАДА

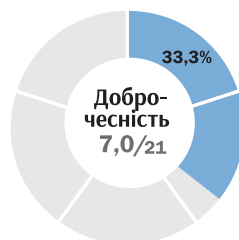
Результати індексу ПУД



Київ	45,1
Одеса	42,9
Чернівці	42,0
Вознесенськ	38,4
Черкаси	37,1
Суми	36,6
Северодонецьк	30,8
Чернігів	28,6
Миколаїв	19,6
Ковель	19,2
Івано-Франківськ	19,2
Ізмаїл	18,8
Львів	17,4
Дніпро	15,6
Здолбунів	13,0
Чугуїв	11,6
Білозерка	5,4



Суми	53,8
Вознесенськ	51,3
Ковель	48,8
Черкаси	47,5
Чернівці	45,0
Северодонецьк	37,5
Білозерка	36,3
Ізмаїл	36,3
Чернігів	36,3
Івано-Франківськ	30,0
Чугуїв	30,0
Одеса	30,0
Здолбунів	27,5
Київ	23,8
Львів	18,8
Миколаїв	15,0
Дніпро	13,8



Вознесенськ	38,1
Київ	35,7
Суми	35,7
Чернівці	33,3
Одеса	33,3
Івано-Франківськ	28,6
Ковель	21,4
Миколаїв	21,4
Чугуїв	21,4
Білозерка	19,0
Черкаси	19,0
Львів	16,7
Чернігів	16,7
Здолбунів	9,5
Северодонецьк	9,5
Дніпро	7,1
Ізмаїл	7,1

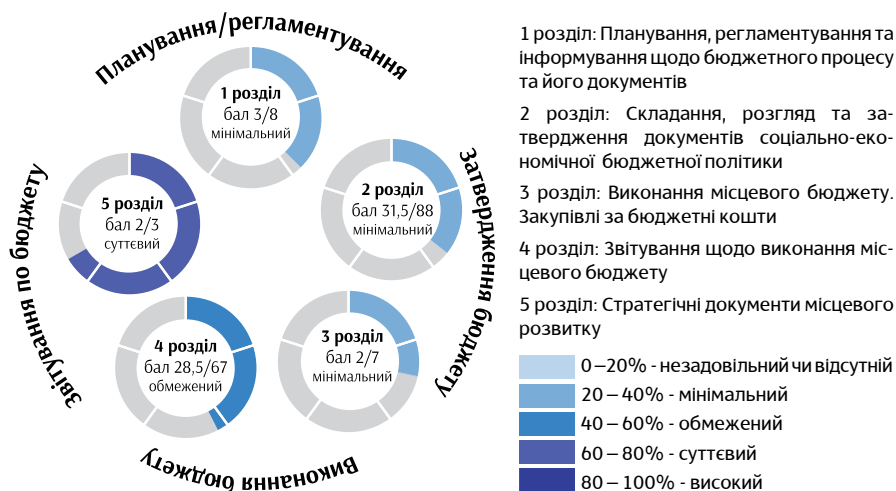
За результатами дослідження, Одеська міська рада та її виконавчі органи набрали 67 балів зі 173 можливих та посіли четверте місце серед 17 українських міст, які приймали участь в оцінюванні.



Презентація
Індексу ПУД –
Одеса.

Забезпечення прозорості участі та доброчесності бюджетного процесу на рівні 38,7 % характеризується мінімальний рівень. Такі показники стали можливими в першу чергу завдяки оприлюдненню рішень та

Стан соціально-економічної та бюджетної політики на всіх етапах бюджетного циклу



проектів рішень, які затверджуються міською радою. Саме за показниками прозорості Одеса й зайняла найвищі позиції (2 місце серед інших міст).

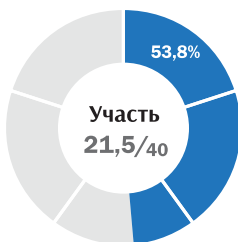
В місті Одесі ініціювали створення системи «Відкритий бюджет міста», яку планують розробляти і впроваджувати за позабюджетні кошти в рамках Європейської програми «Відкритий бюджет». Проект реалізується в кілька етапів. Перший етап передбачає можливість аналізу стану виконання бюджету, витрат і надходжень за наступними категоріями: рік, місяць, головний розпорядник, район, на що, з якою метою і за якими статтями використовуються бюджетні кошти. Також надається можливість порівняння планових і фактичних показників. Другий етап передбачає більш детальну інформацію. Касові надходження в розрізі статей та районів, касові видатки, фінансові зобов'язання, залишки коштів в розрізі не тільки районів, а й конкретних розпорядників коштів. Третій етап передбачає можливість аналізувати конкретні платежі (транзакції): хто, за яким договором і за що конкретно здійснював платіж. Також можна побачити укладені договори і фінансові зобов'язання, які зареєстровані, але ще не оплачені. Четвертий етап проекту - відображення на карті міста капітальних витрат по конкретних об'єктах. П'ятий етап проекту - створення зовнішнього API для використання в сторонніх сервісах, а також повноцінна мобільна версія бюджету.

СУМСЬКА МІСЬКА РАДА

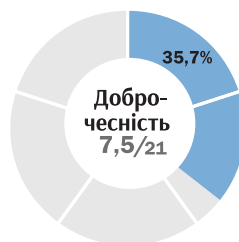
Результати індексу ПУД



Київ	45,1
Одеса	42,9
Чернівці	42,0
Вознесенськ	38,4
Черкаси	37,1
Суми	36,6
Сєверодонецьк	30,8
Чернігів	28,6
Миколаїв	19,6
Ковель	19,2
Івано-Франківськ	19,2
Ізмаїл	18,8
Львів	17,4
Дніпро	15,6
Здолбунів	13,0
Чугуїв	11,6
Білозерка	5,4



Суми	53,8
Вознесенськ	51,3
Ковель	48,8
Черкаси	47,5
Чернівці	45,0
Сєверодонецьк	37,5
Білозерка	36,3
Ізмаїл	36,3
Чернігів	36,3
Івано-Франківськ	30,0
Чугуїв	30,0
Одеса	30,0
Здолбунів	27,5
Київ	23,8
Львів	18,8
Миколаїв	15,0
Дніпро	13,8



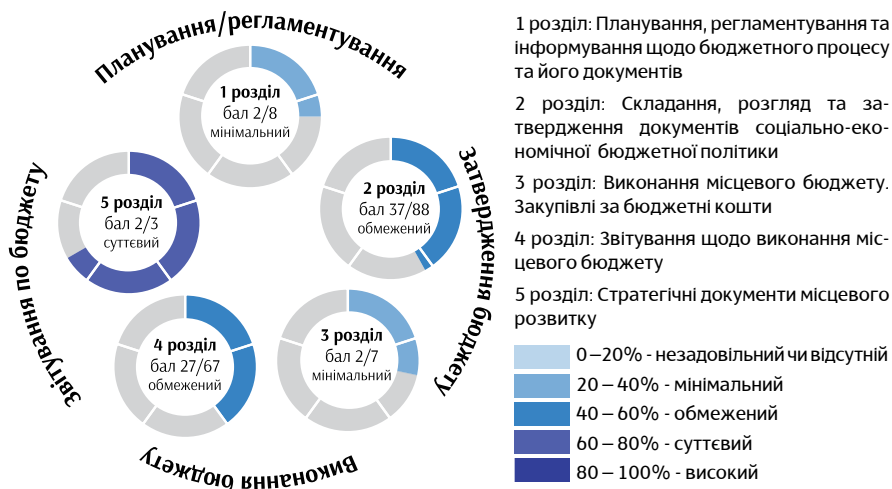
Вознесенськ	38,1
Київ	35,7
Суми	35,7
Чернівці	33,3
Одеса	33,3
Івано-Франківськ	28,6
Ковель	21,4
Миколаїв	21,4
Чугуїв	21,4
Білозерка	19,0
Черкаси	19,0
Львів	16,7
Чернігів	16,7
Здолбунів	9,5
Сєверодонецьк	9,5
Дніпро	7,1
Ізмаїл	7,1

За результатами дослідження, Суми набрали 70 балів із 173 можливих, що складає 40,5% від загальної кількості балів і зайняв 3 позицію серед 17 українських міст. Це відповідає «мінімальному рівню» забезпечення бюджетної Прозорості, Участі та Доброчесності, і є дещо нижчим за середньозважений показник в 47,4 балів.



Презентація Індексу ПУД – Суми.

Стан соціально-економічної та бюджетної політики на всіх етапах бюджетного циклу



В м. Суми механізми формування та використання фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування є кулуарними, а громадськість обмежена в можливостях впливати на бюджетний процес. У 2015 році спеціальний фонд бюджету м. Суми збільшився у 4 рази порівняно з минулим роком. Однак відчутних змін у розвитку міста не відбулося, а депутати провладної більшості «розпиляли» велику суму фактично на передвиборчий піар.

Відсутність доступної та якісно викладеної інформації про бюджет міста породжує дві основних проблеми. В першу чергу, це «кулуарність» при формуванні видаткової чи дохідної частини - вплив олігархічних угруповань та місцевих лобістів на процес формування бюджетів у розрізі часткових пільг на податок з нерухомості, плату за землю, оренду комунального майна; корупція у реалізації бюджетів спеціального фонду, особливо бюджету розвитку. Колишній міський голова м. Суми Геннадій Мінаєв влучно охарактеризував спецфонд – «це бюджет «хотюнчиків» лобістських груп, які намагаються «витягти» з бюджету кошти». По-друге, це популізм місцевих політиків, у яких з'являється спокуса впадати в крайнощі - подавати бюджет як бездонну невичерпну діжку, з якої мають сипатися всі блага (особливо це характерно у передвиборчий період), або на всі пропозиції щодо видаткової частини відповідати коротко: «в бюджеті коштів немає».

ЧЕРКАСЬКА МІСЬКА РАДА

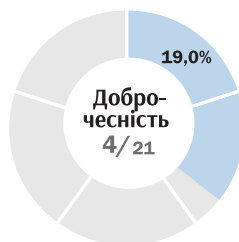
Результати індексу ПУД



Київ	45,1
Одеса	42,9
Чернівці	42,0
Вознесенськ	38,4
Черкаси	37,1
Суми	36,6
Сєвєродонецьк	30,8
Чернігів	28,6
Миколаїв	19,6
Ковель	19,2
Івано-Франківськ	19,2
Ізмаїл	18,8
Львів	17,4
Дніпро	15,6
Здолбунів	13,0
Чугуїв	11,6
Білозерка	5,4



Суми	53,8
Вознесенськ	51,3
Ковель	48,8
Черкаси	47,5
Чернівці	45,0
Сєвєродонецьк	37,5
Білозерка	36,3
Ізмаїл	36,3
Чернігів	36,3
Івано-Франківськ	30,0
Чугуїв	30,0
Одеса	30,0
Здолбунів	27,5
Київ	23,8
Львів	18,8
Миколаїв	15,0
Дніпро	13,8



Вознесенськ	38,1
Київ	35,7
Суми	35,7
Чернівці	33,3
Одеса	33,3
Івано-Франківськ	28,6
Ковель	21,4
Миколаїв	21,4
Чугуїв	21,4
Білозерка	19,0
Черкаси	19,0
Львів	16,7
Чернігів	16,7
Здолбунів	9,5
Сєвєродонецьк	9,5
Дніпро	7,1
Ізмаїл	7,1

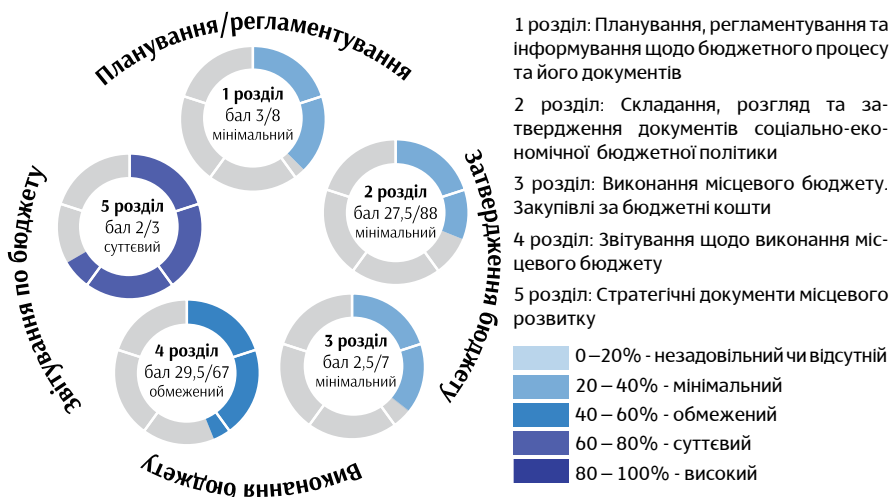
За результатами дослідження, Черкаси отримали 64,5 бали із 173 можливих, що складає 37,3% від загальної кількості балів і зайняли 6 позицію серед 17 українських міст. Це відповідає «мінімальному рівню» забезпечення бюджетної Прозорості, Участі та Доброчесності, і є дещо нижчим за середньозважений показник в 47,4 балів.



Презентація
Індексу ПУД –
Черкаси.

Департаменти виконкому Черкаської міської ради по-різному підходять до відповідей на інформаційні запити. Хоча в цілому хочемо від-

Стан соціально-економічної та бюджетної політики на всіх етапах бюджетного циклу



мітити готовність принаймні вести діалог, хоча і доволі в обмеженому форматі.

Під час опитування на початку проекту, респондентами було відмічено, що громадськість інколи не володіє достатнім рівнем знань в галузі бюджетного процесу. Проте варто зазначити, що останнім часом в Черкасах зростає кількість активістів, які виявляють зацікавленість бюджетною політикою міста і з цією метою беруть участь, а також сприяють організації навчальних тренінгів на цю тематику. Аргумент щодо неспроможності громадськості брати участь в бюджетній політиці вже є неактуальним і не може слугувати виправданням браку інформування зацікавлених осіб про бюджетний процес, оскільки це обмежує можливості участі у підготовці та прийнятті рішень щодо бюджету.

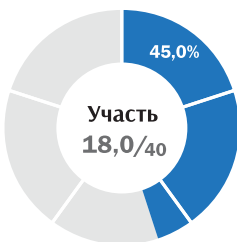
Показовим прикладом низького рівня доброчесності Черкаської міської ради стало голосування за депутатський запит О.Шевченко, яким пропонувалося забезпечити неухильне дотримання законодавчої вимоги оприлюднення проектів рішень ради за 20 днів до сесії. Цей показник також є серед критеріїв Індексу. Лише 19 депутатів підтримали цей запит, в той час як 16 утримались. Тобто, третина черкаських депутатів утримались в підтримці прямої норми законодавства. Це і є показник доброчесності, який ми, на жаль, мусимо констатувати в Черкасах – «незадовільний чи відсутній».

ЧЕРНІВЕЦЬКА МІСЬКА РАДА

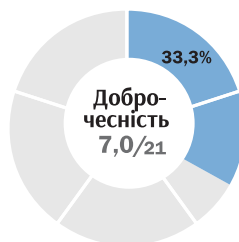
Результати індексу ПУД



Київ	45,1
Одеса	42,9
Чернівці	42,0
Вознесенськ	38,4
Черкаси	37,1
Суми	36,6
Северодонецьк	30,8
Чернігів	28,6
Миколаїв	19,6
Ковель	19,2
Івано-Франківськ	19,2
Ізмаїл	18,8
Львів	17,4
Дніпро	15,6
Здолбунів	13,0
Чугуїв	11,6
Білозерка	5,4



Суми	53,8
Вознесенськ	51,3
Ковель	48,8
Черкаси	47,5
Чернівці	45,0
Северодонецьк	37,5
Білозерка	36,3
Ізмаїл	36,3
Чернігів	36,3
Івано-Франківськ	30,0
Чугуїв	30,0
Одеса	30,0
Здолбунів	27,5
Київ	23,8
Львів	18,8
Миколаїв	15,0
Дніпро	13,8



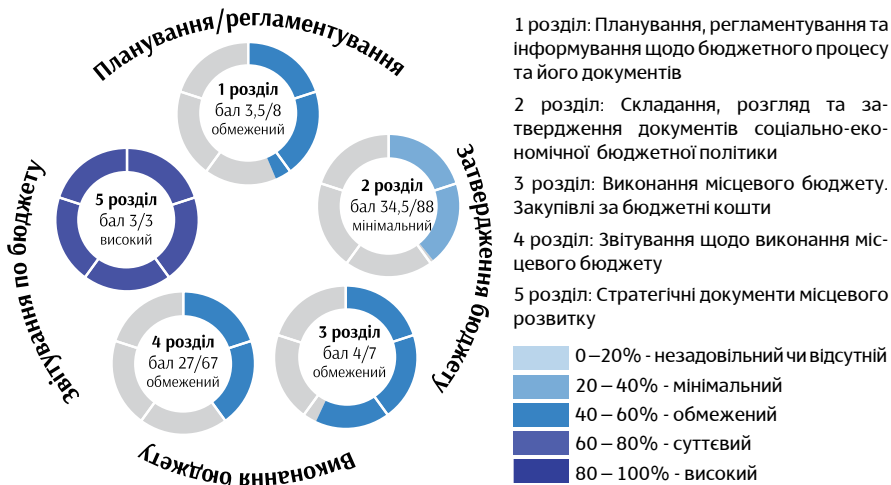
Вознесенськ	38,1
Київ	35,7
Суми	35,7
Чернівці	33,3
Одеса	33,3
Івано-Франківськ	28,6
Ковель	21,4
Миколаїв	21,4
Чугуїв	21,4
Білозерка	19,0
Черкаси	19,0
Львів	16,7
Чернігів	16,7
Здолбунів	9,5
Северодонецьк	9,5
Дніпро	7,1
Ізмаїл	7,1

За результатами дослідження Чернівці набрали 72 бали із 173 можливих, що складає 41,6% від загальної кількості балів і зайняли першу позицію серед сімнадцяти українських міст. Це відповідає «обмежено-му рівню» забезпечення бюджетної Прозорості, Участі та Добročесності, і є значно вищим за середньозважений показник в 47,4 балів.



Презентація Індексу ПУД – Чернівці.

Стан соціально-економічної та бюджетної політики на всіх етапах бюджетного циклу



Загальною тенденцією, яка характерна для м. Чернівців, є бажання виконавчого комітету та фінансового управління забезпечити прозорість бюджетного процесу. Така ситуація склалась і через низку причин, серед яких не останню роль відіграє протистояння міського голови та депутатів міської ради. Не маючи сталої більшості у міській раді, міський голова вимушений час від часу апелювати до громадськості, шукаючи серед громадських активістів підтримки, у т.ч. і в розподілі бюджетних коштів. Саме тому він вимушений йти на поступки громадськості та посилювати прозорість бюджетного процесу у місті.

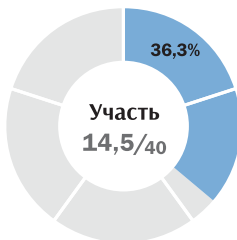
Переломним став 2014 рік, коли у місті було проведено перші бюджетні слухання, а з минулого року на сайті міської ради заявила рубрика «Фінанси міста», яка дозволила отримувати щоквартальну інформацію про витрачання бюджетних коштів окремими комунальними установами. Така ситуація суттєво підвищила прозорість та підзвітність міської ради, та уможливила незалежний аналіз бюджетної політики зі сторони громади. В порівнянні з іншими містами, що взяли участь в дослідженні, в Чернівцях забезпечено досить високий показник залученості громади до бюджетного процесу, про що свідчать і громадські слухання, і електронні консультації.

ЧЕРНІГІВСЬКА МІСЬКА РАДА

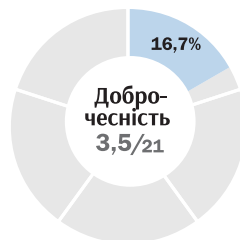
Результати індексу ПУД



Київ	45,1
Одеса	42,9
Чернівці	42,0
Вознесенськ	38,4
Черкаси	37,1
Суми	36,6
Сєвєродонецьк	30,8
Чернігів	28,6
Миколаїв	19,6
Ковель	19,2
Івано-Франківськ	19,2
Ізмаїл	18,8
Львів	17,4
Дніпро	15,6
Здолбунів	13,0
Чугуїв	11,6
Білозерка	5,4



Суми	53,8
Вознесенськ	51,3
Ковель	48,8
Черкаси	47,5
Чернівці	45,0
Сєвєродонецьк	37,5
Білозерка	36,3
Ізмаїл	36,3
Чернігів	36,3
Івано-Франківськ	30,0
Чугуїв	30,0
Одеса	30,0
Здолбунів	27,5
Київ	23,8
Львів	18,8
Миколаїв	15,0
Дніпро	13,8



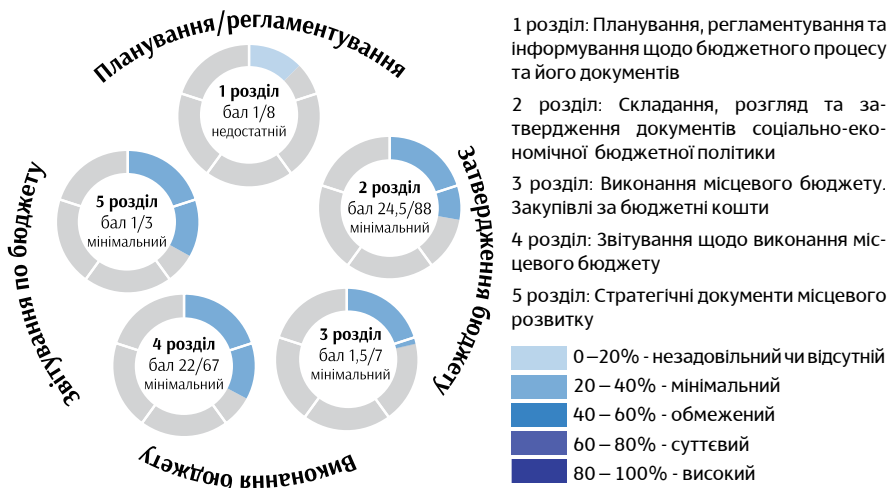
Вознесенськ	38,1
Київ	35,7
Суми	35,7
Чернівці	33,3
Одеса	33,3
Івано-Франківськ	28,6
Ковель	21,4
Миколаїв	21,4
Чугуїв	21,4
Білозерка	19,0
Черкаси	19,0
Львів	16,7
Чернігів	16,7
Здолбунів	9,5
Сєвєродонецьк	9,5
Дніпро	7,1
Ізмаїл	7,1

Чернігів займає середню позицію порівняно з іншими містами-учасником. У цілому, міська бюджетна політика за різними критеріями була оцінена в 50 балів із 173, що складає 28,9% загального рейтингу. Це дозволило посісти 8 місце серед 17 можливих. Відповідно до запропо-



Презентація Індексу ПУД – Чернігів.

Стан соціально-економічної та бюджетної політики на всіх етапах бюджетного циклу



нованої методології бюджетний процес відповідає «мінімальному рівню» забезпечення Прозорості, Учасності та Добросовісності міського бюджету.

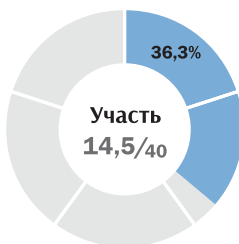
Загальною тенденцією, яка характерна для м. Чернігів, є практика неповного оприлюднення інформації про бюджетний процес. На сьогодні відсутні достатні можливості для реалізації права громадян на інформацію про бюджет і врахування точки зору громадськості під час прийняття рішень щодо нього (пріоритети використання бюджетних коштів, їх фактичний розподіл тощо). Це зумовлено тим, що інформація з питань бюджету, яка розміщується на офіційному веб-сайті Чернігівської міської ради, є неповною або відсутня взагалі, а також не створені умови для проведення бюджетних консультацій.

БІЛОЗЕРСЬКА СЕЛИЩНА РАДА

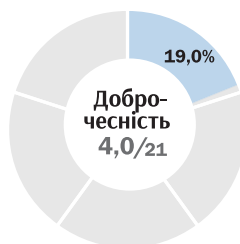
Результати індексу ПУД



Київ	45,1
Одеса	42,9
Чернівці	42,0
Вознесенськ	38,4
Черкаси	37,1
Суми	36,6
Сєвєродонецьк	30,8
Чернігів	28,6
Миколаїв	19,6
Ковель	19,2
Івано-Франківськ	19,2
Ізмаїл	18,8
Львів	17,4
Дніпро	15,6
Здолбунів	13,0
Чугуїв	11,6
Білозерка	5,4



Суми	53,8
Вознесенськ	51,3
Ковель	48,8
Черкаси	47,5
Чернівці	45,0
Сєвєродонецьк	37,5
Білозерка	36,3
Ізмаїл	36,3
Чернігів	36,3
Івано-Франківськ	30,0
Чугуїв	30,0
Одеса	30,0
Здолбунів	27,5
Київ	23,8
Львів	18,8
Миколаїв	15,0
Дніпро	13,8



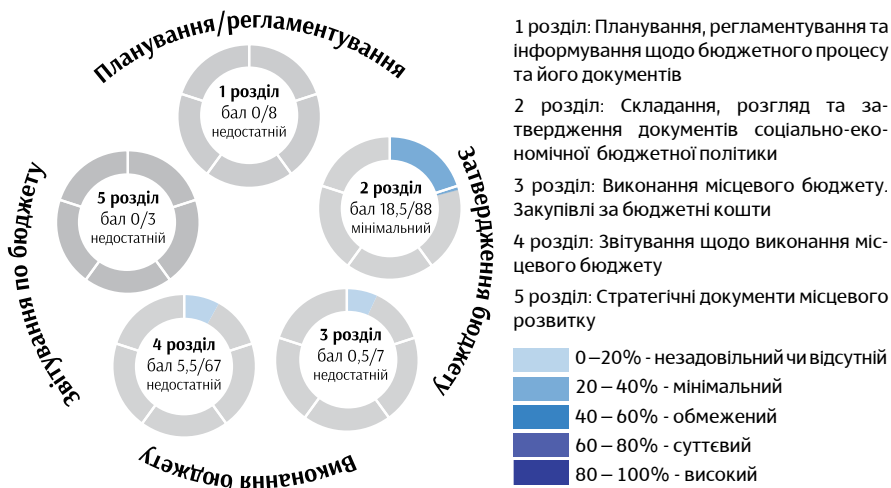
Вознесенськ	38,1
Київ	35,7
Суми	35,7
Чернівці	33,3
Одеса	33,3
Івано-Франківськ	28,6
Ковель	21,4
Миколаїв	21,4
Чугуїв	21,4
Білозерка	19,0
Черкаси	19,0
Львів	16,7
Чернігів	16,7
Здолбунів	9,5
Сєвєродонецьк	9,5
Дніпро	7,1
Ізмаїл	7,1

За результатами оцінювання, бюджетна політика Білозерської селищної ради оцінена на 24,5 балів із 173 можливих. Індекс прозорості, участі та доброчесності показав сильні та слабкі місця бюджетної політики в смт. Білозерка. Місцевій владі надано більше 200 пропози-



Презентація
Індексу ПУД –
Білозерка.

Стан соціально-економічної та бюджетної політики на всіх етапах бюджетного циклу



цій, які стосувалися підвищення прозорості, участі громадян у бюджетному процесі та впровадженні кращих міжнародних та українських практик доброчесності.

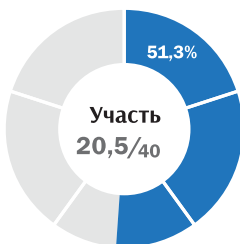
Інформацію про бюджет Білозерської селищної ради, як і решти сільських рад Білозерського району, можна було отримати лише за інформаційним запитом. В мережі Інтернет такі дані були відсутні, оскільки у органів місцевого самоврядування не було власних Інтернет-ресурсів. Це свідчило про те, що місцева влада не була зацікавлена у повному розкритті бюджетної інформації у доступній формі. З іншого боку, пересічні громадяни теж не проявляли зацікавленості щодо використання бюджетних коштів. Можливо через те, що не мають достатніх знань та навичок для ефективного впливу на регіональну бюджетну політику.

ВОЗНЕСЕНЬСКА МІСЬКА РАДА

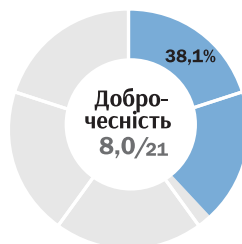
Результати індексу ПУД



Київ	45,1
Одеса	42,9
Чернівці	42,0
Вознесенськ	38,4
Черкаси	37,1
Суми	36,6
Севєродонецьк	30,8
Чернігів	28,6
Миколаїв	19,6
Ковель	19,2
Івано-Франківськ	19,2
Ізмаїл	18,8
Львів	17,4
Дніпро	15,6
Здолбунів	13,0
Чугуїв	11,6
Білозерка	5,4



Суми	53,8
Вознесенськ	51,3
Ковель	48,8
Черкаси	47,5
Чернівці	45,0
Севєродонецьк	37,5
Білозерка	36,3
Ізмаїл	36,3
Чернігів	36,3
Івано-Франківськ	30,0
Чугуїв	30,0
Одеса	30,0
Здолбунів	27,5
Київ	23,8
Львів	18,8
Миколаїв	15,0
Дніпро	13,8



Вознесенськ	38,1
Київ	35,7
Суми	35,7
Чернівці	33,3
Одеса	33,3
Івано-Франківськ	28,6
Ковель	21,4
Миколаїв	21,4
Чугуїв	21,4
Білозерка	19,0
Черкаси	19,0
Львів	16,7
Чернігів	16,7
Здолбунів	9,5
Севєродонецьк	9,5
Дніпро	7,1
Ізмаїл	7,1

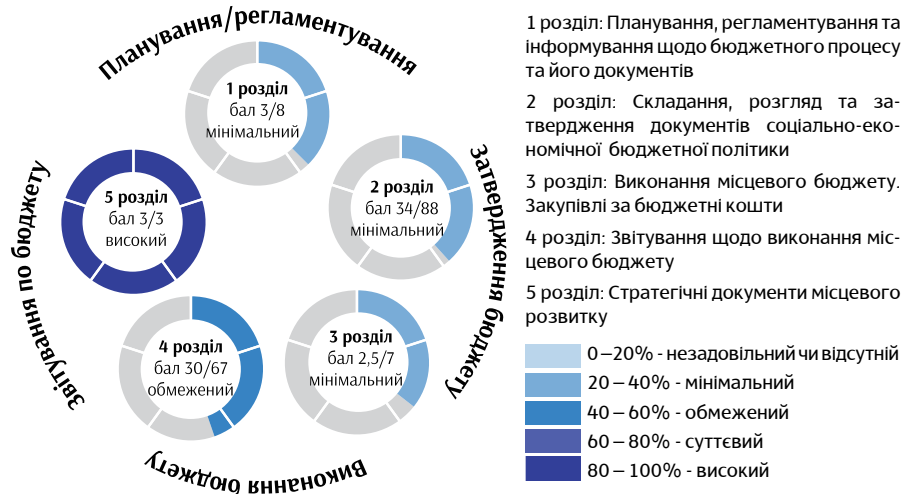
За результатами моніторингу, м. Вознесенськ набрав 71,5 балів із 173 можливих, що складає 41,3% від загальної кількості балів і зайняв 2 позицію серед 17 українських міст. Це відповідає «обмеженому рівню» забезпечення бюджетної Прозорості, Участі та Доброчесності, і є майже в два рази вищим за середньозважений показник в 47,4 балів.

Презентація
Індексу ПУД –
Вознесенськ



Для м. Вознесенськ, характерною є практика надання інформації але не завжди вичерпної та повної про минулу, поточну та прогнозовану на майбутнє бюджетну політику. Головним досягненням міста є можливість безперешкодного відвідування засідань сесії міської ради та участь журналістів на сесіях, про що не можуть похвалитися інші міста.

Стан соціально-економічної та бюджетної політики на всіх етапах бюджетного циклу



Існуючі законодавчі норми, на сьогодні місто виконує, існує практика консультування із громадянами щодо бюджету але попит від громадян практично відсутній, консультування не проводяться в он-лайн режимі або за допомогою сайту. Здебільшого інформація з питань бюджету, яка розміщується на офіційних веб-сторінках Вознесенської влади, має статистичний характер. Інформація для оцінки ефективності виконання бюджету є обмеженою і незрозумілою для городян, що не сприяє участі міського населення у бюджетному процесі.

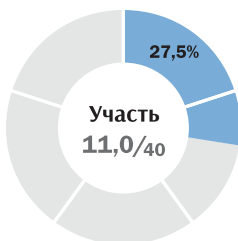
Замовник, який має намір забудувати земельну ділянку у Вознесенську, зобов'язаний взяти участь у створенні і розвитку інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури міста. Пайова участь полягає у перерахуванні замовником, до прийняття об'єкта будівництва в експлуатацію, коштів до місцевого бюджету для створення і розвитку інфраструктури міста. Дана норма передбачена ст. 40 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності». Проте жодним місцевим нормативним актом не визначена процедура інформування городян щодо напрямків використання зібраних бюджетних коштів для розвитку інфраструктури. В результаті громада не знає скільки коштів щороку надходить до бюджету від пайової участі. Громадські обговорення, які пройшли з цієї проблеми у 2014 році та передбачили подання бюджетної інформації (надходження і використання пайових внесків) у окремому розділі на сайті, теж закінчилися нічим.

ЗДОЛБУНІВСЬКА МІСЬКА РАДА

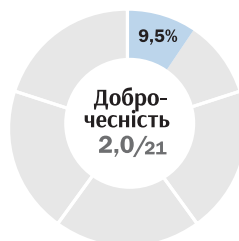
Результати індексу ПУД



Київ	45,1
Одеса	42,9
Чернівці	42,0
Вознесенськ	38,4
Черкаси	37,1
Суми	36,6
Сєвєродонецьк	30,8
Чернігів	28,6
Миколаїв	19,6
Ковель	19,2
Івано-Франківськ	19,2
Ізмаїл	18,8
Львів	17,4
Дніпро	15,6
Здолбунів	13,0
Чугуїв	11,6
Білозерка	5,4



Суми	53,8
Вознесенськ	51,3
Ковель	48,8
Черкаси	47,5
Чернівці	45,0
Сєвєродонецьк	37,5
Білозерка	36,3
Ізмаїл	36,3
Чернігів	36,3
Івано-Франківськ	30,0
Чугуїв	30,0
Одеса	30,0
Здолбунів	27,5
Київ	23,8
Львів	18,8
Миколаїв	15,0
Дніпро	13,8



Вознесенськ	38,1
Київ	35,7
Суми	35,7
Чернівці	33,3
Одеса	33,3
Івано-Франківськ	28,6
Ковель	21,4
Миколаїв	21,4
Чугуїв	21,4
Білозерка	19,0
Черкаси	19,0
Львів	16,7
Чернігів	16,7
Здолбунів	9,5
Сєвєродонецьк	9,5
Дніпро	7,1
Ізмаїл	7,1

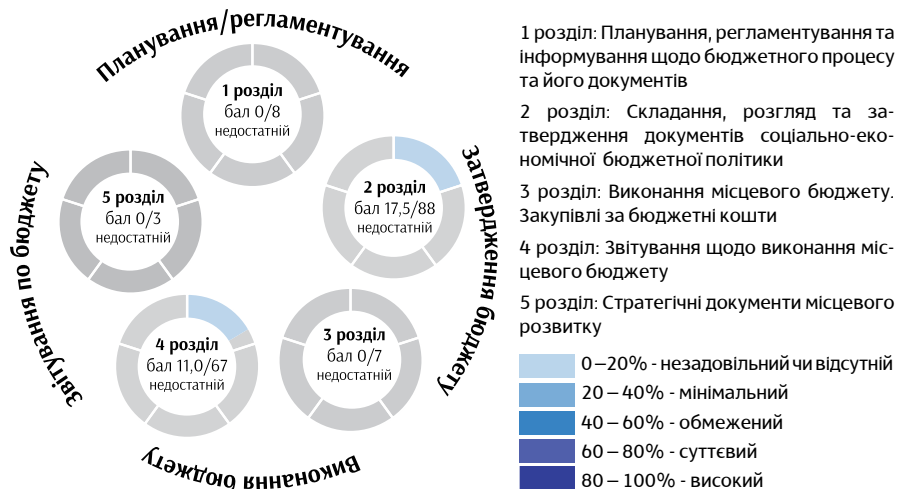
За результатами дослідження, Здолбунів набрав 28,5 балів із 173 можливих, що складає 15,9% від їх загальної кількості і зайняв 15 позицію серед 17 українських міст. Такий показник згідно Методології дослідження відповідає «незадовільному рівню» забезпечення бюджетної Прозорості, Участі та Добročесності.



Презентація
Індексу ПУД –
Здолбунів.

Загальною тенденцією, яка характерна для м. Здолбунів, є практика надання невичерпної та неповної інформації про минулу, поточну та прогнозовану на майбутнє бюджетну політику. В місті Здолбунів забез-

Стан соціально-економічної та бюджетної політики на всіх етапах бюджетного циклу



печено невисокий показник залучення громади до бюджетного процесу. Ні мешканці міста, ні представники громадських організацій ніяким чином не залучені до процесу планування бюджету. Керівництво міста та депутатський корпус міської ради не проводять консультацій з громадою щодо того, куди першочергово та на що мають бути витрачені бюджетні кошти.

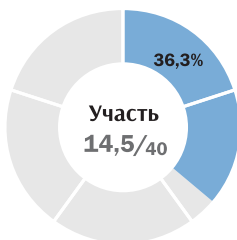
За всі роки незалежності України бюджет міста Здолбунова складався апаратом управління міської ради без завчасного, попереднього розгляду і приймання пропозицій від населення. Сам документ являв собою набір цифр, подавався у формі таблиць та не містив графічної та візуалізованої частини. Відповідно, був зрозумілий вузькому колу спеціалістів і недоступний більшості населення міста. Процес приймання бюджету складається в основному у переконуванні міським головою депутатів прийняти його із мінімальними змінами. Програми цільового використання бюджетних коштів, що приймаються разом із бюджетом, враховують багато нереальних, не підтверджених коштами заходів популістського характеру. Так, бюджет на 2015 рік був прийнятий без обговорення, без врахування громадської думки, без оприлюднення завчасно перед сесією.

ІЗМАЇЛЬСЬКА МІСЬКА РАДА

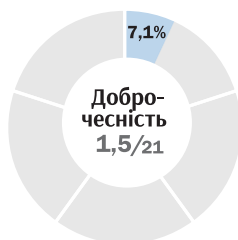
Результати індексу ПУД



Київ	45,1
Одеса	42,9
Чернівці	42,0
Вознесенськ	38,4
Черкаси	37,1
Суми	36,6
Сєверодонецьк	30,8
Чернігів	28,6
Миколаїв	19,6
Ковель	19,2
Івано-Франківськ	19,2
Ізмаїл	18,8
Львів	17,4
Дніпро	15,6
Здолбунів	13,0
Чугуїв	11,6
Білозерка	5,4



Суми	53,8
Вознесенськ	51,3
Ковель	48,8
Черкаси	47,5
Чернівці	45,0
Сєверодонецьк	37,5
Білозерка	36,3
Ізмаїл	36,3
Чернігів	36,3
Івано-Франківськ	30,0
Чугуїв	30,0
Одеса	30,0
Здолбунів	27,5
Київ	23,8
Львів	18,8
Миколаїв	15,0
Дніпро	13,8



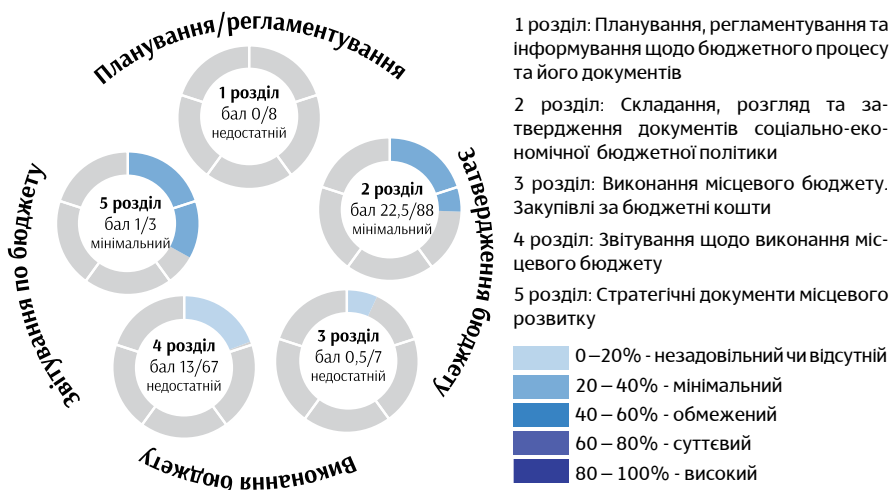
Вознесенськ	38,1
Київ	35,7
Суми	35,7
Чернівці	33,3
Одеса	33,3
Івано-Франківськ	28,6
Ковель	21,4
Миколаїв	21,4
Чугуїв	21,4
Білозерка	19,0
Черкаси	19,0
Львів	16,7
Чернігів	16,7
Здолбунів	9,5
Сєверодонецьк	9,5
Дніпро	7,1
Ізмаїл	7,1

За результатами дослідження, Ізмаїл набрав 37,0 бали із 173 можливих, що складає 21,4% від загальної кількості балів і зайняв 11 позицію серед 17 українських міст, що відповідає «мінімальному рівню»



Презентація Індексу ПУД – Ізмаїл.

Стан соціально-економічної та бюджетної політики на всіх етапах бюджетного циклу



забезпечення бюджетної Прозорості, Учасності та Добročесності, і є дещо нижчим за середньозважений показник в по результатах проекту для всіх міст учасників – 37 балів.

Загальною тенденцією, яка характерна для м. Ізмаїл, являється те, що в повній мірі можливості для отримання громадянами доступної інформації про бюджет та його використання не вистачає. Практично відсутня практика врахування точки зору громадськості під час прийняття рішень щодо формування бюджету (пріоритети, розподіл ресурсів тощо). Здебільшого інформація з питань бюджету, яка розміщується на офіційному сайті Ізмаїльської ради має статистичний характер у вигляді таблиць, а інформація для оцінки ефективності виконання бюджету подається тільки в розрізі Програми соціально-економічного розвитку міста, або в пояснювальній записці проекту рішення.

Існує значна закритість Ізмаїльської міської ради щодо проведення засідань профільних комісій, а саме не оприлюднення інформації про час та місце їх проведення. Це унеможливорює доступ до них громадян та ускладнює незалежний аналіз бюджетної політики зі сторони громади. Відсутня практика проведення консультацій із громадськістю на всіх стадіях бюджетного процесу щодо соціально-економічних та бюджетних документів у різних формах, які гарантують зручний доступ до всебічної інформації.

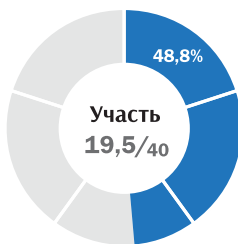
В місті склалася сумна «традиція» не допускати громадських активістів та представників ЗМІ на засідання профільних депутатських комісій. Про час та місце їх проведення влада мовчить і на запити таку інформацію надавати відмовляється. Так, на поданий запит щодо графіку проведення депутатських комісій, отримали відповідь від Ізмаїльської міської ради про те, «що депутати працюють самі по собі і лише вони знають коли проходять засідання». Місцеві активісти з метою оцінки одного з компонентів ПУД, намагалися потрапити на засідання профільної депутатської комісії з земельних питань. Спочатку активістів допустили на засідання, але потім до депутатів звернувся Ізмаїльський міський голова, який наголосив що засідання може бути проведено в закритому режимі. Після цього депутати зробили декілька спроб і таки позбулися журналістів.

КОВЕЛЬСЬКА МІСЬКА РАДА

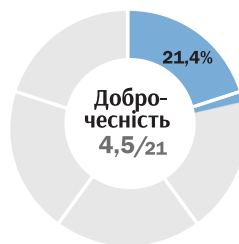
Результати індексу ПУД



Київ	45,1
Одеса	42,9
Чернівці	42,0
Вознесенськ	38,4
Черкаси	37,1
Суми	36,6
Сєверодонецьк	30,8
Чернігів	28,6
Миколаїв	19,6
Ковель	19,2
Івано-Франківськ	19,2
Ізмаїл	18,8
Львів	17,4
Дніпро	15,6
Здолбунів	13,0
Чугуїв	11,6
Білозерка	5,4



Суми	53,8
Вознесенськ	51,3
Ковель	48,8
Черкаси	47,5
Чернівці	45,0
Сєверодонецьк	37,5
Білозерка	36,3
Ізмаїл	36,3
Чернігів	36,3
Івано-Франківськ	30,0
Чугуїв	30,0
Одеса	30,0
Здолбунів	27,5
Київ	23,8
Львів	18,8
Миколаїв	15,0
Дніпро	13,8



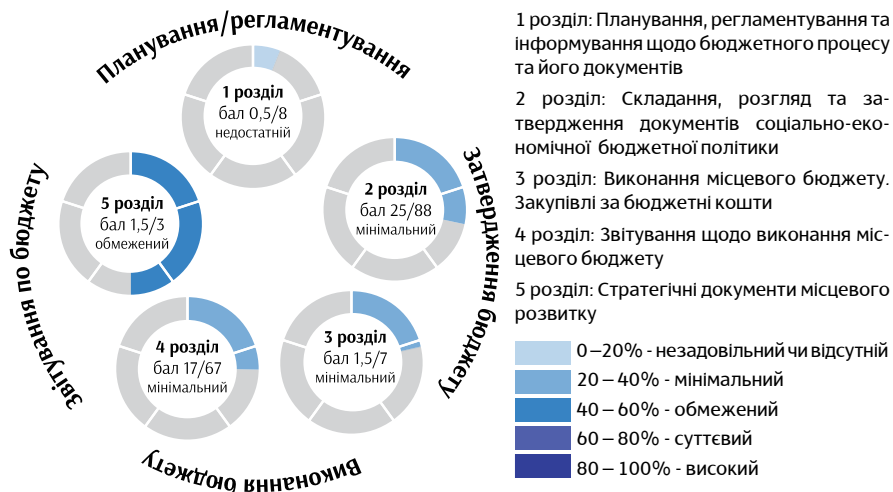
Вознесенськ	38,1
Київ	35,7
Суми	35,7
Чернівці	33,3
Одеса	33,3
Івано-Франківськ	28,6
Ковель	21,4
Миколаїв	21,4
Чугуїв	21,4
Білозерка	19,0
Черкаси	19,0
Львів	16,7
Чернігів	16,7
Здолбунів	9,5
Сєверодонецьк	9,5
Дніпро	7,1
Ізмаїл	7,1

За результатами дослідження, Ковель набрав 45,5 бали із 173 можливих, що складає 26,3% від загальної кількості балів і зайняв 9 позицію серед 17 українських міст. Це відповідає «мінімальному рівню» забезпечення бюджетної Прозорості, Участі та Доброчесності, і є дещо нижчим за середньозважений показник в 47,4 балів.



Презентація Індексу ПУД – Ковель.

Стан соціально-економічної та бюджетної політики на всіх етапах бюджетного циклу

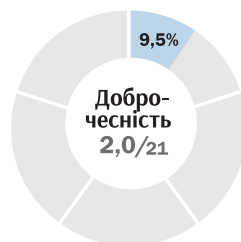
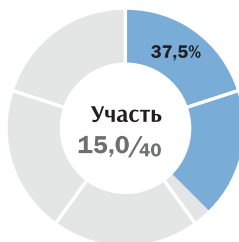


Загальною тенденцією, яка характерна для м. Ковеля, є практика надання невичерпної та неповної інформації про минулу, поточну та прогнозовану на майбутнє бюджетну політику. Така ситуація не забезпечує принципу прозорості та підзвітності органу місцевого самоврядування, ускладнює незалежний аналіз бюджетної політики зі сторони громади та підриває довіру до бюджетної та фінансової політики місцевої влади.

В порівнянні з іншими містами, що взяли участь в дослідженні, в Ковелі забезпечено досить високий показник залученості громади до бюджетного процесу. Але брак інформування зацікавлених осіб про бюджетний процес все ще обмежує можливості участі у підготовці та прийнятті рішень щодо бюджету. Такий формальний підхід виконавчого комітету потенційно не може сприяти довірі місцевої громади до обґрунтованості та зваженості прийнятих рішень.

СЄВЕРОДОНЕЦЬКА МІСЬКА РАДА

Результати індексу ПУД



Київ	45,1
Одеса	42,9
Чернівці	42,0
Вознесенськ	38,4
Черкаси	37,1
Суми	36,6
Сєверодонецьк	30,8
Чернігів	28,6
Миколаїв	19,6
Ковель	19,2
Івано-Франківськ	19,2
Ізмаїл	18,8
Львів	17,4
Дніпро	15,6
Здолбунів	13,0
Чугуїв	11,6
Білозерка	5,4

Суми	53,8
Вознесенськ	51,3
Ковель	48,8
Черкаси	47,5
Чернівці	45,0
Сєверодонецьк	37,5
Білозерка	36,3
Ізмаїл	36,3
Чернігів	36,3
Івано-Франківськ	30,0
Чугуїв	30,0
Одеса	30,0
Здолбунів	27,5
Київ	23,8
Львів	18,8
Миколаїв	15,0
Дніпро	13,8

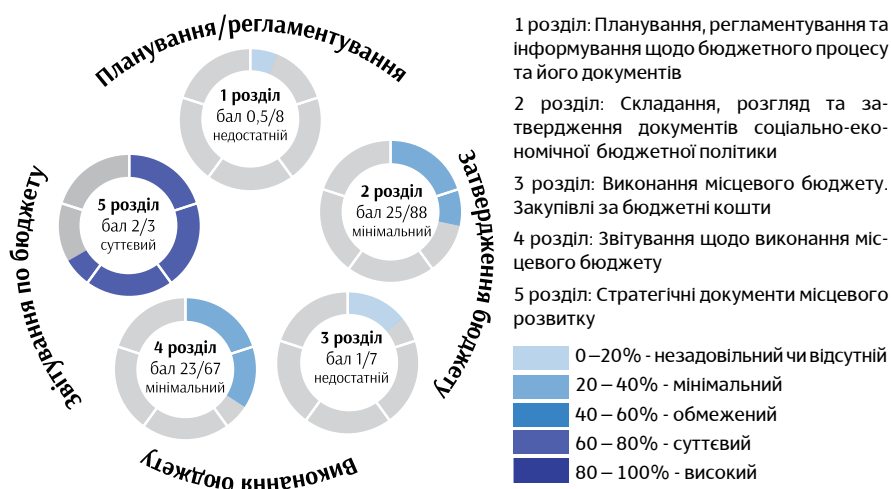
Вознесенськ	38,1
Київ	35,7
Суми	35,7
Чернівці	33,3
Одеса	33,3
Івано-Франківськ	28,6
Ковель	21,4
Миколаїв	21,4
Чугуїв	21,4
Білозерка	19,0
Черкаси	19,0
Львів	16,7
Чернігів	16,7
Здолбунів	9,5
Сєверодонецьк	9,5
Дніпро	7,1
Ізмаїл	7,1

За результатами дослідження, Сєверодонецьк набрав 51,5 бали із 173 можливих, що складає 29,8% від загальної кількості балів і зайняв 7 позицію серед 17 українських міст. Це відповідає «обмеженому



Презентація Індексу ПУД – Сєверодонецьк.

Стан соціально-економічної та бюджетної політики на всіх етапах бюджетного циклу



рівню» забезпечення бюджетної Прозорості, Учасності та Добросовісності, і є дещо вищим за середньозважений показник в 47,4 балів.

Незважаючи на існуючі законодавчі норми, на сьогодні в м. Сєвєродонецьку забезпечено недостатні можливості для реалізації права громадян на інформацію про бюджет і врахування точки зору громадян під час прийняття рішень щодо бюджету (пріоритети, розподіл ресурсів тощо). Здебільшого інформація з питань бюджету, яка розміщується на офіційному веб-сайті Сєвєродонецької міської ради має статистичний характер, а громадянська участь у бюджетному процесі недостатньо активна.

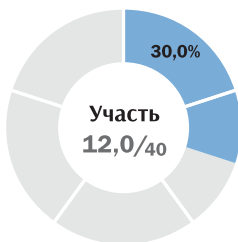
Значна кількість зловживань в місті стосується сфери капітального будівництва. Адже, за експертними висновками, значна частка корупційних схем («роздування» кошторисів, відкати, залучення пов'язаних фірм, конфлікт інтересів, використання дешевих неякісних будівельних матеріалів тощо) застосовується саме в цій сфері. Бюджетні запити складаються не з урахуванням потреб громади, а виключно з «урахуванням потреб» підрядників, які заздалегідь «призначені» для виконання робіт. Наприклад, капітальний ремонт місцевої спортивної школи (заміна вікон та дверей) на суму близько 800 тисяч гривень здійснює фірма, 50% активів якої належить керівнику найбільшої фракції в міській раді.

ЧУГУЇВСЬКА МІСЬКА РАДА

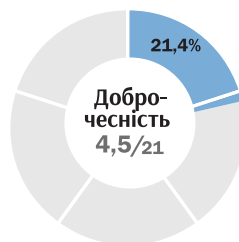
Результати індексу ПУД



Київ	45,1
Одеса	42,9
Чернівці	42,0
Вознесенськ	38,4
Черкаси	37,1
Суми	36,6
Сєверодонецьк	30,8
Чернігів	28,6
Миколаїв	19,6
Ковель	19,2
Івано-Франківськ	19,2
Ізмаїл	18,8
Львів	17,4
Дніпро	15,6
Здолбунів	13,0
Чугуїв	11,6
Білозерка	5,4



Суми	53,8
Вознесенськ	51,3
Ковель	48,8
Черкаси	47,5
Чернівці	45,0
Сєверодонецьк	37,5
Білозерка	36,3
Ізмаїл	36,3
Чернігів	36,3
Івано-Франківськ	30,0
Чугуїв	30,0
Одеса	30,0
Здолбунів	27,5
Київ	23,8
Львів	18,8
Миколаїв	15,0
Дніпро	13,8



Вознесенськ	38,1
Київ	35,7
Суми	35,7
Чернівці	33,3
Одеса	33,3
Івано-Франківськ	28,6
Ковель	21,4
Миколаїв	21,4
Чугуїв	21,4
Білозерка	19,0
Черкаси	19,0
Львів	16,7
Чернігів	16,7
Здолбунів	9,5
Сєверодонецьк	9,5
Дніпро	7,1
Ізмаїл	7,1

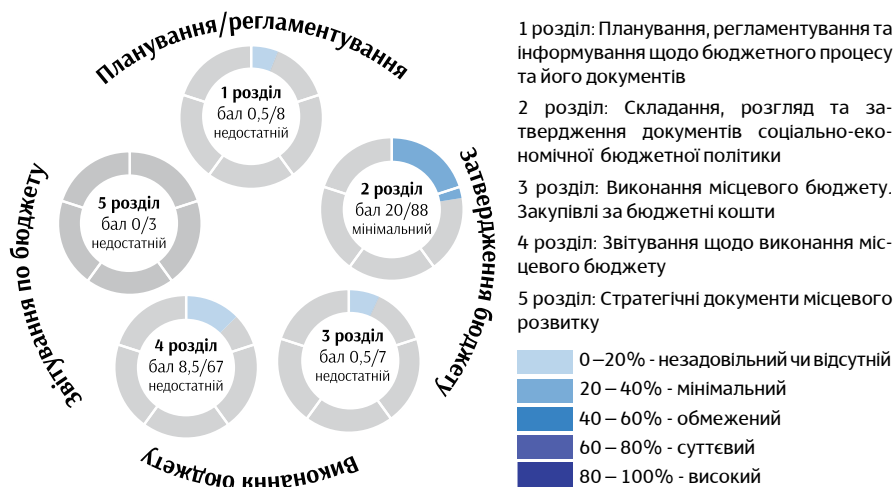
За результатами дослідження, Чугуїв набрав 29,5 бали із 173 можливих, що складає 17,1% від загальної кількості балів і зайняв 14 позицію серед 17 українських міст.

Це відповідає «недостатньому рівню» забезпечення бюджетної Прозорості, Участі та Доброчесності, і є значно нижчим за середньозважений показник в 47,4 балів.



Презентація
Індексу ПУД –
Чугуїв.

Стан соціально-економічної та бюджетної політики на всіх етапах бюджетного циклу



Тенденція у м. Чугуєві є такою, що незважаючи на існуючі норми законодавства, міською радою належним чином не було забезпечено достатньої поінформованості мешканців міста про ту чи іншу подію. Зокрема, це стосується сесії міської ради, засідань бюджетних комісій. Крім того, проблемою у м. Чугуєві було й те, що засідання сесії міської ради були взагалі закритими. Однак, на даний час порядок змінено. Проте, участь журналістів на сесіях так й залишилась обмеженою.

Такий формальний підхід виконавчого комітету потенційно не може сприяти довірі місцевої громади до обґрунтованості та зваженості прийнятих рішень. У зв'язку з чим в м. Чугуєві громадськість має відносно низький показник активності в бюджетному процесі, недостатні можливості для реалізації права громадськості на інформацію про бюджет та саме головне – врахування точки зору громадськості під час ухвалення рішень.

МОНІТОРИНГ ЗДІЙСНЮВАЛИ (в партнерстві з місцевими ЗМІ):



м. Київ – Фундація «Відкрите суспільство».



м. Дніпро – Дніпропетровська обласна громадська організація «Дніпропетровський координаційно-експертний центр з питань регуляторної політики».



м. Івано-Франківськ – Громадська організація «Центр політичних студій».



м. Львів – ГО «Львівська група».



м. Миколаїв – Миколаївська міська громадська організація «Фонд розвитку м. Миколаєва».



м. Одеса – Одеська обласна організація ВГО «Комітет виборців України».



м. Суми – Громадська організація «Бюро аналізу політики».



м. Черкаси – Коаліція молодіжних громадських організацій Черкаської області «Молода Черкащина».



м. Чернівці – Чернівецька міська громадська організація «Товариство «Український народний дім в Чернівцях».



м. Чернігів – Чернігівська міська молодіжна громадська організація «Поліський фонд міжнародних та регіональних досліджень».



сmt. Білозерка (Херсонська область) – Білозерський районний осередок Херсонської обласної молодіжної громадської організації «Молодіжний центр регіонального розвитку».



м. Вознесенськ (Миколаївська область) – Вознесенська міська громадська організація «Агентство економічного розвитку».



м. Здолбунів (Рівненська область) – Здолбунівська міська молодіжна громадська організація «Аналітичний центр розвитку міста ЗЕОН».



м. Ізмаїл (Одеська область) – Громадська організація «Регіональний аналітичний центр».



м. Ковель (Волинська область) – Волинська обласна громадська організація «Центр правової допомоги».



КРИЗИСНИЙ МЕДІА ЦЕНТР
«СІВЕРСЬКИЙ ДОНЕЦЬ»

м. Сєвєродонецьк (Луганська область) – Громадська організація «Кризисний медіа-центр «Сіверський Донець»».



м. Чугуїв (Харківська область) – Чугуївська міськрайонна громадська організація «Чугуївська правозахисна група».

РОЗДІЛ 3.

Нормативні рекомендації щодо підвищення прозорості, участі та доброчесності місцевої соціально-економічної та бюджетної політики.

Розділ містить опис основних пропозицій щодо внесення змін до Бюджетного та Господарського кодексів України, Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», які підготовлені Громадським партнерством «За прозорі місцеві бюджети!» на підставі результатів проведеного моніторингу та оцінювання.

ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД ЗАКОНОДАВЧИХ ПРОБЛЕМ В СФЕРІ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Без підвищення ступеня прозорості, участі та доброчесності соціально-економічної та бюджетної політики, місцевій владі важко буде домогтися довіри до пропонованих нею рішень та пріоритетів бюджетної політики. Забезпечення прозорості інформації про документи соціально-економічної та бюджетної політики поряд із інформацією про стан розгляду отриманих пропозицій від громадян та депутатів місцевої ради потребує чіткого регламентування. Це ж стосується і забезпечення прав громадян на участь у бюджетному процесі в частині як безпосередньо консультацій із громадянами щодо змісту документів політики, так і забезпечення можливості безпосередньої участі громадян у засіданнях комісій та пленарних засіданнях сесій місцевої ради на яких розглядаються документи політики.

Результати дослідження показали, що брак регламентування та прогалини у чинному законодавстві (передовсім у Бюджетному та Господарському кодексах України, Законі України «Про доступ до публічної інформації», Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні») мають наслідком довільне трактування норм чинного законодавства на місцевому рівні у частині забезпечення прозорості публічної інформації та використання процедур участі громадян у бюджетному процесі. Наслідком такої ситуації є «фасадна» та вибіркова прозорість поряд із обмеженням можливостей впливу громадян та депутатів місцевої ради на зміст документів політики, маніпуляції процедурами участі громадян у бюджетному процесі, консультації із громадянами без інформації про результати таких консультацій, відсутність або брак інформації про причини врахування одних пропозицій до рішення про бюджет та відхилення інших. У цьому контексті, не дивними є високий рівень політичної мотивованості бюджетних рішень та обмежені інституалізовані можливості громадян впливати на їх зміст.

Чинний Бюджетний та Господарський кодекс України, Закон України «Про доступ до публічної інформації», Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» лише частково регламентують порядок оприлюднення проектів документів соціально-економічної та бюджетної політики, інформації про стан їх розгляду, а також оприлюднення інформації про розгляд отриманих пропозицій від громадян та депутатів місцевих рад.

З огляду на це, важливим є чітка регламентація порядку оприлюднення документів політики та інформації про стан їх розгляду, порядку

участі громадян у бюджетному процесі на різних його стадіях із диференціацією застосування процедур участі в залежності від значення документу політики. Процедури участі мають чітко регламентуватися у частині як безпосередньо консультацій із громадянами щодо змісту документів політики, так і забезпечення можливості безпосередньої участі громадян у засіданнях комісій та пленарних засіданнях сесій місцевої ради на яких розглядаються документи політики.

Окремо важливим є внесення змін та доповнень до чинного Господарського кодексу України в частині забезпечення права громадян на доступ до інформації про діяльність комунальних підприємств та пропозицій депутатів місцевих рад та громадян, що стосуються проектів фінансових планів та звітів про їх виконання, забезпечення можливостей участі громадян у визначенні пріоритетів та показників діяльності комунальних підприємств, що зазначаються у їх фінансових планах та звітах про їх виконання.

Як показали результати дослідження 17 місцевих бюджетів протягом 2015 - 2016 року, не всі проекти та затверджені нормативно-правові акти в рамках бюджетного процесу оприлюднюються вчасно або є доступними на сайтах ОМС або по запиту публічної інформації.

Системною є практика порушення термінів оприлюднення проектів нормативно-правових актів за 20 робочих днів до дати розгляду з метою прийняття. Це стосується і проекту рішення про бюджет, і проекту Програми соціального та економічного розвитку, і цільових програм головних розпорядників бюджетних коштів.

Переважно взагалі є недоступною на сайтах ОМС та по запиту, інформація про всі отримані пропозиції громадян та депутатів до проектів нормативно-правових актів та стан їх розгляду як у формі депутатських запитів та звернень, так і у формі звернень громадян та наданих пропозицій в рамках консультацій із громадянами.

Лише епізодичною є практика оприлюднення інформації про результати проведених консультацій із громадянами щодо проекту рішення про бюджет на 2016 рік, а консультації щодо інших проектів нормативно-правових актів (проекту рішення про ПСЕР на 2016 рік, проектів цільових програм головних розпорядників бюджетних коштів, проекту пропонування змін до рішення про бюджет за результатами піврічної та квартальної звітності) переважно взагалі не проводяться.

Як правило, органи місцевого самоврядування використовують форми консультацій, що мало мотивують до участі в них представників експертного середовища, аналітичних центрів та впливових заінтересованих сторін. Домінуючими формами проведення консультацій із громадянами є електронні консультації (отримання пропозицій на електронну пошту) та публічні громадські обговорення із запрошенням всіх зацікавлених громадян. Такі консультації більш орієнтовані на отримання пропозицій від громадян та їх ініціативних груп щодо включення тих чи інших видатків до проекту рішення про бюджет.

Пропозиції та оцінки експертів щодо адекватності, реалістичності та точності прогнозованих надходжень та видатків, відповідності запропонованих бюджетних пріоритетів стратегічним та соціально-економічним цілям, пріоритетам та завданням, питання збалансованості видатків в межах конкретних територій та об'єктів звично є недоречними та неформатними в рамках таких форм консультацій як електронні консультації та публічні громадські обговорення.

Особливе занепокоєння викликає брак публічності процесу складання проекту рішення про бюджет.

Відсутність затвердження та оприлюднення планів діяльності головних розпорядників бюджетних коштів на плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди, проектів бюджетних запитів головних розпорядників бюджетних коштів, проектів фінансових планів комунальних підприємств та звітів про їх виконання поряд із відсутністю будь-якої практики консультацій із громадянами щодо змісту цих документів має наслідком неточності прогнозування надходжень до місцевих бюджетів, брак обґрунтованості обрання тих чи інших бюджетних пріоритетів, ігнорування можливостей для суттєвого збільшення надходжень місцевих бюджетів за рахунок детінізації економічної активності та попередження корупційних практик та ризиків.

Фактично «ручне» управління пріоритетами розподілу місцевих бюджетних коштів стало можливим завдяки:

- непрозорості бюджетних пріоритетів на середньострокову перспективу (відсутності планів діяльності головних розпорядників бюджетних коштів на плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди),
- переважній відсутності бюджетних регламентів та чіткого регламентування місцевого бюджетного процесу на всіх його стадіях у регламентах місцевих рад та виконавчих комітетів,

Розділ 3. Нормативні рекомендації щодо підвищення прозорості, участі та доброчесності місцевої соціально-економічної та бюджетної політики

- фактичному залученню громадян до бюджетного процесу на його фінальній стадії у грудні після оприлюднення проекту рішення про бюджет на наступний рік,
- практиці заниження прогнозних показників надходжень у рішенні про бюджет, що згодом, за результатами піврічної та квартальної звітності, відкриває широкі дискреційні можливості для внесення змін до рішення про бюджет та перерозподілу коштів на статті, програми та об'єкти, без жодних консультацій із громадянами.

Одним з результатів дослідження місцевих бюджетів стали рекомендації до порядку регламентування оприлюднення та консультацій із громадянами щодо документів політики. Підготовлені пропозиції до Бюджетного кодексу України, Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та Господарського кодексу України. Конкретні пропозиції щодо пропонованих змін та доповнень направлені до Міністра фінансів України та Міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України та Міністра економічного розвитку і торгівлі України. У відповідних зверненнях, Фундація «Відкрите суспільство» та учасники Громадського партнерства «За прозорі місцеві бюджети!» запропонували згаданими міністерствам розпочати ініціювання змін та доповнень до Бюджетного кодексу України, Господарського кодексу України та Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні». Для експертного середовища рекомендації були презентовані на Національному форумі



Презентація рекомендацій на Національному форумі «Громадянське суспільство та публічні фінанси», м. Київ, 18-19 жовтня 2016 року.

ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ БЮДЖЕТНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ, ГОСПОДАРСЬКОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ ТА ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ»

■ ЗРУЧНИЙ ТА ШВИДКИЙ ДОСТУП ДО КЛЮЧОВИХ ДОКУМЕНТІВ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ТА БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ.

Оприлюднювати всі рішення про бюджет на поточний рік та звіти про виконання бюджету за попередній звітний річний календарний період, квартальну звітність про виконання бюджету, затвердженні цільові програми та звіти про їх виконання та хід виконання, паспорти бюджетних програм головних розпорядників бюджетних коштів та звіти про їх виконання, Стратегію розвитку населеного пункту в разі її затвердження, затверджену Програму соціального та економічного розвитку на поточний рік та звіт про виконання ПСЕР за попередній звітний річний календарний період в одному розділі на сайті ОМС, що дасть змогу забезпечити легкий та швидкий доступ до цих документів громадянам.

■ ВІЗУАЛІЗАЦІЯ КЛЮЧОВИХ ДОКУМЕНТІВ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОЇ ТА БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ.

Паралельно із оприлюдненням матеріалів у текстовій формі доцільно здійснювати їх візуалізацію у формі інфографік. Це стосується як всіх рішень про бюджет на поточний рік, звітів про виконання бюджету за попередній звітний річний календарний період, піврічної та квартальної звітності про виконання бюджету, затверджених цільових програм та звітів їх виконання та хід реалізації, Стратегії розвитку населеного пункту в разі її затвердження, затвердженої Програми соціального та економічного розвитку на поточний рік та звіту про виконання ПСЕР за попередній звітний річний календарний період. Така прозорість дасть змогу в доступній формі ознайомитися пересічному громадянину із пропонованими пріоритетами та результати політики, джерелами надходжень та використанням бюджетних коштів.

Вкрай важливим є запровадження чіткого регламентування форм консультацій, які повинні використовуватися органами місцевого самоврядування в залежності від документу політики. Не менш важли-

* Пропозиції розроблені експертом Фондації «Відкрите суспільство» Іваном Сікорою на замовлення Громадського партнерства «За прозорі місцеві бюджети!», на підставі результатів відповідного моніторингу протягом 2015 – 2016 років.

вим є забезпечення прозорості та доступності для громадян інформації про результати таких консультацій та стан розгляду отриманих пропозицій.

■ ІНТЕГРАЦІЯ САЙТІВ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ІЗ СОЦІАЛЬНИМИ МЕРЕЖАМИ.

Розміщення на всіх сторінках сайтів органів місцевого самоврядування плагінів основних соціальних мереж (мінімально – Фейсбук та Твітер), що дасть змогу громадянам за допомогою одного кліку поширювати інформацію із сайтів ОМС у соціальних мережах та таким чином краще інформувати про пропонувані рішення та стимулювати активність громадян щодо участі в бюджетному процесі.

■ ОПРИЛЮДНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ (ВИСНОВКІВ) ВНУТРІШНІХ ТА ЗОВНІШНІХ АУДИТІВ МІСЦЕВОЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ТА БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ НА САЙТАХ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.

Розміщення інформації про результати (висновки) внутрішніх та зовнішніх аудитів на сайтах ОМС, що дасть змогу громадянам мати кращий доступ до оцінок діяльності головних розпорядників бюджетних коштів, бюджетних установ та комунальних підприємств.

■ ОПРИЛЮДНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ (ВИСНОВКІВ) ГРОМАДСЬКОЇ ЕКСПЕРТИЗИ МІСЦЕВОЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ТА БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ НА САЙТАХ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.

Розміщення інформації про результати (висновки) громадської експертизи на сайтах ОМС, що дасть змогу громадянам мати кращий доступ до оцінок діяльності головних розпорядників бюджетних коштів, бюджетних установ та комунальних підприємств.

■ ПЛАНИ ДІЯЛЬНОСТІ ГОЛОВНИХ РОЗПОРЯДНИКІВ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ НА ПЛАНОВИЙ ТА НАСТУПНІ ЗА ПЛАНОВИМ ДВА БЮДЖЕТНІ ПЕРІОДИ.

Здійснювати оприлюднення та проведення консультацій щодо проєктів запропонованих планів та затвердження планів діяльності головних розпорядників бюджетних коштів на плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди не менш як за 6 місяців до оприлюднення проєкту рішення про бюджет на наступний бюджетний період.

Інформацію про результати консультацій із громадянами щодо кожного затвердженого місцевою радою плану діяльності головних розпорядників бюджетних коштів на плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди оприлюднювати у формі окремого додатку до затвердженого плану із зазначенням кількості отриманих пропозицій в рамках проведених консультацій та інформацією про стан розгляду кожної із отриманих пропозицій.

■ ДИФЕРЕНЦІЮВАННЯ ФОРМ КОНСУЛЬТАЦІЙ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ДОКУМЕНТІВ ПОЛІТИКИ ТА ПРОЗОРИСТЬ ВСІХ ОТРИМАНИХ ПРОПОЗИЦІЙ В РАМКАХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

В залежності від документів політики пропонується зазначити мінімальний перелік форм консультацій, які зобов'язанні використовувати виконавчі органи місцевих рад під час їх затвердження. Щодо кожного документу політики варто застосовувати набір із зазначеного нижче переліку форм консультацій: електронні консультації у формі отримання пропозицій на електронну пошту:

- публічні громадські обговорення у формі, яка дає можливість для всіх заінтересованих громадянам отримати відповіді на питання щодо проекту документу та надати власні пропозиції до його проекту;
- публічні експертні обговорення у формі, яка дає можливість незалежним експертним організаціям обговорити за участі керівництва місцевого фінансового органу та депутатів місцевої ради, журналістів визначенні бюджетні пріоритети та прогнози поряд із оприлюдненням власних експертних оцінок;
- зустрічі із заінтересованими сторонами, на яких безпосередньо впливають результати політик головних розпорядників бюджетних коштів та які визначені важливими та впливовими.

■ ЦІЛЬОВІ ПРОГРАМИ ГОЛОВНИХ РОЗПОРЯДНИКІВ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ, ЗВІТНІСТЬ ПРО ВИКОНАННЯ ЦІЛЬОВИХ ПРОГРАМ ГОЛОВНИХ РОЗПОРЯДНИКІВ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ.

Виконавчий комітет місцевої ради має забезпечити оприлюднення проектів цільових програм головних розпорядників бюджетних коштів за 20 робочих днів до дати їх розгляду з метою прийняття та провести консультації із громадянами щодо їх змісту. Після завершення консультацій має бути оприлюднена інформація про їх результати у формі окремого додатку до рішення про затвердження кожної цільової програми

та звіту про її виконання із зазначенням кількості отриманих пропозицій в рамках проведених консультацій та стан розгляду кожної із отриманих пропозицій.

Пропонується зазначити мінімальний перелік форм консультацій які зобов'язанні використовувати виконавчі органи місцевих рад, а саме, проводити:

- електронні консультації у формі отримання пропозицій на електронну пошту;
- публічні громадські обговорення за участі всіх заінтересованих громадян;
- публічні експертні обговорення із залученням незалежних експертних організацій та депутатів місцевої ради.

■ ПАСПОРТИ БЮДЖЕТНИХ ПРОГРАМ ГОЛОВНИХ РОЗПОРЯДНИКІВ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ.

Виконавчий комітет місцевої ради має забезпечити оприлюднення проектів паспортів бюджетних програм головних розпорядників бюджетних коштів за 20 робочих днів до дати їх розгляду з метою прийняття та провести консультації із громадянами щодо їх змісту. Після завершення консультацій має бути оприлюднена інформація про їх результати у формі окремого додатку із зазначенням кількості отриманих пропозицій в рамках проведених консультацій та стан розгляду кожної із отриманих пропозицій.

Пропонується зазначити мінімальний перелік форм консультацій які зобов'язанні використовувати виконавчі органи місцевих рад, а саме, проводити електронні консультації у формі отримання пропозицій на електронну пошту.

■ БЮДЖЕТНІ ЗАПИТИ ГОЛОВНИХ РОЗПОРЯДНИКІВ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ.

У процесі складання проекту місцевого бюджету оприлюднювати проекти бюджетних запитів головних розпорядників бюджетних коштів на сайтах органів місцевого самоврядування та проводити консультації із громадянами щодо їх змісту із подальшим інформування місцевим фінансовим органом про результати консультацій та їх вплив на зміст бюджетних запитів, які будуть включенні до пропозиції проекту місцевого бюджету перед поданням його на розгляд відповідній місцевій раді.

Виконавчий комітет місцевої ради має забезпечити проведення консультацій із громадянами щодо змісту проектів бюджетних запитів головних розпорядників бюджетних коштів та оприлюднити інформацію про їх результати після завершення консультацій у формі окремого додатку із зазначенням кількості отриманих пропозицій та стан розгляду кожної із них.

Пропонується зазначити мінімальний перелік форм консультацій які зобов'язанні використовувати виконавчі органи місцевих рад, а саме, проводити електронні консультації у формі отримання пропозицій на електронну пошту.

■ РІШЕННЯ ПРО БЮДЖЕТ ТА ПРОГРАМА СОЦІАЛЬНОГО ТА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ.

Важливо зазначити чіткі вимоги щодо оприлюднення проекту рішення про бюджет та Програму соціального та економічного розвитку. Ці важливі проекти нормативно-правових актів мають оприлюднюватися за 20 робочих днів до дати розгляду з метою прийняття.

Необхідно зазначити чіткі вимоги щодо процедури проведення консультацій із громадянами та оприлюднення отриманих пропозицій від депутатів та громадян, які надані поза процесом проведення консультацій щодо проекту рішення про бюджет та Програму соціального та економічного розвитку (ПСЕР).

Пропонується зазначити мінімальний перелік форм консультацій які зобов'язанні використовувати виконавчі органи місцевих рад, а саме, проводити:

- електронні консультації у формі отримання пропозицій на електронну пошту;
- публічні громадські обговорення у формі, яка дає можливість для всіх заінтересованих громадянам отримати відповіді на питання щодо проекту документу та надати власні пропозиції до його проекту;
- публічні експертні обговорення у формі, яка дає можливість незалежним експертним організаціям обговорити за участі керівництва місцевого фінансового органу та депутатів місцевої ради, журналістів визначенні бюджетні пріоритети та прогнози поряд із оприлюдненням власних експертних оцінок;
- зустрічі із заінтересованими сторонами, на яких безпосередньо

впливають результати політики головних розпорядників бюджетних коштів та які визначені важливими та впливовими.

■ ДОДАТКИ ДО РІШЕННЯ ПРО БЮДЖЕТ.

Статтю 76 Бюджетного кодексу України необхідно доповнити у частині зазначення чітких та однозначних вимог щодо оприлюднення пояснень головних розпорядників бюджетних коштів та інформації про результати консультацій із громадянами щодо проекту рішення про бюджет поряд із інформацією про стан розгляду пропозицій депутатів місцевої ради.

Необхідним є зазначення обов'язковості оприлюднення разом із проектом рішення про бюджет, інформації про пояснення головних розпорядників бюджетних коштів до проекту рішення про бюджет. Важливо зазначити обов'язковість оприлюднення разом із рішенням про бюджет окремого додатку із інформацією про результати консультацій та стану розгляду отриманих пропозицій. Не менш важливим є зазначення обов'язковості оприлюднення візуального зображення (інфографіки) проекту місцевого бюджету.

■ РІЧНА, ПІВРІЧНА ТА КВАРТАЛЬНА ЗВІТНІСТЬ ПРО ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ ТА ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО РІШЕННЯ ПРО БЮДЖЕТ.

Необхідно зазначити чіткі вимоги щодо оприлюднення проектів рішення про річну, піврічну та квартальну звітність про виконання бюджету та пропозиції щодо внесення змін до рішення про бюджет. Всі ці документи політики мають оприлюднюватися за 20 робочих днів до дати розгляду з метою прийняття.

Зазначити чіткі вимоги щодо процедури проведення консультацій із громадянами та оприлюднення отриманих пропозицій від депутатів та громадян, які надані поза процесом проведення консультацій щодо проекту піврічної та квартальної звітності про виконання бюджету та пропозиції щодо внесення змін до рішення про бюджет.

Пропонується зазначити мінімальний перелік форм консультацій які зобов'язанні використовувати виконавчі органи місцевих рад, а саме, проводити:

У випадку внесення змін до рішення про бюджет:

- електронних консультацій у формі отримання пропозицій на електронну пошту;

- публічних громадських обговорень за участі всіх заінтересованих громадян;
- публічних експертних обговорень із залученням незалежних експертних організацій та депутатів місцевої ради;
- зустрічей із заінтересованими сторонами, на яких безпосередньо впливають результати політики.

У випадку оприлюднення річної, піврічної та квартальної звітності щодо виконання рішення про бюджет БЕЗ внесення змін до рішення про бюджет:

- публічних громадських обговорень за участі всіх зацікавлених громадян;
- публічних експертних обговорень із залученням незалежних експертних організацій та депутатів місцевої ради.

■ **ЗВІТНІСТЬ ПРО ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ СОЦІАЛЬНОГО ТА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ.**

Необхідно зазначити чіткі вимоги щодо оприлюднення проекту рішення про річний звіт про виконання Програми соціального та економічного розвитку за 20 робочих днів до дати розгляду з метою прийняття.

Зазначити чіткі вимоги щодо процедури проведення консультацій із громадянами та оприлюднення отриманих пропозицій від депутатів та громадян, які надані поза процесом проведення консультацій щодо проекту річної звітності про виконання ПСЕР.

Пропонується зазначити мінімальний перелік форм консультацій які зобов'язанні використовувати виконавчі органи місцевих рад, а саме, проведення:

- публічних громадських обговорень за участі всіх заінтересованих громадян;
- публічних експертних обговорень із залученням незалежних експертних організацій та депутатів місцевої ради.

■ **ОПРИЛЮДНЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ВСІ ОТРИМАНІ ДЕПУТАТСЬКІ ЗАПИТИ ТА ЗВЕРНЕННЯ В РОЗРІЗІ КОЖНОГО ДОКУМЕНТУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ТА БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ РАЗОМ ІЗ ІНФОРМАЦІЄЮ ПРО СТАН ЇХ РОЗГЛЯДУ НА САЙТАХ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.**

Розміщення інформації про всі отримані депутатські запити та звернення щодо кожного документу соціально-економічної та бюджетної

політики та стан їх розгляду із зазначенням причин врахування, часткового врахування чи відхилення кожного депутатського запиту та звернення.

**■ ОПРИЛЮДНЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО РЕЗУЛЬТАТИ
КОНСУЛЬТАЦІЙ ІЗ ГРОМАДЯНАМИ ЩОДО ПРОЕКТІВ
ДОКУМЕНТІВ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ТА БЮДЖЕТНОЇ
ПОЛІТИКИ РАЗОМ ІЗ ІНФОРМАЦІЄЮ ПРО СТАН ЇХ РОЗГЛЯДУ
НА САЙТАХ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.**

Зазначити чіткі вимоги щодо процедури проведення консультацій із громадянами та оприлюднення отриманих пропозицій від депутатів та громадян, які надані поза процесом проведення консультацій щодо проекту піврічної та квартальної звітності про виконання бюджету та пропозиції щодо внесення змін до рішення про бюджет.

Пропонується зазначити мінімальний та максимальний перелік форм консультацій щодо кожного документу соціально-економічної та бюджетної політики, які зобов'язанні використовувати виконавчі органи місцевих рад.

Найбільша кількість форм консультацій має застосовуватися щодо проекту рішення про бюджет та ПСЕР, проектів цільових програм, звітів про їх виконання та інформації про хід реалізації, проектів піврічної та квартальної звітності про виконання рішення про бюджет та пропонування змін до рішення про бюджет.

Максимальний перелік форм консультацій є наступним:

1. Електронні консультації у формі отримання пропозицій на електронну пошту;
2. Публічні громадські обговорення у формі, яка дає можливість для всіх зацікавлених громадянам отримати відповіді на питання щодо проекту документу та надати власні пропозиції до його проекту;
3. Публічні експертні обговорення у формі, яка дає можливість незалежним експертним організаціям обговорити за участі керівництва місцевого виконавчого органу відповідального за економічну політику та відповідального місцевого фінансового органу, депутатів місцевої ради, журналістів визначенні соціально-економічні та бюджетні пріоритети коригування рішення про бюджет поряд із оприлюдненням власних експертних оцінок;
4. Зустрічі із заінтересованими сторонами, на яких безпосередньо впливають результати політики головних розпорядників бюд-

жетних коштів та які визначені важливими та впливовими в разі декларування ними їх заінтересованості у проведенні консультацій.

Мінімальний перелік форм консультацій має включати електронні консультації у формі отримання пропозицій на електронну пошту.

■ ОПРИЛЮДНЕННЯ СТЕНОГРАМ ЗАСІДАнь КОМІСІЙ ТА ПЛЕНАРНИХ ЗАСІДАнь СЕСІЙ МІСЦЕВИХ РАД, НА ЯКИХ РОЗГЛЯДАЄТЬСЯ ТА ЗАВТЕРДЖУЄТЬСЯ ПРОЕКТ РІШЕННЯ ПРО БЮДЖЕТ ТА ПРОГРАМУ СОЦІАЛЬНОГО ТА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ, РІЧНА, ПІВРІЧНА ТА КВАРТАЛЬНА ЗВІТНІСТЬ ПРО ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ ТА ПРОПОНУЮТЬСЯ ЗМІНИ ДО РІШЕННЯ ПРО БЮДЖЕТ, ПРОЕКТИ ЦІЛЬОВИХ ПРОГРАМ ТА ЗВІТИ ПРО ЇХ ВИКОНАННЯ.

Завдяки впровадженню такої рекомендації, буде досягнута краща поінформованість про результати та впливи депутатів на зміст соціально-економічної та бюджетної політики, громадяни зможуть краще розуміти та оцінювати активність та позицію депутатів та виконавчого комітету місцевої ради.

■ ОПРИЛЮДНЕННЯ ПОІМЕННИХ ГОЛОСУВАНЬ НА ЗАСІДАнь КОМІСІЙ ТА СЕСІЙНИХ ЗАСІДАнь МІСЦЕВИХ РАД, НА ЯКИХ РОЗГЛЯДАЮТЬСЯ ТА ЗАВТЕРДЖУЮТЬСЯ ПРОЕКТ РІШЕННЯ ПРО БЮДЖЕТ ТА ПРОГРАМА СОЦІАЛЬНОГО ТА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ, РІЧНА, ПІВРІЧНА ТА КВАРТАЛЬНА ЗВІТНІСТЬ ПРО ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ ТА ПРОПОНОВАНІ ЗМІНИ ДО РІШЕННЯ ПРО БЮДЖЕТ, ПРОЕКТИ ЦІЛЬОВИХ ПРОГРАМ ТА ЗВІТИ ПРО ЇХ ВИКОНАННЯ.

Необхідно додати до статті 47 «Постійні комісії ради» Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» окремий пункт, у якому зазначити: «У протоколах та стенограмах засідань постійних комісій ради оприлюднюється інформація про результати поіменних голосувань в рамках засідань, на яких розглядаються проект рішення про бюджет та Програма соціального та економічного розвитку, проекти цільових програм та звіти про їх виконання та інформація про хід реалізації, проекти річної, піврічної та квартальної звітності про виконання бюджету та пропоновані зміни до рішення про бюджет».

**■ РЕГЛАМЕНТУВАННЯ ПОРЯДКУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ВІЛЬНОЇ УЧАСТІ ГРОМАДЯН У ЗАСІДАННЯХ КОМІСІЙ
ТА ПЛЕНАРНИХ ЗАСІДАННЯХ СЕСІЙ МІСЦЕВИХ РАД, НА
ЯКИХ РОЗГЛЯДАЮТЬСЯ ТА ЗАВЕРДЖУЮТЬСЯ ПРОЕКТ
РІШЕННЯ ПРО БЮДЖЕТ ТА ПРОГРАМУ СОЦІАЛЬНОГО ТА
ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ, РІЧНА, ПІВРІЧНА ТА КВАРТАЛЬНА
ЗВІТІНСТЬ ПРО ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ ТА ПРОПОНУЮТЬСЯ
ЗМІНИ ДО РІШЕННЯ ПРО БЮДЖЕТ, ПРОЕКТИ ЦІЛЬОВИХ
ПРОГРАМ ТА ЗВІТИ ПРО ЇХ ВИКОНАННЯ.**

Попри те, що в пункті 17 статті 45 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», зазначено, що «сесії ради проводяться гласно із забезпеченням права кожного бути присутнім на них, крім випадків, передбачених законодавством. Порядок доступу до засідань визначається радою відповідно до закону. Протоколи сесії ради є відкритими та оприлюднюються і надаються на запит відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації»», потребує більш чіткого регламентування процедура участі громадян у пленарних засіданнях ради та засідань постійних комісій ради.

■ ДІЯЛЬНІСТЬ КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Необхідним є внесення змін та доповнень до чинного Господарського кодексу України в частині забезпечення права громадян на доступ до інформації про діяльність комунальних підприємств (КП) та пропозицій депутатів місцевих рад та громадян, що стосуються проектів фінансових планів та звітів про їх виконання, забезпечення можливостей участі громадян у визначенні пріоритетів та показників діяльності комунальних підприємств, що зазначаються у їх фінансових планах та звітах про їх виконання.

До статті 78 Господарського кодексу України важливо додати пункт в якому зазначити чіткі вимоги щодо процедури оприлюднення проектів фінансових планів комунальних підприємств та звітів про їх виконання на власній веб-сторінці КП та обов'язково на офіційному веб-сайті суб'єкта управління об'єктами комунальної власності за 20 робочих днів до дати розгляду з метою прийняття.

Важливо зазначити чіткі вимоги щодо процедури проведення консультацій із громадянами та оприлюднення отриманих пропозицій від депутатів та громадян, які надані поза процесом проведення консультацій щодо проектів фінансових планів комунальних підприємств та звітів про їх виконання. Пропонується зазначити мінімальний перелік форм

консультацій які зобов'язанні використовувати виконавчі органи місцевих рад щодо проектів фінансових планів комунальних підприємств та звітів про їх виконання, а саме, проводити електронні консультації у формі отримання пропозицій на електронну пошту. За ініціативою виконавчого комітету місцевої ради можуть застосовуватись і додаткові форми консультацій. Після проведення консультацій щодо кожного комунального підприємства, інформації про стан розгляду отриманих пропозицій, має оприлюднюватися на власній веб-сайті КП та обов'язково на офіційному веб-сайті суб'єкта управління об'єктами комунальної власності.

РОЗДІЛ 4.

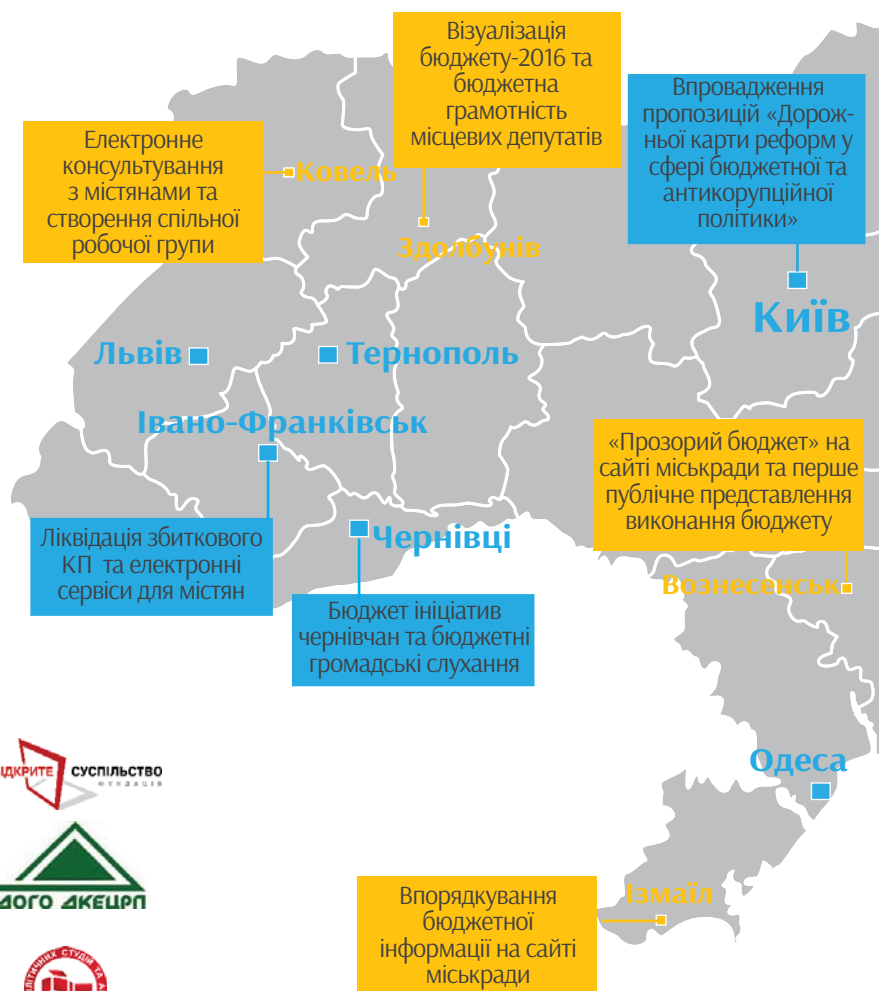
Можливості локальних адвокаційних кампаній в сфері місцевих бюджетів.

Розділ описує 15 успішних кейсів від учасників громадського партнерства «За прозорі місцеві бюджети!», котрі демонструють як можливості місцевих адвокаційних кампаній для позитивних змін в сфері місцевої соціально-економічної та бюджетної політики, так і ефективність спільної діяльності місцевих неурядових організацій та засобів масової інформації.



ГРОМАДСЬКЕ
ПАРТНЕРСТВО
ЗА ПРОЗОРИ
МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ!

«МАПА ЗМІН» ГРОМАДСЬКОГО «ЗА ПРОЗОРИ»



МОЛОДА ЧЕРКАЩИНА



ВІД УЧАСНИКІВ ПАРТНЕРСТВА МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ!»



КИЇВ: ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОПОЗИЦІЙ «ДОРОЖНЬОЇ КАРТИ РЕФОРМ У СФЕРІ БЮДЖЕТНОЇ ТА АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ»

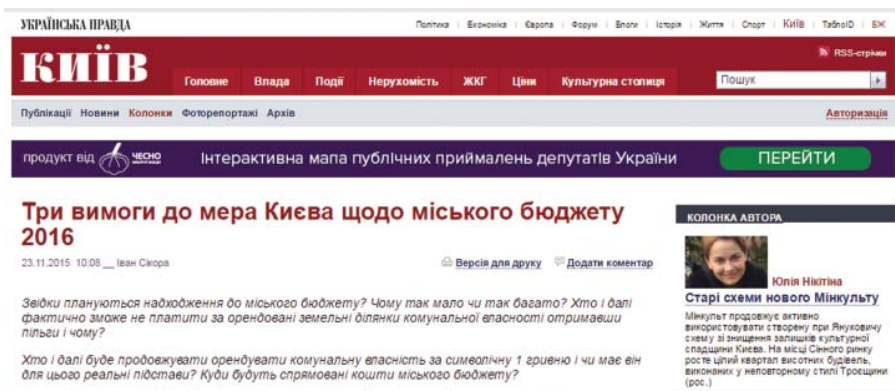
НЕУРЯДОВА ОРГАНІЗАЦІЯ:

Фундація «Відкрите суспільство».

ІНФОРМАЦІЙНІ ПАРТНЕРИ:

«Дзеркало тижня», «Українська правда».

Всі стадії бюджетного процесу міста Києва в 2015-2016 роках, а саме — планування, розгляд, затвердження, виконання та звітування щодо місцевого бюджету, були вперше у історії Києва та України оцінені на основі методології Індексу прозорості, участі та доброчесності. Зважаючи на суспільний інтерес до останньої стадії бюджетного процесу (оприлюднення та затвердження рішення про бюджет на 2016 рік) Фундація «Відкрите суспільство» провела адвокаційну кампанію, офіційно звернувшись до міського голови Києва та міських очільників з переліком пропозицій щодо дотримання критеріїв участі, прозорості та доброчесності в процесі прийняття бюджету на 2016 рік. Паралельно із офіційним зверненням було поширене відкрите звернення до міських очільників на сайті «Української правди» в статті «Три вимоги до мера Києва щодо міського бюджету 2016».



*Стаття «Три вимоги до мера Києва щодо міського бюджету 2016»
на сайті «Українська правда».*

Вдалося домогтися оприлюднення проекту рішення про бюджет Києва із мінімальними порушеннями вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації» та прийняття рішення про бюджет столиці згідно вимог Бюджетного кодексу України (до 25 грудня 2015 р.). Міська влада врахувала половину пропозицій у частині проведення консультацій із громадянами щодо проекту бюджету - було проведено публічне громадське обговорення та електронні консультації.

Розділ 4. Можливості локальних адвокаційних кампаній в сфері місцевих бюджетів

Попередження корупційних ризиків в рамках бюджетного процесу є важливою передумовою для збільшення надходжень до бюджету та підвищення ефективності витрат бюджетних коштів. Міський план заходів щодо запобігання та зменшення ризиків корупції у міській адміністрації Києва, прийнятий розпорядженням міського голови Віталія Кличка (у серпні 2015 року), на основі рекомендацій Фондації «Відкрите суспільство».



*Експерти Фондації
«Відкрите суспільство»
Іван Сікора та
Леся Шевченко.*

Фондація «Відкрите суспільство» розробила та адвокатувала в Київській міській раді проходження двох розділів до міської антикорупційної програми, які були спрямовані на зменшення корупційних ризиків в рамках бюджетного процесу на місцевому рівні. Зокрема, це зниження корупційних ризиків на всіх стадіях закупівель за бюджетні кошти та створення механізмів упередження корупційних ризиків в рамках бюджетного процесу, планування і реалізації міських цільових програм. Рамкова антикорупційна програма пройшла громадське обговорення всіх її розділів в грудні 2015 року в приміщенні Реанімаційного пакету реформ і протягом наступного року її обговорення продовжилося в департаментах КМДА за супроводу експертів Фондації «Відкрите суспільство» та партнерів з групи «Реанімаційний пакет реформ – Київ».

Здобуті успіхи, до значної міри, стали надбанням попередніх напрацювань організації, що лягли в основу «Дорожньої карти реформ у сфері бюджетної та антикорупційної політики» (оприлюдненої у червні 2014 року) та «Концептуальних підходів до розробки Київської міської цільової програми попередження корупції», а також інших успішних ініціатив Фондації «Відкрите суспільство», яка вже 6 рік поспіль досліджує та адвокує зміни на рівні найбільшого бюджету України – бюджету Києва.

ДНІПРО: ЗАПРОВАДЖЕННЯ БЮДЖЕТУ УЧАСТІ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ САЙТУ МІСЬКРАДИ

НЕУРЯДОВА ОРГАНІЗАЦІЯ:

Дніпропетровська обласна громадська організація «Дніпропетровський координаційно-експертний центр з питань регуляторної політики».

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАРТНЕР:

Газета «Приватний підприємець».



Проведення акції «Впливай на бюджет свого міста!» в м. Дніпрі.

На сайті Дніпропетровської міської ради оновлена структура та в окремому розділі «Бюджет міста Дніпро» з'явилися нові категорії: «Рішення про місцевий бюджет», «Мапа ремонтних доріг», «Щоденні надходження/видатки», «Фінансові звіти», «Звіти про виконання бюджету», «Програма економічного і соціального розвитку міста», «Бюджетні запити», «Бюджет районів», «Відкритий бюджет». Завдяки категорії «Відкритий бюджет» візуалізовано доходи та видатки місцевого бюджету, що значно спрощує сприйняття інформації для пересічних громадян. Наступним етапом має стати візуалізація витрат коштів розпорядниками, щоб можна було побачити які розпорядники на які цілі витрачають кошти місцевого бюджету.

Дніпропетровською міською радою 07.09.2016 року прийняті рішення № 21/13 «Про затвердження Міської цільової програми «Партиципаторне бюджетування (бюджет участі) у м. Дніпропетровську на 2016-2020 роки» та 49/13 «Про затвердження Положення про партиципаторне бюджетування (бюджет участі) у м. Дніпропетровську», якими у місті запроваджено бюджет участі. Загальний обсяг щорічного бюджету участі становить не менше ніж 0,5% від загального обсягу прийнятого на поточний рік бюджету.

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК: ЛІКВІДАЦІЯ ЗБИТКОВОГО КП ТА ЕЛЕКТРОННІ СЕРВІСИ ДЛЯ МІСТЯН

НЕУРЯДОВА ОРГАНІЗАЦІЯ:

Громадська організація «Центр політичних студій».

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАРТНЕР:

Телерадіокомпанія «Рай».

Громадські активісти в місті Івано-Франківську домоглися ліквідації збиткового комунального підприємства "Технічний Центр "Сервіс Авто". За підрахунками, які провів Віталій Світлик, дотаційне комунальне підприємство за рік здатне заробити 4.5 мільйони гривень на парковках: "При простих підрахунках бачимо, що КП, маючи у підпорядкуванні 563 паркувальних місця і працюючи з 8:00 ранку до 18:00 вечора, навіть при заповненні стоянок на 80% заробляє 13 512 гривень в день (вартість години стоянки - 3 гривні). Це більш ніж 4,5 мільйони гривень в рік. Жодного електронного обладнання для фіксації фінансових надходжень підприємство не має, що було офіційно підтверджено у відповіді на запит. Також у відповідь на запит керівництво підприємства повідомило, що КП уже три роки поспіль є збитковим." Посилаючись на



*Проведення
акції «Впливай
на бюджет свого
міста!» в м. Іва-
но-Франківськ.*

нормативні акти, які зобов'язують впровадження електронних систем обліку коштів у роботі парковок, активістами була проведена активна медіа-кампанія з доведення порушення законодавства комунальним підприємством та підтвердження його неефективності. Під таким впливом, комунальне підприємство "Технічний центр "Сервіс Авто" було ліквідоване рішенням сесії міської ради, натомість у місті будуть встановлюватись паркомати.

Розділ 4. Можливості локальних адвокаційних кампаній в сфері місцевих бюджетів

В лютому 2016 року на сайті виконавчого комітету Івано-Франківської міської ради було впроваджено додаток, з допомогою якого кожен житель міста в режимі он-лайн може побачити доходи і видатки з міського бюджету. Електронна система також формує для громадян електронний звіт про надходження та видатки міського бюджету. Наступного місяця міськрадою прийнято рішення про впровадження бюджету участі - з міського бюджету виділено 500 000 гривень на реалізацію проектів жителів міста. Проекти, що фінансуватимуться з бюджету (до 50 тис. грн.), визначаються методом голосування громадян на інтернет-сайті бюджету участі міста. На сайті міської ради почали публікувати протоколи засідань постійних та тимчасових комісій, а також повідомлення про проведення засідань цих комісій. Забезпечено вільний доступ на засідання комісій.



ВІДКРИТИЙ БЮДЖЕТ

Звіт за фактичними даними по бюджету міста Івано-Франківськ

Шановні мешканці міста!

Ми працюємо для Вас. Мета нашої діяльності - забезпечити підвищення рівня та якості життя у нашому місті. Ми запрошуємо Вас до постійного, відкритого та конструктивного діалогу для визначення нагальних потреб громади та вирішення найбільш актуальних проблем міста. Ваші рекомендації та побажання стануть у нагоді також на етапі виконання бюджету. З усіх питань, що стосуються міського бюджету, звертайтеся до нас: Фінансове управління виконавчого комітету Івано-Франківської міської ради
Електронна пошта: mfui@utm.if.ua
Телефон: (0342) 78-50-05

Що таке бюджет?

Бюджет міста є своєрідним планом управління фінансовими ресурсами міста, що спрямовуються на забезпечення потреб громади міста. Водночас бюджет міста є політичним документом, що відображає розподіл наявних фінансових ресурсів у відповідності до пріоритетних цілей бюджетної політики міста.

З ЯКИХ ДЖЕРЕЛ ФОРМУЄТЬСЯ МІСЬКИЙ БЮДЖЕТ ТА НА ЩО ВИТРАЧАЮТЬ БЮДЖЕТНІ КОШТИ?

БУДЬ ЛАСКА, ОЗНАЙОМТЕСЯ З ФАКТИЧНИМИ ДАНИМИ СТОСОВНО ФІНАНСОВИХ РІШЕНЬ, СКОРИСТАВШИСЬ ІНСТРУМЕНТАМИ ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТУ ОНЛАЙН

Електронні сервіси для містян Івано-Франківська.

МИКОЛАЇВ: ВІДКРИТІСТЬ БЮДЖЕТНИХ ПРОГРАМ ТА ЕФЕКТИВНІШІ ВИТРАТИ НА БЛАГОУСТРІЙ

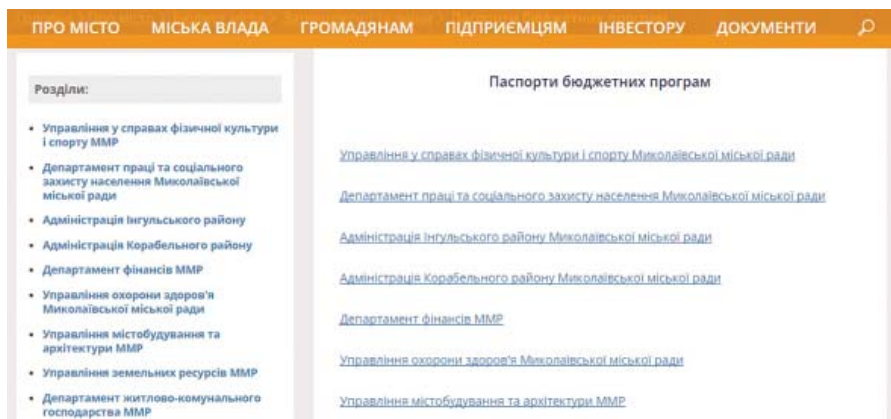
НЕУРЯДОВА ОРГАНІЗАЦІЯ:

Миколаївська міська громадська організація
«Фонд розвитку міста Миколаєва».

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАРТНЕР:

газета «Вечерній Николаев».

Виконавчий комітет Миколаївської міської ради за дорученням міського голови у липні 2016 року вперше в історії міста розмістив на офіційному сайті міськради паспорти бюджетних програм майже всіх розпорядників бюджетних коштів (за виключенням Департаменту ЖКГ). 11 серпня 2016 року Миколаївська міська рада зобов'язала свої виконавчі органи щоквартально вносити зміни до затверджених паспортів бюджетних програм (до цього було раз на рік). Проект бюджету з січня 2016 року розглядається на засіданнях постійних депутатських комісій Миколаївської міської ради за участю містян, місцевих ЗМІ та прямою трансляцією на сайті міськради.



Паспорти бюджетних програм на сайті Миколаївської ради.

За результатами моніторингу та оцінки виконання міської цільової програми реформування і розвитку ЖКГ на 2010 - 14 роки та інших пов'язаних програм, було виявлено неефективне витрачання бюджетних коштів в цій сфері. Так, витрати коштів громади міста Миколаєва на обслуговування 1 га зелених насаджень виявилися в 6-7 раз вищими ніж в м. Києві та інших містах. Виявлені дані були направлені до Державної фінансової інспекції в Миколаївській області і стали підставою для фінансового аудиту.

Розділ 4. Можливості локальних адвокаційних кампаній в сфері місцевих бюджетів

Аудитори прийшли до висновку, що кошти місцевого бюджету, направлені на благоустрій Миколаєва, використовуються недостатньо ефективно. У січні 2016 року, на виконання рекомендацій ДФІ, Миколаївський міський голова відмінив тендер з обслуговування зелених насаджень у м. Миколаєві на 2016 рік, показники яких були суттєво завищені.



СУМИ: СКАСУВАННЯ «БАТЬКІВСЬКИХ ВНЕСКІВ», БУДІВНИЦТВО СКЕЙТ-ПАРКУ ТА РЕКОНСТРУКЦІЯ КОЛЕКТОРА

НЕУРЯДОВА ОРГАНІЗАЦІЯ:

Громадська організація «Бюро аналізу політики».

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАРТНЕР:

Сумська обласна державна телерадіокомпанія.

Місто Суми стало першим в Україні обласним центром, де скасована так звана «батьківська плата» в школах і дитячих садочках. «Бюро аналізу політики» ініціювало створення коаліції громадських організацій та політичних сил за скасування «батьківської плати». Було зібрано понад 8 тисяч підписів мешканців міста. Завдяки громадському тиску, Сумська міська рада прийняла рішення про збільшення фінансування закладів освіти на 9 млн. грн. та заборону збирання «добровільних батьківських внесків» в школах.



Семінар для активістів, листопад 2015 року, Сумський прес-клуб.

Питання щодо будівництва скейт-парку молодь почала підіймати ще у 2012 році. Тоді депутатський корпус міської ради проголосував 300 тис. грн. на його будівництво, але кошти були використані на відновлення дорожнього покриття однієї з вулиць міста. У 2015 році та під час прийняття бюджету міста на 2016 рік, завдяки спільним зусиллям експертів проекту «Прозорий бюджет у місті Суми!», Сумського міського центру дозвілля молоді, Управління молоді та спорту Сумської ОДА, молодих депутатів та активної молоді, кошти у розмірі 500 тис. грн. закладено в бюджет міста Суми. За результатами зустрічі організаційного комітету, обрано місце будівництва і почалась розробка проектно-кошторисної

Розділ 4. Можливості локальних адвокаційних кампаній в сфері місцевих бюджетів

документації. При її підготовці враховано побажання цільової аудиторії щодо розміру майданчика та відповідних конструкцій та фігур, які необхідно встановити.



Проведення акції «Впливай на бюджет свого міста!» в м. Суми.

Також зусиллями експертів «Бюро аналізу політики» вдалося залучити 11 млн. грн. з державного бюджету України до бюджету м. Суми на реконструкцію каналізаційного колектора. Реконструкція колектору – давня нагальна проблема громади. Однак жодна влада не була зацікавлена у виділенні значної суми коштів на об'єкт, де неможливо показово «перерізати червону стрічку» та пропіаритися перед виборцями. «Бюро аналізу політики» провело низку зустрічей та круглих столів за участі міської влади, керівництва облдержадміністрації, народних депутатів України, в результаті яких проблема була вирішена шляхом спів-фінансування реконструкції об'єкта: 14 млн. грн. – за кошти міського бюджету, 11 млн. грн. – за кошти державного бюджету.

ЧЕРКАСИ: ЗАПРОВАДЖЕННЯ РОЗДІЛУ «ПУБЛІЧНІ КОШТИ» НА САЙТІ МІСЬКРАДИ

НЕУРЯДОВА ОРГАНІЗАЦІЯ:

Коаліція молодіжних громадських організацій
Черкаської області "Молода Черкащина".

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАРТНЕР:

Газета «Нова доба».

Одним з найбільших успіхів є прийняття розпорядження міського голови м. Черкаси від 31.03.2015 року №34-р «Про спрощення доступу до інформації щодо використання бюджетних коштів». Завдяки цьому документу на сайті міської ради з'явився розділ «Публічні кошти», де акумулюється вся інформація про міський бюджет. «Протягом останнього року намітилася тенденція в деяких керівників департаментів укладати угоди на виконання робіт без тендерів. І, за дивним збігом обставин, підприємствами виявляються вельми цікаві фірмочки. З метою впровадження повної прозорості в цих питаннях видав розпорядження про обов'язкову публікацію усіх договорів та актів виконаних робіт на сайті міської ради», – прокоментував своє рішення Сергій Одарич.

01 квітень 2015 14:37 (02)

Департаменти міської ради оприлюднюватимуть угоди, укладені за бюджетні кошти (ДОКУМЕНТ)



Дізнаючись з ким, на яку суму і яким чином витрачаються бюджетні кошти в частині укладання угод про закупівлю товарів, робіт, послуг віднині громада міста зможе без подання запитів на публічну інформацію. Ці відомості будуть публікуватися на офіційному сайті Черкаської міської ради.

Відповідне розпорядження «Про спрощення доступу до інформації щодо використання бюджетних коштів» підписав 31 березня 2015 року міський голова Черкас Сергій Одарич. Згідно з документом, керівники усіх департаментів (а їх в міській раді – дев'ять) повинні оприлюднювати такі документи: впродовж одного робочого дня після їх підписання зі вказанням інформації, на підстав чого така угода була укладена. Для цього на сайті мерії з'явиться спеціальна рубрика. До 15 квітня 2015 року департаменти мають заповнити її копіями актів виконаних робіт та угод, які були укладені з початку бюджетного року.

«Протягом останнього року намітилася тенденція в деяких керівників департаментів укладати угоди на виконання робіт без тендерів. І, за дивним збігом обставин, підприємствами виявляються вельми цікаві фірмочки. З метою впровадження повної прозорості в цих питаннях видав розпорядження про обов'язкову публікацію усіх договорів та актів виконаних робіт на сайті міської ради», – прокоментував своє рішення Сергій Одарич.

Дане розпорядження працює на виконання Закону «Про відкритість використання публічних коштів», який вступив в дію лише з вересня поточного року.

Розпорядження «Про спрощення доступу до інформації щодо використання бюджетних коштів», м. Черкаси.

ЧЕРНІВЦІ: БЮДЖЕТ ІНІЦІАТИВ ЧЕРНІВЧАН ТА БЮДЖЕТНІ ГРОМАДСЬКІ СЛУХАННЯ

НЕУРЯДОВА ОРГАНІЗАЦІЯ:

Чернівецька міська громадська організація «Товариство
«Український народний дім в Чернівцях».

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАРТНЕР:

Газета «Молодий буковинець».



Проведення акції «Впливай на бюджет свого міста!» в м. Чернівці.

В грудні 2015 року вдруге відбулись громадські слухання проекту бюджету міста Чернівці. На відміну від перших слухань, на цьому заході участь працівників комунальних установ вже не була настільки масова, а громадськість вносила пропозиції, які були оприлюднені на сайті та заслухані на сесії міської ради під час прийняття бюджету. Також при підготовці бюджету на 2016 рік, вперше у Чернівцях було оприлюднено запити головних розпорядників коштів.

12 травня 2016 року, Чернівецька міська рада затвердила Положення про Бюджет ініціатив чернівчан (бюджет участі), тим самим відкривши можливість містянам впливати на розподіл бюджетних коштів. Очікується, що бюджет участі отримає не менше 1% від загальної суми бюджету міста (це близько 20 млн. грн.).

ЧЕРНІГІВ: ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ПІДХОДІВ ДО ФІНАНСУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

НЕУРЯДОВА ОРГАНІЗАЦІЯ:

Чернігівська міська молодіжна громадська організація
«Поліський фонд міжнародних та регіональних досліджень».

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАРТНЕР:

Громадське телебачення. Чернігів.

Щорічно з бюджету міста Чернігова на підтримку соціально-орієнтованих організацій виділяється від 800 000 грн. (наприклад, в 2016 році було виділено майже 1,5 млн. грн.). Механізм відбору таких організацій чи ініціатив відсутній. У своїй більшості, гроші йшли на адміністративні витрати таких об'єднань, звітність про їх використання знайти у відкритому доступі практично неможливо. З метою впровадження нових підходів щодо фінансування громадянського суспільства, місцевими активістами проведена відповідна адвокаційна кампанія. Наприклад, серед депутатів міської ради були поширені інформаційні матеріали «Чому потрібно запровадити конкурсний підхід в Програмі підтримки громадянського суспільства, що діє вже більше 5 років в місті Чернігові?».



*Прес-конференція в Громадському прес-центрі
«Ініціатива», м. Чернігів, червень 2016 року.*

Нарешті, після двох «провальних» виконкомів та однієї «провальної» сесії, 12 серпня 2016 року міська рада проголосувала за конкурсний підхід в рамках Програми розвитку громадянського суспільства на 2016 рік.

«Незважаючи на байдужість більшої частини депутатського корпусу до даного питання, протест з боку громадських організацій, які вже більше 5-ти років без зобов'язань фінансуються з міського бюджету та відсутність політичної волі у влади, ми все-таки домоглися того, аби конкурс при розподілі коштів з міського бюджету був», – зазначила Тетяна Романова. У вересні 2016 року був оголошений конкурс по 5-ти суспільно-важливим напрямкам життєдіяльності міста згідно затвердженого Положення про конкурс. В результаті конкурсу було отримано 16 проєктів на різну тематику, з яких переможцями стали 10 кращих ініціатив. Окрім цього, було започатковано новий підхід звітності щодо результатів реалізованих проєктів.

БІЛОЗЕРКА: ПРОЕКТ БЮДЖЕТУ ОН-ЛАЙН ТА ОФІЦІЙНИЙ САЙТ СЕЛИЩНОЇ РАДИ

НЕУРЯДОВА ОРГАНІЗАЦІЯ:

Білозерський районний осередок Херсонської обласної молодіжної громадської організації «Молодіжний центр регіонального розвитку».

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАРТНЕР:

Білозерська районна газета «Придніпровська зірка».

27 листопада 2015 року на сайті районної ради з'явився проект рішення Білозерської селищної ради «Про селищний бюджет Білозерської селищної ради на 2016 рік». Ознайомившись зі змістом проекту рішення, кожен громадянин мав можливість внести до нього свої пропозиції чи зауваження. Зробити це можна було у письмовій формі та надати безпосередньо до селищної ради. Звернення від громадян були розглянуті як на бюджетній комісії, так і під час сесії 24 грудня 2015 року. Таким чином, селищна рада вперше оприлюднила проект бюджету в мережі Інтернет, а громадяни отримали можливість внести свої пропозиції.



*Проведення акції «Впливай на бюджет свого міста!»
в селищі Білозерка.*

В рамках впровадження Індексу прозорості, участі та доброчесності, експертами партнерства «За прозорі місцеві бюджети!» було розроблено більше 200 рекомендацій щодо удосконалення бюджетної політики Білозерської селищної ради. Ключовою рекомендацією було створення

Розділ 4. Можливості локальних адвокаційних кампаній в сфері місцевих бюджетів



Довідкова інформація на сайті Білозерської селищної ради.

офіційного веб-сайту ради, оскільки оприлюднення регуляторних актів здійснювалося лише на інформаційних стендах в приміщенні селищної ради. Завдяки спільній роботі громадських активістів та селищних депутатів, в червні 2016 року веб-сайт <http://bsr.bilozerka-rada.ks.ua> було запущено. Наразі він перебуває у тестовому режимі на стадії наповнення інформацією.

ВОЗНЕСЕНСЬК: «ПРОЗОРИЙ БЮДЖЕТ» НА САЙТІ МІСЬКРАДИ ТА ПЕРШЕ ПУБЛІЧНЕ ПРЕДСТАВЛЕННЯ ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ

НЕУРЯДОВА ОРГАНІЗАЦІЯ:

Вознесенська міська громадська організація
«Агентство економічного розвитку».

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАРТНЕР:

Газета «Новини Вознесенська: день за днем».

Зміни, які внесли на сайті міськради, враховують актуальні пропозиції експертів, громадськості та депутатів Вознесенської міської ради щодо впровадження рекомендацій Індексу ПУД. В першу чергу, це подання всієї бюджетної інформації у окремому розділі «ПРОЗОРИЙ БЮДЖЕТ».



Проведення акції «Впливай на бюджет свого міста!» у м. Вознесенськ.

Розділ 4. Можливості локальних адвокаційних кампаній в сфері місцевих бюджетів

Внесеними змінами до рішення «Про інформаційний інтернет-портал міста Вознесеньська» та Положення про інформаційний інтернет-портал міста Вознесеньська, підвищено рівень прозорості місцевої влади. Крім того, візуалізовано бюджет міста Вознесеньськ на порталі «Відкритий бюджет» <http://www.openbudget.in.ua/>, що значно полегшує його сприйняття. Міський голова вперше своїм розпорядженням зробив публічне представлення інформації про виконання бюджету міста Вознесеньська за 2015 рік.

Про публічне представлення інформації про виконання бюджету міста Вознесеньська за 2015 рік

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

Від 19 лютого 2016 року № 34-р

м. Вознесеньськ

Про публічне представлення інформації про виконання бюджету міста Вознесеньська за 2015 рік

Відповідно до статті 28 Бюджетного кодексу України, рішення Вознесеньської міської ради від 22 лютого 2012 року №10 «Про затвердження Порядку публічного представлення інформації про виконання бюджету міста Вознесеньська», керуючись пунктом 20 частини четвертої статті 42 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»:

1. Провести публічне представлення інформації про виконання бюджету міста Вознесеньська за 2015 рік 15 березня 2016 року о 14.00 годині в сесійній залі Виконавчого комітету Вознесеньської міської ради, за адресою: м. Вознесеньськ, площа Центральна, 1.
2. Фінансовому управлінню Вознесеньської міської ради до 1 березня 2016 року забезпечити оприлюднення:
 - 1) інформації про виконання бюджету міста Вознесеньськ за 2015 рік в газеті «Новини Вознесеньська: день за днем»;
 - 2) оголошення про час і місце проведення публічного представлення інформації про виконання бюджету міста Вознесеньськ за 2015 рік разом з інформацією про виконання бюджету міста Вознесеньськ за 2015 рік.

*Розпорядження «Про публічне представлення інформації про виконання
бюджету міста Вознесеньська за 2015 рік».*

ЗДОЛБУНІВ: ВІЗУАЛІЗАЦІЯ БЮДЖЕТУ-2016 ТА БЮДЖЕТНА ГРАМОТНІСТЬ МІСЦЕВИХ ДЕПУТАТІВ

НЕУРЯДОВА ОРГАНІЗАЦІЯ:

Здолбунівська міська молодіжна громадська організація
«Аналітичний центр розвитку міста «ЗЕОН».

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАРТНЕР: «Здолбунів CITY».

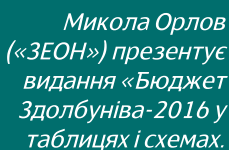
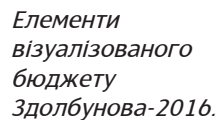
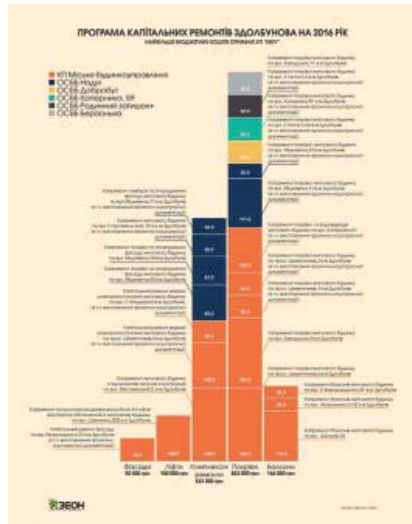
Візуалізовано бюджет м. Здолбунів на 2016 рік та ключові програми розвитку (зокрема, Програма підтримки комунальних підприємств, ОСББ Здолбунова на 2016 рік, Програма благоустрою Здолбунова на 2016 рік, Програма капітальних ремонтів на 2016 рік). Згадані візуалізації та інша корисна бюджетна інформація увійшла до підготовленої брошури «Бюджет міста Здолбунова – 2016 у таблицях та схемах». Видання поширювалось безкоштовно серед містян через мережу магазинів та кіосків з періодичною пресою, через місцеву мережу бібліотек, кав'ярні та під час вуличних акцій, зокрема, під час акції «Впливай на бюджет свого міста».



*Проведення акції «Впливай на бюджет свого міста!»
у м. Здолбунів.*

Важливою складовою діяльності було підвищення бюджетної грамотності новообраного депутатського корпусу Здолбунівської міської ради – через тренінги на тему відповідального формування бюджету міста та його використання, поширення пам'ятки майбутньому депутату «Етапи розробки прозорого, справедливого бюджету». 1 грудня 2015 року з новобраними депутатами Здолбунівської міської ради підписано Меморандум щодо публічності і прозорості розробки та використання міського бюджету.

Розділ 4. Можливості локальних адвокаційних кампаній в сфері місцевих бюджетів



ІЗМАЇЛ: ВПОРЯДКУВАННЯ БЮДЖЕТНОЇ ІНФОРМАЦІЇ НА САЙТІ МІСЬКРАДИ

НЕУРЯДОВА ОРГАНІЗАЦІЯ:

Громадська організація «Регіональний аналітичний центр».

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАРТНЕР:

Інформаційно-аналітичне видання «Кур'єр тижня».



Проведення акції «Впливай на бюджет свого міста!» у м. Ізмаїл.

За результатами публічного звернення до Ізмаїльського міського голови, було оприлюднено проект бюджету на 2016 рік - окремо від інших рішень, чого раніше в практиці не було. А саме, 11 грудня 2015 року, перед затвердженням бюджету на сесії міської ради, його проект був опублікований на сайті міської ради. Відповідно, містяни могли ознайомитись зі змістом документа та надати свої пропозиції.

На сайті міськради, в розділі «Прийняті рішення», всі рішення міської ради упорядкували відповідно до року їх прийняття - раніше вони були просто переліком сесій, що ускладнювало процес пошуку рішень стосовно бюджетних питань. В прийнятих рішеннях на сайті ради опубліковані бюджетні запити головних розпорядників бюджетних коштів.

КОВЕЛЬ: ЕЛЕКТРОННЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ З МІСТЯНАМИ ТА СТВОРЕННЯ СПІЛЬНОЇ РОБОЧОЇ ГРУПИ

НЕУРЯДОВА ОРГАНІЗАЦІЯ:

Волинська обласна громадська організація
«Центр Правової Допомоги».

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАРТНЕР:

Газета «Ковель сьогодні».

На сайті Ковельської міської ради з'явився підрозділ «Програма соціального і економічного розвитку» з додатками у розділі «Економіка». До реалізації ініціативи, інформацію по ПСЕР можна було знайти лише у проектах рішень. Вперше відбулось електронне консультування з містянами щодо проекту бюджету на 2016 рік на сайті міської ради.



Проведення акції
«Впливай на бюджет свого міста!» у
м. Ковель.

Створено спільну робочу групу з числа депутатів Ковельської міської ради та представників «Центру Правової Допомоги» для втілення пропозицій щодо підвищення Індексу ПУД, а також підготовки бюджетного регламенту та оновлення сайту міськради (до групи увійшли 10 експертів). Зокрема, робоча група займається розробкою бюджетного регламенту та положення про залучення громадян до бюджетного процесу, що дозволить визначити процедури прийняття бюджету, виокремити пріоритети розвитку в місті, а також дасть можливість визначити критерії відбору заявок від людей щодо вирішення їхніх проблем.

СЄВЕРОДОНЕЦЬК: АКУМУЛЯЦІЯ БЮДЖЕТНОЇ ІНФОРМАЦІЇ НА САЙТІ МІСЬКРАДИ

НЕУРЯДОВА ОРГАНІЗАЦІЯ:

Громадська організація «Кризовий медіа-центр «Сіверський Донець».

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАРТНЕР:

Офіційний сайт газети «Мой город Северодонецк».

Завдяки впровадженню ініціативи та актуалізації тематики прозорості бюджетної політики, на офіційному сайті Сєвєродонецької міської ради створено окремий розділ «Бюджет», в якому акумулюється вся бюджетна інформація. До цього на сайті відповідної інформації розміщено не було, бюджет можна було знайти лише серед рішень міської ради, але для цього необхідно знати дату прийняття рішення про затвердження бюджету.



*Проведення акції
«Впливай на
бюджет свого
міста!» у м.
Сєвєродонецьк.*

Громадськість шляхом відкритого звернення, яке підписало 15 відповідальних сєвєродончан, наполегливо нагадала керівництву міста про необхідність розміщення на сайті міської ради проекту бюджету Сєвєродонецька на 2016 рік. Звернення було почуто і проект рішення з необхідними додатками опублікований. Запроваджена практика збору пропозицій від громади та публічне їх представлення міській раді під час бюджетних слухань.

ЧУГУЇВ: ВІДКРИТІ СЕСІЇ МІСЬКРАДИ ТА ПРОСУВАННЯ СИСТЕМИ PROZORRO

НЕУРАДОВА ОРГАНІЗАЦІЯ:

Чугуївська міськрайонна громадська організація
«Чугуївська правозахисна група».

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАРТНЕР:

Регіональна інформаційно-рекламна газета «Наш город».

Прийнятий 25 грудня 2015 року новий регламент Чугуївської міської ради гарантував відкриті сесії для мешканців міста – відтепер кожен громадянин без оформлення перепусток чи попередньої реєстрації участі має змогу відвідати сесію. Того ж дня, Чугуївська міська рада затвердила Порядок розгляду електронних петицій. Крім того, створено новий, більш зручний, сайт міської ради – зокрема, з'явився розділ «анонси», де розміщується інформація про найближчі сесії міської ради.



Електронні петиції на сайті Чугуївської міської ради.

Для Чугуївської міської ради експертами було розроблено проект Положення про здійснення закупівель за ProZorro, що дасть змогу проводити закупівлі більш прозоро, зменшить рівень корупції при проведенні закупівель та надасть можливість економії коштів. З метою спонукати міську раду прийняти стандарти електронної системи публічних

ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ ПРОЗОРОГО МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ: Досвід та виклики

закупівель ProZorro, громадськими активістами проведено низку акцій прямої дії. Зокрема, в рамках проведення акції «Впливай на бюджет свого міста!», перед початком сесії міської ради, в липні 2016 року правозахисники та активісти організували пікет біля будівлі міськради з вимогою ухвалити постанову про те, щоб всі закупівлі вартістю вище п'яти тисяч гривень проводилися через систему ProZorro.



Проведення акції «Впливай на бюджет свого міста!» у м. Чугуєві.

РОЗДІЛ 5.

Залучення місцевих мешканців та журналістів до бюджетних процесів.

Розділ описує практичний досвід та результати застосування окремих інноваційних механізмів залучення та активізації містян та журналістської спільноти до бюджетних процесів в місцевих громадах (зокрема, акцію «Впливай на бюджет свого міста!» та конкурс журналістських розслідувань «Висвітлення корупції у використанні коштів місцевих бюджетів»).

АКЦІЯ «ВПЛИВАЙ НА БЮДЖЕТ СВОГО МІСТА!»

В бюджетних питаннях особливо гостро проявляється величезна прірва між звичайними містянами - платниками податків та представниками місцевої влади. Іноді складається таке враження, що ці дві групи людей живуть в різних світах, які ніколи не перетинаються. Питання, які прямо стосуються жителів громади, плануються, вирішуються і звітуються переважно без участі місцевих мешканців невеликою групою чиновників, які фактично монополізували бюджетні питання.

З іншого боку, більшість містян не усвідомлюють важливості своєї участі в бюджетному процесі, не знають як на нього впливати та не вірять в таку можливість. Проведена в рамках діяльності партнерства «За прозорі місцеві бюджети!» вулична акція «Впливай на бюджет свого міста!» дала можливість оцінити та практично апробувати окремі інноваційні інструменти участі та активізації жителів громади в питаннях місцевих бюджетів.

В кінці липня – на початку серпня 2016 року, у 18 містах та селищах України практично синхронно пройшла вулична акція «Впливай на бюджет свого міста!». Акція була спрямована на підвищення обізнаності та участі місцевих мешканців в бюджетному процесі, а також спонукання місцевої влади до підвищення рівня прозорості бюджетного процесу та участі в ньому громадськості.

	Кількість населених пунктів, в яких пройшла акція	18
	Кількість активістів/ журналістів	124/81
	Кількість мешканців, які прийняли участь в акції	5932
	Кількість отриманих від громадян бюджетних пропозицій (під час акції/електронних)	510/56

Кількісні показники акції «Впливай на бюджет свого міста!».

Проведення вуличної акції мало три основні завдання:

1. Інформування представників місцевої громади з базових питань місцевих бюджетів та результати моніторингу індексу ПУД (поширення поліграфічної продукції, особисте спілкування з мешканцями).

2. Залучення представників місцевої громади до участі в бюджетному процесі (збір «бюджетних пропозицій», їх обробка та передача місцевій владі).
3. Створення інформаційного приводу для привернення уваги до проблеми та впливу на місцеву владу з метою врахування рекомендацій щодо підвищення індексу ПУД.

В рамках вуличної акції вперше в масштабах всієї України апробований інноваційний інструмент участі громадян в бюджетному процесі – подання в органи місцевого самоврядування своїх пропозицій щодо пріоритетних напрямів витрачання коштів місцевого бюджету в наступному році.

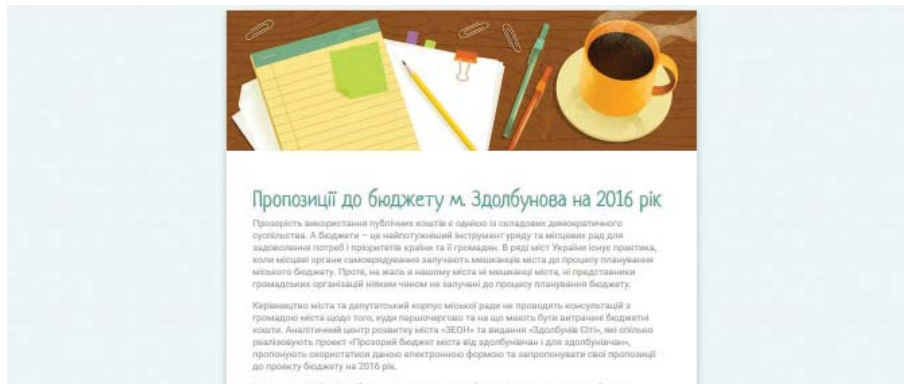
Унікальність такого підходу полягає в тому, що завдяки йому в бюджетному процесі може взяти участь будь-який громадянин і для його застосування не потрібно попереднього прийняття будь-яких спеціальних локальних нормативно-правових актів. Просто склав свою пропозицію до бюджету міста, подав до міської ради (особисто чи через громадську організацію), а громадські активісти простежили за її належним розглядом та врахуванням.

Діапазон пропозицій до бюджету може бути широкий - ремонт дороги, встановлення освітлення чи дитячого майданчику на конкретній вулиці чи дворі, організація тематичного фестивалю для туристів, проведення заходів з популяризації енергозбереження тощо. Головне – щоб надана пропозиція торкалась повноважень міської влади, була чітко та конкретно сформульована (за необхідності – з вказанням конкретних вулиць, будинків чи інших об'єктів нерухомості, назв установ чи організацій тощо).

Такий інструмент був раніше розроблений і успішно випробуваний на локальному рівні Здолбунівською громадською організацією «Аналітичний центр розвитку міста ЗЕОН». Пропозиції до бюджету Здолбунова збиралися за допомогою електронної форми (вперше в області), за допомогою якої від здолбунівчан надійшло більше 30 пропозицій до бюджету міста на 2016 рік. Характер пропозицій був різний - зокрема, вони охоплюють широке коло питань від облаштування велосдоріжок в міському Гідропарку до встановлення огорожі навколо дитячого садочка, ремонту тротуару та нанесення на дорожнє покриття перед усіма навчальними, дошкільними та позашкільними закладами пішохідних переходів. Всі пропозиції були опрацьовані і у формі звернення громадян надіслані до Здолбунівської міської ради. В результаті, міською радою було враховано третину пропозицій, які надійшли до проекту бюджету через елек-

ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ ПРОЗОРОГО МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ: Досвід та виклики

тронну форму. Частина пропозицій знайшла своє відображення у Плані соціально-економічного розвитку міста Здолбунова на 2016-2020 роки та різних цільових програмах розвитку.



*Електронна форма для подання бюджетних пропозицій
на 2016 рік на сайті «Здолбунів CITY».*

Проведення акції «Впливай на бюджет свого міста!» у своїх громадах забезпечили учасники партнерства «За прозорі місцеві бюджети!». Всього за час проведення акції в ній прийняли участь близько 6000 осіб – люди отримали просвітницькі матеріали, поспілкувались з активістами та організаторами, найбільш активні та відповідальні заповнили анкети бюджетних пропозицій на 2017 рік. В багатьох містах до акції долучились журналісти, депутати місцевих рад, місцеві чиновники.



Акція викликала значну зацікавленість у журналістів (м. Одеса).

Обнадійливо, що успіхи вуличної акції активізували сусідні громади, які фактично долучились до її проведення та самостійно організували збір бюджетних пропозицій. Так, після проведення акції в селищі Білозерка Херсонської області, депутати сусідньої Кізомиської сільської ради ініціювали збір пропозицій громадян до бюджету сільської ради на 2017 рік. Успіхи акції у м. Дніпро мотивували активістів з міста Підгороднє для проведення аналогічної акції. В Одеській області до акції долучилося місто Татарбунари – протягом 5-6 серпня 2016 року було зібрано 37 пропозицій від місцевих мешканців, які надалі передані відповідним органам місцевого самоврядування.

В багатьох містах акція вийшла за межі «бюджетного лікнепу» та збору пропозицій. Так, у місті Чугуєві Харківської області містяни в ході акції вийшли підтримати ініціативу «Чугуївської правозахисної групи» щодо впровадження прозорого місцевого бюджету шляхом прийняття міськрадою Положення про проведення закупівель через систему Prozorro. Акція пройшла під лозунгом «Діяльну громадську позицію май – на бюджет свого міста активно впливай!». Для демонстрації «дерібану» чугуївського бюджету, був проведений перфоманс - на акцію «прибули» Попандопуло і Сметана з «Весілля в Малинівці», а коробка з сувенірними грошима, що символізує бюджет Чугуєва, була залишена для міського голови. Таким чином активісти хотіли показати, що на сьогоднішній день кошти громади реально знаходяться в руках однієї людини.



Перфоманс в місті Чугуєві.

В містах Івано-Франківську та Дніпрі зацікавленість місцевих жителів та журналістів суттєво посилили завдяки іншому перфомансу – тут ділили «бюджетні торти». Таке «дійство» отримало значний інформаційний резонанс та дозволило зрозуміти на простих прикладах складні бюджетні питання. Наприклад, в Дніпрі усі громадяни, що надали свої пропозиції до

ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ ПРОЗОРОГО МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ: Досвід та виклики

бюджету міста на наступний рік, отримували шматочок торта з відповідною сферою - «транспорт», «освіта», «охорона здоров'я», «школи», «дитячі садки», «метро» тощо. Такий підхід стимулював громадян активніше надавати бюджетні пропозиції – в результаті, протягом одного дня було зібрано 62 пропозиції від жителів Дніпра.



*Акція в Дніпрі:
«подай пропозицію
– отримай свій
шматочок
«бюджетного
торту».*

В Сумах під час акції активісти «розсипали» на підлозі імпровізований бюджет у вигляді прозорої банки з грошима, а потім попросили присутніх мешканців зібрати всі гроші до «бюджету». Таким чином продемонстрували, що саме через податки («копієчка до копійочки»), люди формують бюджет міста. А потім пояснили, що відповідно саме їм належить право і розпоряджатися цими коштами. Далі присутнім було запропоновано власні пропозиції до бюджету міста на 2017 рік викласти на папері, щоб активісти мали можливість надіслати їх міському голові.

Як зазначив Віктор Бобиренко, провідний експерт в бюджетній політиці: «Люди, коли влада асфальтує вам двір чи проводить свято для молоді, не спішіть їм дякувати. Усе це вони роблять за наші з вами гроші. А чи ефективно вони ці гроші витрачають – ще треба розібратись. А ще потрібно чітко розуміти, що громадяни можуть внести власні пропозиції до бюджету».

В ході вуличної акції, активісти поширювали серед громадян просвітницькі матеріали партнерства - буклети «Де твої гроші в місцевому бюджеті?» та пам'ятки «Як контролювати свої гроші в місцевому бюджеті», а також надавали особисті консультації та роз'яснення з питань публічних фінансів на місцевому рівні. Для більшості людей це стало першим кроком до розуміння бюджетної політики міста.

Буклет «Де твої гроші в місцевому бюджеті?» закликає містян впливати на місцевий бюджет і пропонує низку простих кроків:



Акція в Сумах: «вставай і дій, бюджет у твоїх руках!».

- Знайти на офіційному сайті чи надіслати інформаційний запит на публічну інформацію щодо оприлюднення звіту про виконання місцевого бюджету за 2015 рік.
- Знайти на офіційному сайті чи надіслати інформаційний запит на публічну інформацію щодо оприлюднення місцевого бюджету на 2016 рік.
- Вивчити та проаналізувати видатки місцевого бюджету, порівняти їх з реальними потребами та фактичним виконанням.
- Відвідати бюджетні слухання, подати пропозиції та впливати на формування наступного річного бюджету з врахуванням твоїх інтересів.
- Відвідувати сесії міської ради та засідання постійних комісій, слідкувати за інформацією ЗМІ.



Буклет «Де твої гроші в місцевому бюджеті?».

- У випадку неналежного витрачання бюджетних коштів, звернутися до правоохоронних органів, депутатського корпусу, ЗМІ та громадських активістів.

Пам'ятка «Як контролювати свої гроші в місцевому бюджеті: 10 порад для активних жителів!» містить 10 конкретних практичних порад активним мешканцям як більш ефективно контролювати свої гроші в місцевому бюджеті, а також візуалізований бюджетний календар активіста. Всі правові консультації оформлені в стилі порад доброму господареві.

ЯК КОНТРОЛЮВАТИ СВОЇ ГРОШІ В МІСЦЕВОМУ БЮДЖЕТІ?

10 ПОРАД
ДЛЯ АКТИВНИХ МЕШКАНЦІВ



Гарний господар контролює свій бюджет.
Будь гарним господарем.
Контролюй свої гроші в бюджеті міста!

Пам'ятка «Як контролювати свої гроші в місцевому бюджеті:
10 порад для активних жителів».



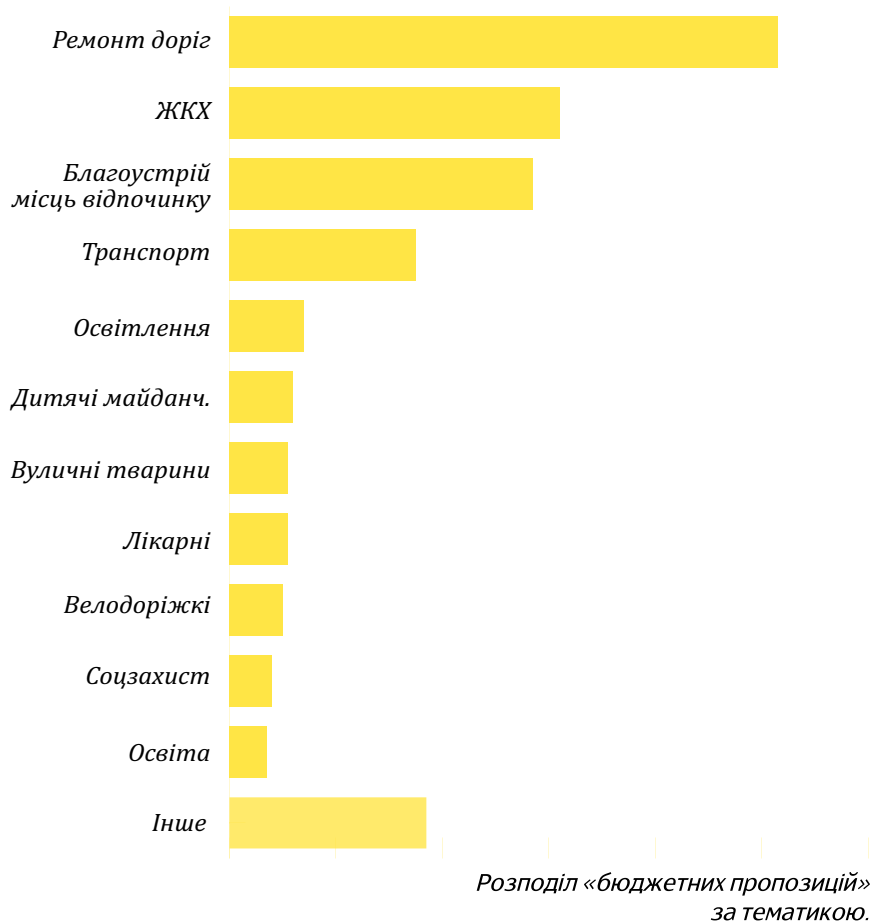
Відповідальні місцеві жителі формують свої пропозиції до бюджету на 2017 рік.

Приблизно кожен десятий учасник акції погодився внести свої пропозиції в майбутні місцеві бюджети і за підсумками акції було зібрано понад 500 пропозицій громадян. Було достатньо багато випадків, коли від однієї людини надходило декілька цілком конкретних пропозицій. З іншого боку, багато людей хоч і висловлювали свої претензії до міської ради, але сформулювати конкретні пропозиції на папері не змогли або не захотіли через зневіру («Нас все одно не почують», «Ми хочемо щоб щось змінилось на краще, але писати нічого не будемо, бо це марно...»). Деякі не захотіли вказувати свої особисті дані (а анкети необхідно було вказати ПІБ та контакти).

Паралельно проведенню вуличній акції, «бюджетні пропозиції» приймалися від громадян і в он-лайн режимі за допомогою спеціальної електронної форми. З одного боку, до електронної анкети скеровували людей, які під час акції не були готовими відразу сформулювати свої пропозиції. З іншого боку, це був цілком самодостатній інструмент збору бюджетних пропозицій, який при належному просуванні має значний потенціал.

В основному, подані пропозиції стосувалися вирішення актуальних міських проблем – ремонту доріг, житлово-комунального господарства, благоустрою місць відпочинку, транспорту, вуличного освітлення,

ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ ПРОЗОРОГО МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ: Досвід та виклики



дитячих майданчиків тощо. Аналізуючи отримані пропозиції, можна дійти висновку, що місцеві жителі хочуть, аби їхні кошти були витрачені на поліпшення умов життя - ремонт дахів, заміну труб чи облаштування тротуарів там, де це дійсно потрібно, а не там, де живуть депутати. Незважаючи на роз'яснення активістів та поширені просвітницькі матеріали, люди не завжди змогли зорієнтуватися в своїх пропозиціях і багато з них не торкались повноважень місцевої влади та сфери місцевого бюджету.

Всі пропозиції громадян, зібрані в рамках акції «Впливай на бюджет свого міста!», були систематизовані та спрямовані до відповідних місцевих рад від імені організацій - членів партнерства «За прозорі місцеві бюджети!», які проводили акцію в тому чи іншому населеному пункті. Надалі громадські активісти контролюють процес розгляду бюджетних пропозицій містян та їх врахування, а також відповідне інформування громади.

Проведення вуличної акції «Впливай на бюджет свого міста!» саме в такому форматі дало змогу отримати значний практичний досвід та сформулювати певні рекомендації щодо застосування в майбутньому такої форми активізації громадян.



*Команда «Аналітичного центру розвитку міста ЗЕОН»
під час проведення акції.*

Добре планування та підготовка. Обрати місце, де найбільше скупчення людей, підібрати зручні години. Місцем проведення може бути центральна площа, вулиця поблизу міської ради чи ринку. Задля уникнення непорозумінь та забезпечення безпеки учасників акції, доцільно повідомити місцевий орган влади про проведення акції. Хоча, формальна відсутність повідомлення, відповідно до рішення Конституційного суду від 19 квітня 2001 року та статті 11 Європейської Конвенції про захист прав людини, не є підставою для припинення мирного зібрання.

Широкі інформування, залучення ЗМІ та журналістів. Анонсування проведення акції в місцевих ЗМІ, Інтернет ресурсах та соціальних мережах. Також доцільно розмістити інформацію про проведення акції на місцевих форумах, створити в соціальних мережах подію – для максимального інформування потенційно зацікавлених учасників. Цікавий та нестандартний підхід до проведення акції (наприклад, організація перфомансу тощо), допоможуть зібрати на захід як місцевих мешканців, так і журналістів. Обов'язково поширити підсумкову інформацію про

результати акції – зокрема, кількість та аналіз отриманих бюджетних пропозицій, інформацію про подальше направлення пропозицій до місцевої влади.

Належна компетенція активістів та розподіл ролей. Для ефективного проведення акції доцільно заздалегідь розподілити між активістами ролі. Обов'язкова участь організаторів – для надання коментарів представникам ЗМІ, при необхідності – спілкування з представниками місцевої влади, правоохоронцями тощо.

Активісти повинні мати такі базові компетенції: чітке розуміння і усвідомлення мети та завдань акції; володіння тематикою місцевих бюджетів на рівні спілкування з мешканцями міста; розуміння повноважень місцевої влади та загальної канви місцевих проблем для роботи з бюджетними пропозиціями; розуміння призначення та подальшої долі зібраних пропозицій; доброзичливість та привітність.



Просвітницькі поліграфічні продукти партнерства «За прозорі місцеві бюджети» користувались значною популярністю.

Різні форми та достатній час для збору пропозицій. Форма подачі бюджетних пропозицій повинна бути зручна для різних категорій містян. Наприклад, перспективно запровадити практику консультування міської влади та громадськості щодо формування проекту бюджету міста за допомогою електронної форми, яка може бути розміщена на сайті впливової громадської організації, ЗМІ, а найкраще – на офіційному сайті міської ради. Паперові форми для заповнення можна по-

ширювати через бібліотеки, популярні кав'ярні чи шляхом проведення вуличних акцій по збору пропозицій до проекту бюджету. Проведення вуличних акцій протягом декількох днів та більш тривалий час протягом дня значно посилить ефективність заходу.

Доступні просвітницькі матеріали та зрозумілі інформаційні повідомлення. Тематику місцевих бюджетів необхідно подавати для жителів максимально просто та візуалізовано, використовуючи зрозумілі інформаційні повідомлення (приміром, «Міський бюджет – це гроші громади, твої гроші!»).

КОНКУРС ЖУРНАЛІСТСЬКИХ РОЗСЛІДУВАНЬ «ВИСВІТЛЕННЯ КОРУПЦІЇ У ВИКОРИСТАННІ КОШТІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ».

Конкурс «Висвітлення корупції у використанні коштів місцевих бюджетів» було проведено в березні-вересні 2016 року за сприяння ГО «Інтерньюз-Україна». Учасниками конкурсу стали журналісти друкованих видань, он-лайн ресурсів, місцевих теле- та радіо-компаній з усіх регіонів України.

На конкурс можна було подавати розслідування, що описують корупцію у використанні коштів місцевих бюджетів, та які були опубліковані чи випущені в ефір у період з 1 січня по 1 серпня 2016 року.

Критерії оцінки матеріалів: відповідність тематиці конкурсу; рівень дотримання журналістських стандартів; масштаб корупції та глибина дослідження; стиль викладення матеріалу, використання графіки чи інших елементів представлення масивів даних.

Переможці визначені за сумою балів за всіма критеріями від кожного експерта в конкурсній комісії у трьох номінаціях:

- 1) Кращий матеріал у друкованому ЗМІ;
- 2) Кращий матеріал в он-лайн ЗМІ;
- 3) Кращий теле- та радіо матеріал.

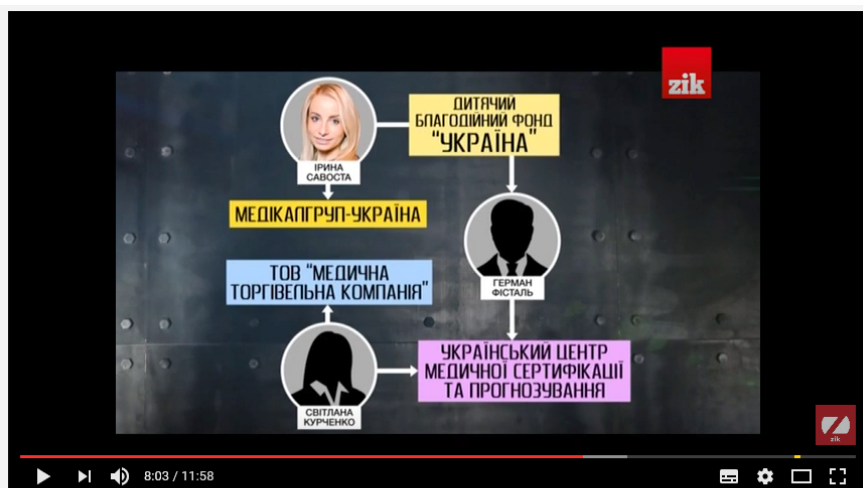
ПЕРЕМОЖЦІ В КАТЕГОРІЇ ВІДЕО:

1 місце. Мар'яна П'єцух. Кореспондент програми соціальних журналістських розслідувань “Брат за брата”.

«Смертельні ліки. «Брат за брата» знаходить винних у загибелі гемодіалізних хворих».

Сюжет розповідає про корупційну схему при Департаменті охорони здоров'я Київської міської державної адміністрації, яка закуповує за бюджетні кошти концентрати для процедури гемодіалізу у фірми, яка програє тендери. Схема наступна — фірма, яка виграє тендер, насправі закуповує розчини у фірми, яка програє. За двома фірмами, які беруть участь у тендері, стоять ті самі власники. Пацієнти в той час скаржаться на неякісні розчини, підозра на кустарне виробництво. Але попри обіцянки розібратися - чиновники лише імітують розслідування.

ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ ПРОЗОРОГО МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ: Досвід та виклики

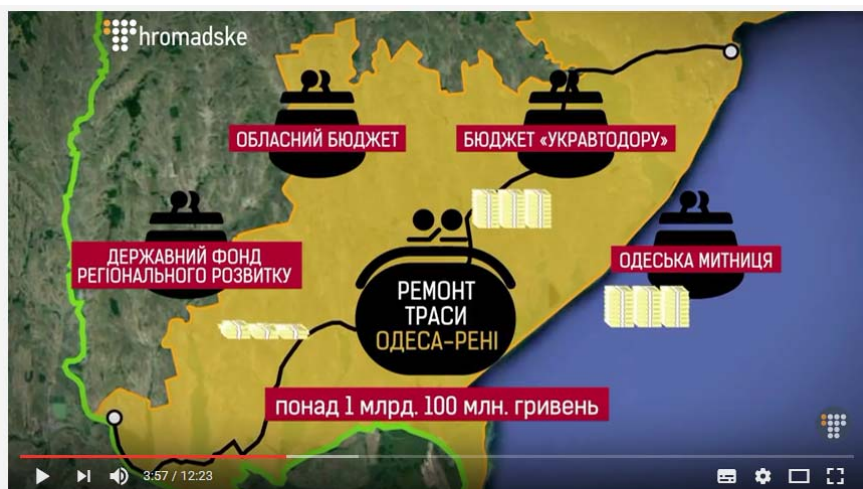


Смертельні ліки. «Брат за брата» знаходить винних у загибелі гемодіалітичних хворих

*Сюжет для телеканалу ZIK (Західна інформаційна корпорація, Львів).
22 травня 2016 року, програма "Брат за брата".*

**2 місце. Олена Васіна. Проект «Слідство.Інфо»,
регіональний кореспондент.**

«Ремонт дороги Одеса-Рені перетворився на політичний проект».



"Політична траса" || Матеріал Олени Васіної для "Слідства.Інфо"

Громадське Телебачення
Підписатися 321 403

2 465 переглядів

У матеріалі Олени Васиної для 93-го випуску програми «Слідство.Інфо» від 06.07.2016: Ремонт траси М15 Одеса-Рені перетворився на політичний проект.

**3 місце. Роксоляна Остап'юк. Проект “Стоп корупції”,
5 канал, журналіст-фрілансер .**

«Чорна готівка. Її заробляє керівництво Національного оперного театру опери та балету у Львові».



*Львів: опера поза касою. Проект “Стоп корупції”,
17 січня 2016 року.*

ПЕРЕМОЖЦІ В КАТЕГОРІЇ ОН-ЛАЙН:

1 місце. Ольга Юдина. БюроUA. Дніпропетровськ, головний редактор.

«Злочинне житло: держпрограма підтримки корупції».

Державні програми підтримки молодіжного житлового
будівництва – неоране поле корупції. За великим рахунком,
це узаконена урядом система постійних порушень закону.
Дніпропетровськ – тому приклад.



*Преступное жилье: госпрограмма поддержки коррупции.
Бюро UA, 24.06.2016 року.*

2 місце. Валентина Куць. ІА «Рівненське агентство журналістських розслідувань», журналіст.

«Сільські пільгові кредити під 3% – для наближених».



Наразі багатодітні сім'ї із Луцького району не можуть отримати дешеві бюджетні кредити на житло, бо їх дають лише учасникам АТО.

На програму кредитування селян «Власний дім» виділяють мільйони гривень, але приховують отримувачів цих кредитів. Ними переважно користуються чиновники, депутати та їхні родичі.

«Сільські пільгові кредити під 3% – для наближених», Інформаційно-аналітичний портал «Четверта влада», 15.07.2016 року.

**3 місце. Юрій Дюг. Портал «Антикорупційний моніторинг»,
редактор, розслідувач.**

«Генеральська висотка»: У центрі Рівного фірми депутатів від Партії регіонів збудували елітну багатоповерхівку на землі СБУ.

Розслідування

**«Генеральська висотка»: У центрі Рівного фірми
депутатів від Партії регіонів збудували елітну
багатоповерхівку на землі СБУ**

24/06/2016 Коментарів немає



На земельній ділянці СБУ в центрі Рівного фірма депутата від Партії регіонів Сергія Качановського «Альянс Престиж Буд» звела елітний житловий будинок із підземними гаражами і мансардами. Генпідрядником будівництва виступила фірма «Капіталінвест» Ігоря Давидчука, який має спільний бізнес із родиною депутатів-регіоналів, генералів, фігурантів скандалів навколо концерну ЄДАПС Василя та Віталія Грицаків. Ласою ділянкою оборонних земель на вулиці Квітки-Основ'яненка, 8-А вартістю в кілька мільйонів гривень СБУ пожертвувала заради отримання трьох службових квартир від забудовника.

*«Генеральська висотка»: У центрі Рівного фірми депутатів від Партії регіонів
збудували елітну багатоповерхівку на землі СБУ».
Портал «Антикорупційний моніторинг», 24 червня 2016 року.*

ПЕРЕМОЖЕЦЬ В КАТЕГОРІЇ ДРУК:

Богдан Василенко. Газета «Суббота плюс»,
м. Запоріжжя, шеф-редактор.

«Мертвий дуб та бюджетні мільйони».

В розслідуванні йдеться про виділення близько дев'яти мільйонів гривень з обласного бюджету на проведення федерацією рукопашу «СПАС» фестивалів та літніх дитячих таборів. Доцільність такого бюджетного фінансування, а також щирість патріотизму керівника СПАСу Александра Притули є при цьому досить сумнівними.

subbota

ПОД МИКРОСКОПОМ

№11

Не меркнучи, провалявшись повною організмом "СПАС", на бюджеті вони підняли Батька дитини мільйонів гривень. Обширною тиснею триває розслідування, яке викликає неспокій читачів. А як же це можливо, так це коштує газетним читачам "жизни"?

Два тижні.
На дубі.
Він лежить, повислий на гілках, як мертвий. Під ним, у темряві, лежить Батько дитини мільйонів гривень. Обширною тиснею триває розслідування, яке викликає неспокій читачів. А як же це можливо, так це коштує газетним читачам "жизни"?

МЕРТВЫЙ ДУБ

Він лежить, повислий на гілках, як мертвий. Під ним, у темряві, лежить Батько дитини мільйонів гривень. Обширною тиснею триває розслідування, яке викликає неспокій читачів. А як же це можливо, так це коштує газетним читачам "жизни"?

И БЮДЖЕТНЫЕ МИЛЛИОНЫ

Він лежить, повислий на гілках, як мертвий. Під ним, у темряві, лежить Батько дитини мільйонів гривень. Обширною тиснею триває розслідування, яке викликає неспокій читачів. А як же це можливо, так це коштує газетним читачам "жизни"?

subbota

ПОД МИКРОСКОПОМ

№11

РОЗДІЛ 6.

Партнерство «За прозорі місцеві бюджети!» як ефективний інструмент просування реформ в сфері публічних фінансів.

Розділ описує місію, мету та засади створення Громадського партнерства «За прозорі місцеві бюджети!», основні тези спільно напрацьованого Стратегічного плану розвитку партнерства на 2017 – 2019 роки та короткий опис он-лайн платформи партнерства probudget.org.ua.

СТВОРЕННЯ ПАРТНЕРСТВА.

Громадське партнерство «За прозорі місцеві бюджети!» створено під час установчої зустрічі 12-13 грудня 2014 року в місті Одесі, участь в якій прийняли представники 39 громадських організацій та засобів масової інформації з 18 областей України.



Учасники партнерства «За прозорі місцеві бюджети!» під час зустрічі.

В ході зустрічі, громадські активісти та журналісти спочатку презентували діяльність своїх організацій та ЗМІ, після чого обговорили мету, завдання, засади та основні пріоритети діяльності неформального об'єднання в сфері контролю місцевих бюджетів. В результаті, було одноголосно ухвалено Меморандум про утворення громадського партнерства «За прозорі місцеві бюджети!», Засади та Пріоритети діяльності партнерства.

Метою створеного громадського партнерства було прийнято сприяння підвищенню загального рівня прозорості, відкритості, доброчесності та цілісності бюджетного процесу на місцевому рівні через запровадження постійного діючого громадського контролю за його перебігом.

Меморандум про створення партнерства передбачив, що його фунда-тори, будучи глибоко занепокоєні непрозорістю перебігу бюджетного процесу на місцевому рівні, фактичним усуненням територіальної громади від участі у бюджетному процесі і усвідомлюючи реальну ціну втрат від такої непрозорості, прийняли рішення про підписання цього Мемо-

рандому та утворення громадського партнерства «За прозорі місцеві бюджети!» як постійно діючого добровільного об'єднання зацікавлених неурядових організацій, засобів масової інформації, бізнес-організацій та інших колективних й індивідуальних членів.



Команда партнерства «За прозорі місцеві бюджети!».

«Ми переконані, що, об'єднавши свої зусилля, підписавши цей Меморандум, ми можемо вплинути на становлення в Україні ефективної, прозорої та раціональної бюджетної політики. Для цього у своїй діяльності ми домовилися слідувати таким принципам:

- здійснювати постійне інформування з питань бюджетної політики як членів партнерства, так і широкої громадськості;
- ініціювати та брати участь у процесі реформування бюджетного законодавства України, в тому числі через участь у розробці відповідних нормативно-правових актів;
- всебічно сприяти посиленню загальної спроможності громадянського суспільства здійснювати ефективний громадський контроль за бюджетним процесом на рівні регіонів України;
- застосовувати всі можливі форми публічного тиску та громадського контролю за бюджетною політикою задля дотримання в ній принципів доброчесності та відкритості.

Меморандум про утворення Громадського партнерства «За прозорі місцеві бюджети!», 13 грудня 2014 року, м. Одеса.

Основними пріоритетами партнерства прийнято посилення загальної спроможності громадянського суспільства здійснювати ефективний громадський контроль за бюджетним процесом на рівні регіонів України; постійне інформування з питань бюджетної політики широкої громадськості; застосування усіх можливих форм громадського контролю та публічного впливу на бюджетну політику задля дотримання в ній принципів прозорості, доброчесності та відкритості; ініціювання та активна участь у процесах реформування бюджетного законодавства України, в тому числі через розробку відповідних нормативно-правових актів.

Основними завданнями партнерства визначено:

- Консолідація зусиль громадськості на локальному рівні задля здійснення ефективного громадського контролю за перебігом бюджетного процесу;
- Формування суспільного запиту на ефективну бюджетну політику, здатну здійснити модернізацію на регіональному рівні;
- Посилення впливу громадян та їх об'єднань на процес реформування бюджетної політики задля дотримання в ній принципів доброчесності та відкритості;
- Здійснення постійного інформування громадськості з питань бюджетної політики.

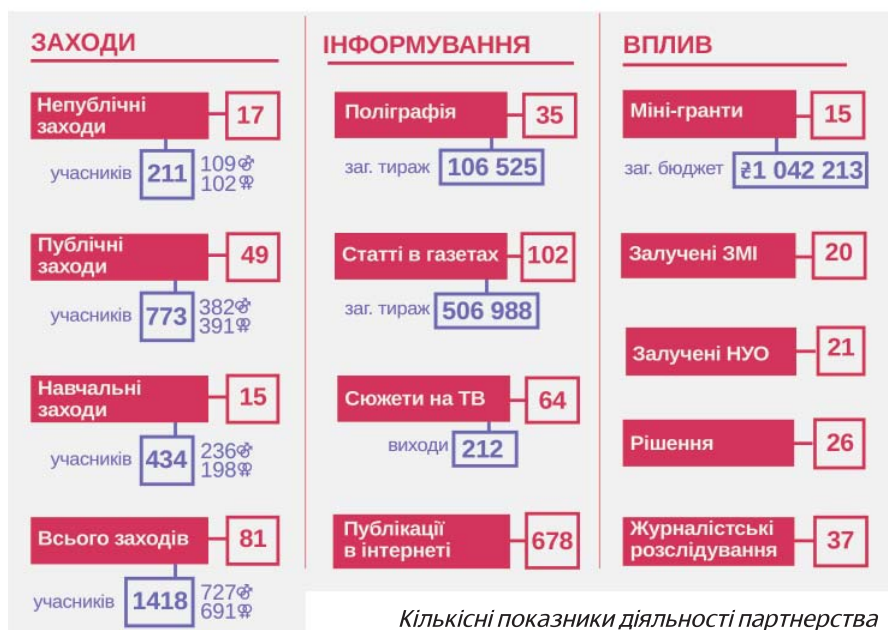
Координувати діяльність партнерства протягом першого етапу його діяльності учасники довірили Одеській обласній організації ВГО «Комітет виборців України». Також була затверджена графічна візуалізація (логотип) партнерства та основні форми внутрішньої комунікації.

ПОСИЛЕННЯ СПРОМОЖНОСТІ ПАРТНЕРСТВА.

Окрім здійснення учасниками партнерства діяльності щодо моніторингу бюджетної політики на місцях, інформування та залучення до бюджетного процесу місцевих мешканців та впливу для вирішення проблем на локальному та національному рівні, проводилася значна робота щодо посилення спроможності самого партнерства.

Основний акцент в цій сфері полягав у підвищенні експертного потенціалу партнерства, розбудові партнерства як ефективної спільноти однодумців, забезпечення широкого інформування про діяльність партнерства та формування його іміджу.

Розділ 6. Партнерство «За прозорі місцеві бюджети!» як ефективний інструмент просування реформ в сфері публічних фінансів



Кількісні показники діяльності партнерства
«За прозорі місцеві бюджети!».

Навчальний компонент, зокрема, був направлений як на громадських активістів, так і на журналістів:

- 13-15 грудня 2014 року в м. Одесі пройшов тренінг "Ефективні механізми проведення громадського моніторингу рівня доброчесності та прозорості формування та використання коштів місцевих бюджетів".



Навчальні сесії: посилення експертного потенціалу партнерства.

- 12-15 лютого 2015 року в м. Одесі пройшов тренінг "Ефективні механізми представництва громадських інтересів (адвокасі) в сфері формування та використання коштів місцевих бюджетів";

ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ ПРОЗОРОГО МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ: Досвід та виклики

- 3-5 вересня 2015 року в м. Одесі пройшов тренінг “Основи інфографіки та використання нових соціальних медіа”;
- 17-19 березня 2016 року в м. Одесі пройшов тренінг «Як провести успішне журналістське розслідування використання коштів місцевих бюджетів».



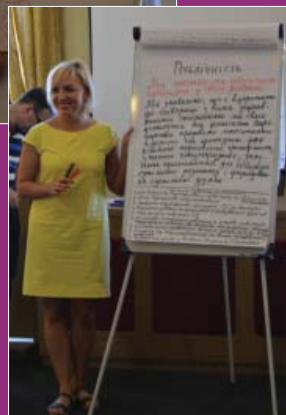
Учасники тренінгу «Як провести успішне журналістське розслідування використання коштів місцевих бюджетів».

В липні та вересні 2016 року, в селищі Затока Одеської області, учасники партнерства вирішували складні питання ідентифікації спільноти та стратегічного розвитку на наступні роки.

Дві стратегічні сесії з цих питань пройшли за підтримки досвідченого тренера, консультанта в галузі організаційного розвитку, бізнес-тренера і організаційного психолога Леоніда Богданова. На першій стратегічній сесії були обговорені місія, бачення та стратегічні напрямки розвитку партнерства (зокрема, увага була зосереджена на залученні громадян до бюджетного процесу, розробці бюджетних регламентів, візуалізації бюджетів, покращенні методики оцінки прозорості бюджетів). На другій стратегічній сесії детально пророблялися оперативні плани реалізації стратегічних напрямків, а також календарні плани внутрішнього організаційного розвитку.

Підсумком стратегічної командної роботи стала підготовка проекту Стратегічного плану розвитку партнерства «За прозорі місцеві бюджети!» на 2017 – 2019 роки, а також визначення першочергових ініціатив

Розділ 6. Партнерство «За прозорі місцеві бюджети!» як ефективний інструмент просування реформ в сфері публічних фінансів



Стратегічні сесії партнерства: ефективні, цікаві та надихаючі.

діяльності партнерства. Проте, і це найголовніше, відбулося остаточне формування та ідентифікація успішної спільноти однодумців.



Партнерство «За прозорі місцеві бюджети!»: креативне та інноваційне.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ РЕСУРС ПАРТНЕРСТВА.

Ідея реалізації он-лайн-платформи була сформульована протягом першого року діяльності партнерства. З урахуванням всіх побажань і доопрацювань, сайт був повністю запущений в роботу в лютому 2016 року.

Новини проекту



Як громада міста може контролювати витрати міського бюджету?

Саме про це йшла мова на підсумковому засіданні «Круглого столу» 05 жовтня 2016 року під назвою «Вознесіємське – прозоріше». «Круглий стіл» проводився пр...

- Вознесіємське
- міський бюджет
- бюджет
- круглий стіл



У Сумах затвердили договоріві закупівлі через Прозоро

Сьогодні на сесії міськради депутати затвердили рішення про договоріві закупівлі через систему Прозоро. Тепер за нею купуватимуть товари, вартість яких є більшою за 50 тисяч гривень. ...

- Прозоро
- держзакупівлі
- Сума
- Прозоро



ProZorro пытаются ликвидировать через суд

Суд рассмотрит целесообразность создания системы госзакупок. Функционирование системы публичных электронных закупок ProZorro пытаются оспорить в суде. В данное время подано для ходатайства о передаче...

- ProZorro
- госзакупкам
- Максима Нефедова

Основні показники на мапі

1/2 Індекс прозорості бюджету 2015

Карта показує рейтинг міст за прозорістю бюджету 2015 року. На мапі видно міста України з їхніми рейтингами, позначеними кольоровими колами: червоні (низький рейтинг), жовті (середній), зелені (високий рейтинг).

Рейтинг міст

Рейтинг	Місто	Відсоток
1.	Суми	100%
2.	Вознесенськ	91%
3.	Одеса	77%
4.	Чортків	77%

Домашня сторінка он-лайн-платформи
«За прозорі місцеві бюджети!» <http://probudget.org.ua>.

Приєднуйтеся




Підтримати

Стати волонтером

Наші партнери та донори











Одним з головних елементів платформи є інтерактивна карта. В першу чергу, на карту в поточному режимі вноситься інформація про рівень прозорості і порушення у використанні коштів місцевих бюджетів в громадах, де наявна активність учасників партнерства.

Розділ 6. Партнерство «За прозорі місцеві бюджети!» як ефективний інструмент просування реформ в сфері публічних фінансів

Он-лайн-платформа швидко стала основним інформаційним ресурсом партнерства і наразі активно використовується як для розміщення всієї інформації про діяльність партнерства, так і для інформування про нові методики і практики моніторингу місцевих бюджетів в Україні та за кордоном. Для досягнення максимального інформаційного ефекту, матеріали платформи також дублюються на інші Інтернет ресурси і розсилаються по засобам масової інформації.

Одночасно зі створенням сайту, була запущена щотижнева розсилка дайджестів про діяльність партнерства. Наразі до такої розсилки підключені більше 180 електронних адрес. У 2017 році планується подальше зростання популярності сайту - в цілому, очікується зростання основних показників на 20 і більше відсотків.

За перші 8 місяців роботи платформи (березень - жовтень 2016 року), сайт відвідали 4097 користувачів. За вказаний період, опубліковано 230 новин, 21 відео, 11 фотогалерей. З загального масиву новинних матеріалів - 113 новин від учасників партнерства чи про заходи учасників партнерства. Крім того, опубліковано та поширено 20 електронних щомісячних дайджестів про діяльність партнерства.



Щомісячний дайджест
«Громадянське суспільство та медіа за прозорі місцеві бюджети».

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ПАРТНЕРСТВА.

Ідентифікація партнерства як спільноти та стратегічні напрямки діяльності закріплені в Стратегічному плані розвитку партнерства «За прозорі місцеві бюджети!» на 2017 – 2019 роки.

Візія партнерства: підвищення добробуту громадян завдяки відкритості та ефективності бюджетного процесу; підвищення прозорості та наповненості місцевих бюджетів; підвищення відповідальності органів влади і зниження корупції; підвищення рівня інформованості, довіри і залученості громадян; розширення, підвищення авторитету й сили впливу партнерства у місцевих громадах, органах влади.

Місія партнерства: створення умов для ефективного формування та використання місцевих бюджетів в інтересах громад, шляхом підвищення доброчесності, прозорості бюджетного процесу та забезпечення участі громадян у ньому.



Цінності партнерства «За прозорі місцеві бюджети!».

Учасники партнерства визначили 5 базових цінностей партнерства:

Прозорість. Діяльність партнерства є прозорою на всіх етапах. Прозорість досягається максимальною відкритістю для всіх зовнішніх суб'єктів та залученням зацікавлених у діяльності партнерства осіб та організацій. Усі члени Партнерства мають рівний доступ до документів партнерства та користуються рівною участю в діяльності партнерства. Прозора діяльність партнерства є необхідною умовою для формування

довіри до партнерства та його учасників, а також являється прикладом та стандартом для провадження прозорого бюджетного процесу.

Публічність. Партнерство прагне забезпечити максимальну публічність своєї діяльності, що дозволяє інформувати та залучати цільову аудиторію, створювати суспільний резонанс та впливати на формування громадської думки, місцевої та державної політики у бюджетній сфері. Сила партнерства забезпечується його публічністю та зрозумілістю для громадян його цілей і завдань. Внутрішні правила та процедури партнерства, а також його стандарти і методики є публічними. Партнерство забезпечує систематичне інформування про свою мету, цілі і завдання та оприлюднює звіти про діяльність.

Неупередженість. Діяльність партнерства та всіх його учасників є рівновіддаленою від усіх стейкхолдерів бюджетного процесу. Саме неупередженість, підкріплена професіоналізмом, об'єктивністю та публічністю експертів партнерства, є запорукою довіри та дозволяє партнерству бути фасилітатором діалогу між громадою та владою заради підвищення ефективності бюджетного процесу.

Відповідальність. Кожен учасник партнерства усвідомлює свою відповідальність щодо власного внеску та спільного результату партнерства, підтримки авторитету та іміджу партнерства, а також розуміє свою відповідальність перед учасниками бюджетного процесу і громадами. У своїй діяльності кожен учасник партнерства забезпечує неухильне дотримання встановлених стандартів та методик, а також використання кращого експертного потенціалу для формування виваженої експертної думки, якій довіряють громадяни та представники органів влади.

Урахування та пріоритет потреб громади. Партнерство виступає платформою для діалогу між владою та громадою під час формування та виконання бюджетів, що має на меті створення ефективних механізмів для врахування довгострокових потреб громад у бюджетному процесі. Основні зусилля партнерства направлені на реальне залучення громадян до бюджетного процесу та формування готовності влади враховувати потреби громади у процесі формування та виконання місцевих бюджетів.

Ми здійснюємо нашу діяльність задля підвищення добробуту громад та зрілості суспільства та підтримуємо у партнерстві динамічний командний дух.

ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ ПРОЗОРОГО МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ: Досвід та виклики



Стратегічні напрямки діяльності (цілі) партнерства.

Стратегічні напрямки розвитку партнерства наступні:

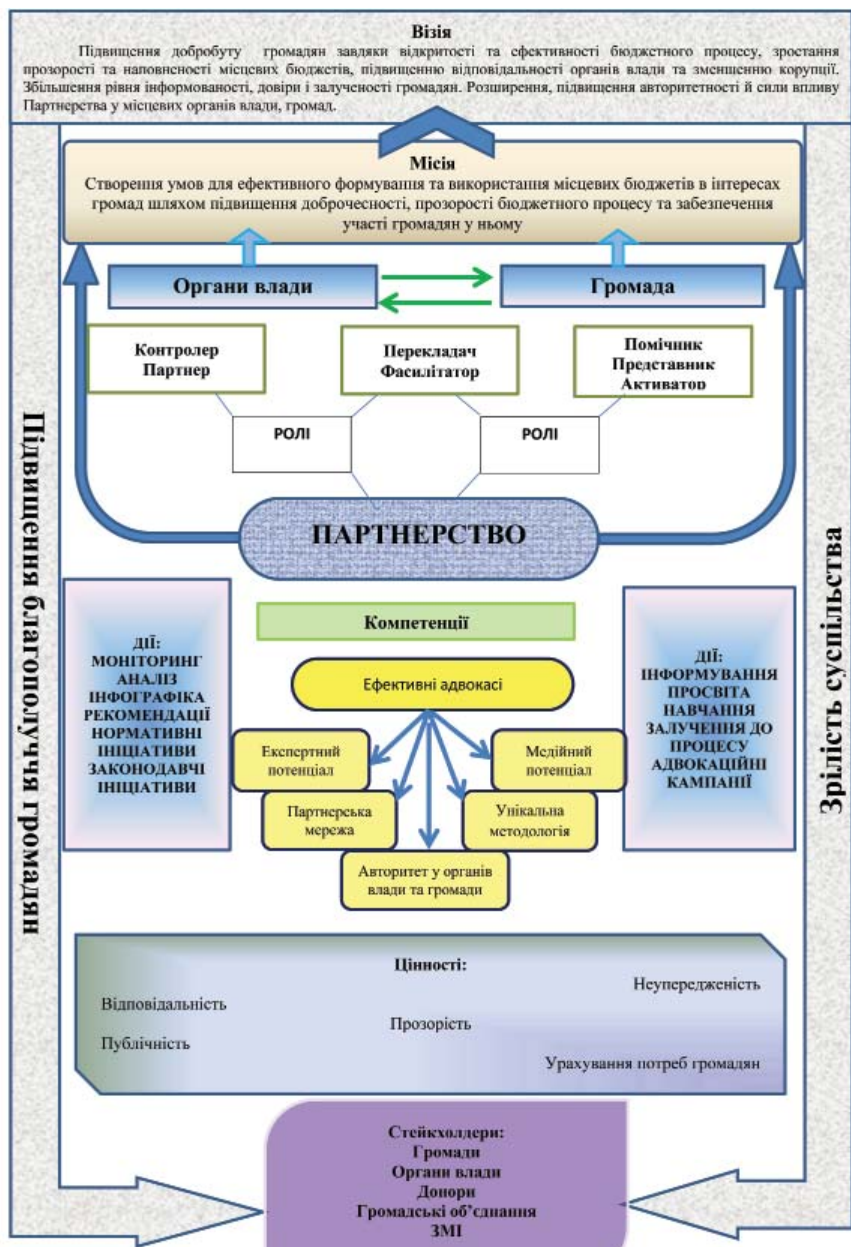
1. Підвищення ефективності використання коштів місцевих бюджетів. Зокрема, повноцінне впровадження програмно-цільового методу; впровадження Prozoro з мінімальним пороговим рівнем; забезпечення використання бюджетних коштів згідно з принципом економічної обґрунтованості та/або ринкової ціни; відповідність бюджетів програмам соціально-економічного розвитку та стратегічним документам громад.

2. Впровадження ефективних бюджетних регламентів. Зокрема, прийняття рішень про запровадження бюджетних регламентів в громадах та досягнення належного рівня їх дотримання та виконання.

3. Врахування потреб та інтересів громад. Зокрема, збільшення кількості якісних поданих (та врахованих) пропозицій до бюджету; збільшення кількості ефективних консультацій з громадою при формуванні бюджетних запитів з боку розпорядника бюджетних коштів.

4. Впровадження візуалізованого бюджету. Зокрема, збільшення кількості візуалізованих бюджетів міст; розробка інструментів для впровадження візуалізації; розробка та лобювання затвердження змін до регламентів (інших нормативних актів, що забезпечують візуалізацію); інформаційна кампанія щодо поширення результатів впровадження візуалізації.

5. Впровадження бюджету участі. Зокрема, збільшення кількості прийнятих рішень про впровадження бюджету участі; збільшення кількості якісних поданих проектів; розширення кількості залучених до голосування мешканців по відношенню до загальної кількості виборців; збільшення % від загального бюджету розвитку.



Логіка впливу партнерства.

6. Підвищення рівня участі громадян та їх об'єднань в бюджетному процесі. Зокрема, збільшення кількості якісних бюджетних пропозицій (їх врахування); збільшення % унікальних заяв по відношенню до кількості виборців; розширення участі громадян в сесіях, засіданнях бюджетних комісій, бюджетних обговореннях; зростання показнику індексу участі громадян, згідно моніторингу партнерства.

7. Підвищення рівня прозорості бюджетного процесу. Зокрема, вдосконалення індексу ПУД та підвищення показників індексу в частині прозорості.

Внутрішнє стратегічне бачення партнерства включає завдання стати провідним експертним центром з питань бюджету; підвищити впливовість та впізнаваність в громадах; підвищити організаційну спроможність та розширити мережу партнерства; досягти фінансової стабільності і незалежності.

*Координатор партнерства
«За прозорі місцеві
бюджети!» Анатолій Бойко
презентує діяльність та
плани партнерства на
Міжнародній конференції
«Посилення правової
спроможності громад», 21
жовтня 2016 року, м. Харків.*



20 жовтня 2016 року в місті Києві відбулись крайні збори учасників партнерства «За прозорі місцеві бюджети!». Під час зустрічі були підведені підсумки реалізації проекту «Громадянське суспільство та ЗМІ – за прозорі місцеві бюджети!» та відзначено значні досягнення ініціативи. Учасники партнерства затвердили Стратегічний план діяльності Громадського партнерства «За прозорі місцеві бюджети!» на 2017 – 2019 роки та продовжили повноваження Одеської обласної організації ВГО «Комітет виборців України» в якості координатора партнерства.

Партнерство «За прозорі місцеві бюджети!» залишається відкритим до приєднання для усіх зацікавлених осіб та організацій, які поділяють принципи роботи партнерства та бажають долучитись до підвищення відкритості, прозорості та доброчесності місцевих бюджетів в Україні.

РОЗДІЛ 7.

Виклики та тенденції в сфері місцевих публічних фінансів.

Розділ описує підсумки обговорень на Національному форумі «Громадянське суспільство та публічні фінанси», який відбувся протягом 18-19 жовтня 2016 року в місті Києві. Участь в заході прийняли майже 100 учасників - провідні експерти в сфері публічних фінансів, представники профільних державних органів та місцевого самоврядування, донорських структур, лідери громадських організацій та журналісти.

ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ ПРОЗОРОГО МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ: Досвід та виклики

18-19 жовтня 2016 року в м. Київ відбувся Національний форум «Громадянське суспільство та публічні фінанси» - унікальний майданчик для обміну досвідом, пошуку партнерів, представлення кращих практик, інновацій та стратегій в сфері впливу громадянського суспільства на прозорість, доброчесність та ефективність публічних фінансів.

У своєму вступному слові, керівник першого відділу програм допомоги «Належне управління та демократизація» Представництва Європейського Союзу в Україні **Мартін Клауке** побажав учасникам форуму успішної роботи та відзначив, що тема публічних фінансів є дуже складною та дуже важливою.



Відкриття форуму: вітальні промови.

Вітаючи учасників форуму, радник з питань політики та громадянського суспільства Посольства Фінляндії в Україні **Анссі Куллберг** побажав Україні якнайшвидше досягти рівня, коли бюджетну політику повністю контролює саме суспільство.

З вітальними промовами також виступили координатор Громадського партнерства «За прозорі місцеві бюджети!» **Анатолій Бойко**, президентка Фондації «Відкрите суспільство» **Леся Шевченко** та директор з програмної діяльності Громадської організації «Інтерньюз-Україна» **Андрій Кулаков**.

В рамках форуму відбулося 6 панельних дискусій з різних питань в сфері публічних фінансів, в ході яких виступило 27 спікерів. Серед тем

дискусій: реформи в сфері публічних фінансів; презентація кращих практик контролю публічних фінансів на місцевому рівні; партисипативне бюджетування та активізація громадян до участі у бюджетному процесі; ресурси та можливості для громадянського суспільства в сфері публічних фінансів; візуалізація та підвищення рівня доступності інформації про публічні фінанси; ЗМІ та публічні фінанси.

Активну участь в роботі форуму взяли також координаторка сектору «Громадянське суспільство та ЗМІ» Представництва Європейського союзу в Україні **Коломб де Мерсе**; директор проекту USAID/ENGAGE **Роланд Ковач**; директор Програмної ініціативи «Демократична практика» Міжнародного фонду «Відродження» **Олексій Орловський** та менеджер програм Фонду Східна Європа **Юрій Піскалюк**.

ПАНЕЛЬНА ДИСКУСІЯ “РЕФОРМИ В СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ”.

Основні доповіді та спікери:

- «Огляд реформ в сфері публічних фінансів в Україні», В'ячеслав Зубенко, Генеральний директор Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень;
- «Впровадження Prozorro», Віктор Нестуля, старший аналітик департаменту аналізу політики, Transparency International Україна;
- Нові стандарти прозорості, участі та доброчесності бюджетного процесу: рекомендації щодо зміни бюджетного законодавства, Леся Шевченко, президентка Фундації “Відкрите суспільство”;
- «Оптимізація використання можливостей e-data», Микола Орлов, Засновник НУО «Аналітичний центр розвитку міста «ЗЕОН».

Модератор: Наталія Старостенко, координаторка сектору “Управління публічними фінансами і прозорість бюджету” Представництва Європейського союзу в Україні.

В'ячеслав Зубенко, Генеральний директор Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень:

Внаслідок проведення децентралізації, великі ресурси та відповідальність передаються органам місцевого самоврядування. Однак, проблемою є те, що громадяни не дуже

обізнані в бюджетному процесі і їм важко контролювати дії влади. Реформи не будуть ефективними, якщо вони не підтримуються на центральному та місцевому рівні. Сьогодні приємно спостерігати тенденцію, коли представники місцевого самоврядування ініціюють залучення громади до бюджетного процесу. Розпочинається важливий діалог між владою і громадянами.



В'ячеслав Зубенко.

Леся Шевченко, президентка Фондації «Відкрите суспільство»:

Проблема № 1 – це обмеження доступу зацікавлених сторін до всіх документів бюджетної політики на місцевому рівні, ускладнений пошук проектної документації та бюджетних документів. На сайтах органів місцевого самоврядування відсутні висновки зовнішніх та внутрішніх аудиторів. Громадяни повинні розуміти, як відбувається бюджетний процес на місцевому рівні, а регламентування бюджетного процесу мусить бути чітким і зрозумілим.

Поступальний рух є, бюджетна політика на місцях покращується, але позитивні зміни, як правило, стосуються лише етапу затвердження бюджету на наступний рік. До прийняття бюджету не зрозуміло, що і де відбувається. Тільки депутати місцевих рад мають монопольне право обговорювати бюджет на рівні комітетів і впливати на бюджетну політику, формувати пріоритети фінансової політики. Практично ці обговорення є непрозорими. Наголошуємо на необхідності синхронізації процесу оприлюднення, обговорення і прийняття програми соціально-економічного розвитку. В бюджеті громадської участі важливе значення має інформування

зацікавлених сторін та запрошення незалежних експертів, оскільки громадяни не завжди можуть розбиратися в тонкощах бюджетних процесів.



Леся Шевченко.

Микола Орлов, засновник НУО «Аналітичний центр розвитку міста «ЗЕОН»:

Завдяки використанню можливостей e-data, всі бажаючі можуть швидко отримати доступ до он-лайн платежів районних та міських розпорядників коштів. Дані сервісу стали джерелом медійних аналітичних матеріалів. Держслужбовці та керівники ОМС на прийомі громадян можуть аргументовано посилатись на дані ресурсу, підтверджуючи інформацію про перерахування коштів.



Презентація про впровадження Prozorro.

ПАНЕЛЬНА ДИСКУСІЯ “КРАЩІ ПРАКТИКИ КОНТРОЛЮ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ”.

Основні доповіді та спікери:

- “Індекс прозорості, участі та доброчесності місцевих бюджетів”, Іван Сікора, експерт з питань бюджетної та антикорупційної політики Фондації “Відкрите суспільство”;
- “Досвід та нові можливості ефективного моніторингу державних закупівель”, Віктор Бобиренко, провідний експерт ГО “Бюро аналізу політики”, м. Суми;
- “Моніторинг діяльності комунальних підприємств”, Віталій Світлик, директор ГО “Центр політичних студій та аналітики”, м. Івано-Франківськ;
- «Громадські практики просування прозорого та ефективного місцевого бюджету на Миколаївщині», Михайло Золотухін, голова Правління ГО «Фонд розвитку м. Миколаєва».

Модератор: Леся Шевченко, президентка Фондації “Відкрите суспільство”.



Іван Сікора.

Іван Сікора, експерт з питань бюджетної та антикорупційної політики Фондації “Відкрите суспільство”:

Індекс ПУД: Що далі? Вдосконалення національного законодавства (БКУ, ГКУ, ЗУ «Про місцеве самоврядування»); вдосконалення регулювання бюджетного процесу на місцевому рівні (регламенти місцевих рад та їх виконкомів, бюджетні регламенти); здійснення моніторингу та оцінювання бюджетної політики на місцевому рівні протягом всього календарного бюджетного процесу та адвокація підвищення прозорості документів політики та можливостей для участі громадян у бюджетному процесі.



Віктор Бобиренко .

Віктор Бобиренко, провідний експерт ГО "Бюро аналізу політики":

Згідно бюджетного законодавства, формування основного «тіла» бюджету проходить у два етапи. На першому етапі, у грудні формується «тіло» бюджету без врахування так званого «вільного залишку». Ці кошти діляться після затвердження місцевого бюджету, як правило, у квітні-травні. Як правило, на цей період видатки споживання загального фонду вже враховані і ділиться у більшій мірі бюджет розвитку. Тому саме квітень-травень – це «рай» для лобістів, коли діляться «живі гроші», а увага громадськості до бюджетних питань набагато менша, ніж в грудні.

ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ ПРОЗОРОГО МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ:
Досвід та виклики



Віталій Світлик.



Михайло Золотухін.

ПАНЕЛЬНА ДИСКУСІЯ “ПАРТИСИПАТИВНЕ БЮДЖЕТУВАННЯ ТА АКТИВІЗАЦІЯ ГРОМАДЯН ДО УЧАСТІ У БЮДЖЕТНОМУ ПРОЦЕСІ”.

Основні доповіді та спікери:

- “Досвід впровадження партисипативного бюджетування” (на прикладі міст Черкаси, Суми, Житомир, Ірпінь). Тетяна Харенко, член робочої групи з впровадження бюджету участі у м. Черкаси; Андрій Моша, начальник Управління комунікацій та інформаційного забезпечення, Сумська міська рада, член робочої групи з впровадження бюджету участі у м. Суми; Андрій Шелестюк, громадський активіст, член робочої групи з впровадження бюджету участі у м. Житомир; Микола Ковальчук, член робочої групи з впровадження громадського бюджету в м. Ірпені.
- “Презентація платформи для бюджетів участі”, Олена Сасенко, менеджер проекту EGAP.
- Акція “Впливай на бюджет свого міста!”, Ігор Бринош, експерт Громадського партнерства “За прозорі місцеві бюджети!”; Микола Орлов, засновник НУО «Аналітичний центр розвитку міста «ЗЕОН».

Модератор: Костянтин Плоский, заступник директора, Фондація польсько-української співпраці ПАУСІ.



*З презентації громадського
бюджету м. Ірпінь.*

ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ ПРОЗОРОГО МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ: Досвід та виклики



3 презентації громадського бюджету м. Черкаси.

БЮДЖЕТ УЧАСТІ

На етапі подання проектних пропозицій було проведено три «Майстерні громадської участі» в Обласній бібліотеці ім. Олега Ольжича, куди були запрошені, і приймали активну участь потенційні автори проектних пропозицій, та просто зацікавлені мешканці м. Житомира.



На цих зустрічах було спілкування – що таке - проектна пропозиція, як писати проектну пропозицію, як правильно заповнювати бланк- заявку, та інші питання, важливі для громади у контексті Бюджету участі.

Підтримка:  Міністерство розвитку громад та територій України,  Рівне,  Canada,  gohala pomoc,  Міністерство розвитку громад та територій України

здійснено Фондом ПАІС у рамках Польської Канадської Програми Підтримки Демократії інформаційної програми польської інформації на користь розвитку Міністерства наведених справ РПТ та Канадського Міністерства наведених справ, терміни та результати (2017)

3 презентації бюджету участі м. Житомира.

ПАНЕЛЬНА ДИСКУСІЯ “РЕСУРСИ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ”

Основні доповіді та спікери:

- Презентації представників донорських організацій щодо їх планів підтримки громадянського суспільства в ці сфері: Коломб де Мерсе, координаторка сектору “Громадянське суспільство та ЗМІ” Представництва Європейського союзу в Україні; Роланд Ковач, директор проекту, USAID/ENGAGE; Олексій Орловський, Директор Програмної ініціативи “Демократична практика”, Міжнародний фонд «Відродження»; Юрій Піскалюк, менеджер програм Фонду Східна Європа.

«Публічні бюджети від А до Я»



Мета проекту: Інформування, активізація та залучення громадянського суспільства до бюджетних процесів

Завдання проекту:

- 1) підвищення спроможності гром. суспільства брати активну роль на всіх стадіях бюджетного процесу;
- 2) забезпечення участі громадськості;
- 3) діалог у виробленні політики бюджетної децентралізації.

Термін реалізації: 09/2016 – 08/2018

Здійснюватиметься за підтримки Європейського Союзу



www.eef.org.ua

З презентації Фонду Східна Європа.

- Презентації стратегій діяльності різних НУО в сфері публічних фінансів : Анатолій Бойко, координатор Громадського партнерства “За прозорі місцеві бюджети!”.

Модератор: Тетяна Данилів, заступниця директора, Ресурсний центр ГУРТ.

Анатолій Бойко, координатор Громадського партнерства «За прозорі місцеві бюджети!».

Сьогодні партнерство «За прозорі місцеві бюджети!» — це майже 40 громадських організацій та ЗМІ з 17 областей України, які об'єдналися заради створення умов для ефективного формування та використання місцевих бюджетів в інтересах громад шляхом підвищення доброчесності та прозорості бюджетного процесу та забезпечення участі громадян у ньому.



Анатолій Бойко .

ПАНЕЛЬНА ДИСКУСІЯ “ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ТА ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ДОСТУПНОСТІ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ПУБЛІЧНІ ФІНАНСИ”.

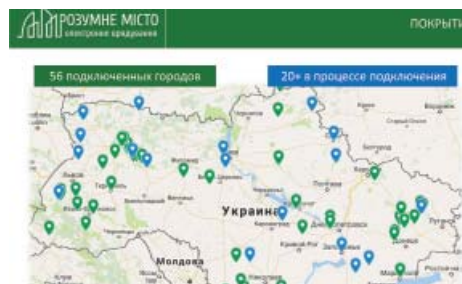
Основні доповіді та спікери:

- “Проект “Ціна держави”, Євген Шульга, CASE Україна;
- Можливості використання муніципалітетами та громадськими організаціями платформи «Розумне місто» — www.rozumnemisto.org, Володимир Кашпоров, менеджер проекту «Розумне місто»;
- «Відкриті дані: від бази даних до сервісів», Олександр Щелоков, керівник проекту «Є-data», координатор сервісів «.007»;
- «Візуалізація місцевого бюджету», Микола Орлов, засновник НУО «Аналітичний центр розвитку міста «ЗЕОН».
- Інтернет - платформа “Соціальний інспектор”, Артем Романюков, ГО “Платформа Громадський Контроль”, м. Дніпро.

Модератор: В'ячеслав Маякін, координатор ініціативи EGAP Challenge проекту EGAP.



Євген Шульга про проект «Ціна держави».



Володимир Кашпоров про проект «Розумне місто».

Микола Орлов, засновник НУО «Аналітичний центр розвитку міста ЗЕОН»:

Непрозорість формування місцевого бюджету дозволяє маніпулювати інтересами громадян та підлаштовувати статті витрат таким чином, щоб максимально враховувати інтереси окремих людей та безперешкодно застосовувати корупційні схеми. В більшості випадків громадяни не цікавляться місцевим бюджетом, а ті, що цікавляться не можуть розібратись у табличній формі. Оскільки, органи місцевого самоврядування працюють для населення та в першу чергу на їх благо, то і інформація про місцевий бюджет повинна бути викладена в доступній для людей формі і максимально бути відкритою для пересічного жителя міста.

Яку мету ми переслідували, візуалізуючи бюджет-2016 м. Здолбунів? Показати мешканцям куди йдуть міські гроші; показати міській владі, що за виконанням бюджету відтепер слідкуватиме велика частина активної громади; продемонструвати здолбунівчанам, що пропозиція будь-якого мешканця має шанс потрапити до фінансових планів міста.



Микола Орлов.

ПАНЕЛЬНА ДИСКУСІЯ «ЗМІ ТА ПУБЛІЧНІ ФІНАНСИ».

Основні доповіді та спікери:

- Олексій Шалайський; Анастасія Улюшева, Громадське ТБ.
- Оголошення підсумків та нагородження переможців конкурсу журналістських розслідувань «Висвітлення корупції у використанні коштів місцевих бюджетів».

Модератор: Андрій Кулаков, Громадська організація «Інтерньюз-Україна», Директор з програмної діяльності.



*Учасники панельної
дискусії «ЗМІ і
публічні фінанси».*

В рамках цієї дискусійної панелі було відзначено переможців конкурсу «Висвітлення корупції у використанні коштів місцевих бюджетів». Всього для участі у конкурсі було отримано 37 розслідувань, з яких конкурсна комісія визначила 7 розслідувань-переможців.

*Нагородження
журналістів-
розслідувачів.*



IMPLEMENTATION OF TRANSPARENT LOCAL BUDGET IN UKRAINE: experience and challenges.

**ABRIGED SUMMARY OF
PUBLICATIONS IN ENGLISH.**

ABRIDGED SUMMARY OF PUBLICATIONS IN ENGLISH

The main objective of this publication is to draw the attention of officials at various levels, experts, community activists and other concerned actors to the problems of local budgets in Ukraine and to provoke positive changes in the field of local public finance. The publication contains a description of the unique experience of the activity of Public partnership «For transparent local budgets!» during 2014-2016 years and we hope that it will come handy for the real progress of the reforms in the field of local public finances and the budget process for the community, with the participation and under the control of the community.

In preparing this publication, we wanted to show to the local officials and government officials best practice of transparency, participation and integrity of local socio-economic and fiscal policy, as well as to encourage them to exercise their powers in the field of local budgets in accordance with the best international standards. With the materials of the publication we also want to encourage and inspire local community activists and journalists to participate in the budget process and the implementation of public control in the field of local public finance and provide them with effective tools for this. The unique practical experience in implementing various tools for monitoring and evaluation of local socio-economic and fiscal policy, as well as the involvement of the local community to the budget process will be useful for Ukrainian and foreign experts.

The activities and acquired experience described in the publication would have been impossible without the participation of many organizations and people. We are grateful to the European Commission's Representation in Ukraine and the Embassy of Finland in Ukraine for its financial support of the initiative; The Foundation «Open society» and its experts Lesya Shevchenko and Ivan Sikori for the development of the methodology of TPI; «Internews Ukraine» for the help in the organization of the competition of journalistic investigations; «Eastern Europe» and the Band for the assistance in carrying out the national forum «Civil Society and Public Finance».

However, the biggest thanks to all participants of the civil partnership «For transparent local budgets!», without their active involvement and dedication there would be no such a result from implementation of the initiative. We also want to thank all other experts, coaches and specialists, they're are all difficult to be enumerated, but their contribution to the common result we really appreciate.

Anatoly Boyko

the coordinator of the Civil partnership
«For the transparent local budgets!»
the head of Odessa regional organization,
NGO «Committee of voters of Ukraine»

METHODOLOGY OF TPI AS A TOOL TO «DIAGNOSE» THE PROBLEMS IN THE SPHERE OF LOCAL BUDGETS AND INFLUENCE TO THEIR DECISIONS*.

Transparency, participation, and integrity of socioeconomic and fiscal policy at the local level index (index of TPI or index of transparency-participation-integrity of local budgets) is the assessment of the level of transparency, ensuring the participation of citizens and integrity of local self-government bodies (LSGB) in the process of drafting, review, approval, implementation and reporting on socio-economic and fiscal policy.

TPI index comprehensively assesses the local socio-economic and budgetary policies at all stages of the compliance with the applicable legislation and the introduction of the best international and local practices.

TPI index allows to evaluate and compare different local budgets of Ukraine in terms of their approach to the maximum values of indicators of participation and transparency, integrity and capture best practices that successfully operate without being even legislatively bound.



Monitoring methodology

During the development of TPI index as a base the all-European tendency of gradual transition from systems of management of communities to «good governance» and providing the opportunities of direct participation

* Methodology of TPI index and proposals for the legislation were developed by the expert, Ivan Šlikora, the Foundation «Open society», ordered by Civil partnership «For transparent local budgets!».

of citizens in solving the matters of local importance in accordance with the principle of subsidiarity.

TPI index uses 205 criteria. These criteria are used to determine the status of compliance with the applicable legislation, to fix gaps in the applicable national legislation, that has not yet been brought to standard and to compare the application of the existing best practice, to formulate recommendations for improving the situation with the local socio-economic and budgetary policy at local and national levels. Every city, town, village gets a certain number of points of a possible 205, which determine its rating in the index of transparency, participation and integrity.

INDEX CRITERIA:

TRANSPARENCY: assesses the state of openness and accessibility as the socio-economic and budgetary documents at all stages of the budget process on the web site of local self government or upon request of public information.

PARTICIPATION: assesses the situation and the possibility of public participation in the budget process, the practice of holding consultations with the public at all stages of the budget process for the socio-economic and budgetary documents in various forms that guarantee easy access to the most relevant and comprehensive information on the results of consultations with citizens and contribution of citizens and deputies of local councils.

INTEGRITY: assesses the rights of citizens to foresee the steps of the local self- governance at different stages of the budgetary process, relevant, timely and upfront informing and available possibilities to easily perceive information and its dissemination at all stages of the decision -making, following requirements of the current legislation, practice of planning and regulating of the procedures for drafting, reviewing, approval, implementation and reporting as for socio- economical and budgetary document.

Each TPI index criterion is rated upon a scale.

1 point is the highest value, the performance criterion is provided. 0.5 points is intermediate, average value, partial performance criterion is provided. 0 points is the lowest value the performance criterion wasn't not provided.

For the rating of cities, processes and stages of socio-economic and fiscal policy interval scale with the step of 20% of meeting the criteria for the TPI index is used.

IMPLEMENTATION OF TRANSPARENT LOCAL BUDGET IN UKRAINE: experience and challenges

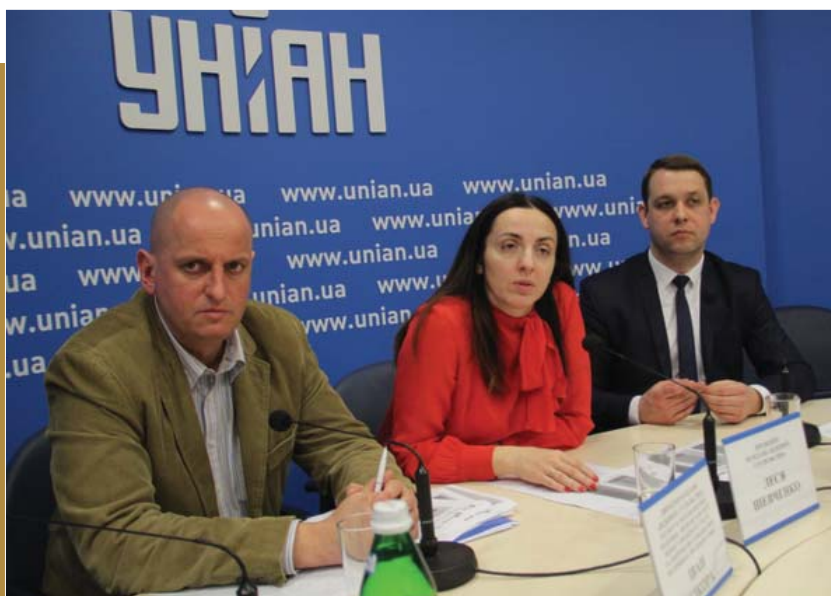
the subject of TPI index examination is socio-economic and budgetary policy at the local level, which is formulated in the relevant documents.

The object of the research is the official sites of the LSGB and sections of these sites containing information about socio-economic and budgetary policies and the status of information on demand.

The subject of the research is local governments, that are designed to ensure compliance with the legislation and use the best international and Ukrainian practice of transparency, participation, and integrity within the framework of the budget process for the effective and efficient management of public finances and resources.

Monitoring and evaluation was carried out by the methods of analysis of the sites of local self-government bodies, sending public information requests and appeals, keeping a personal observation while attending activities as part of the budget process, the scores of officers of the Executive Committee, members of the local Council, community activists and experts which were publicly disclosed or privately expressed were involved.

TPI Index contains 5 sections of assessment processes, stages and documents of socio-economic and fiscal policy:



*Presentation of the intermediary results of the TPI index monitoring,
city of Kyiv, December 28, 2015.*

Chapter1. Planning/regulation of the budgetary process, ease of adoption and search of information about the budget documents and the results of fiscal policy (8 criteria).

Chapter2. Drafting, reviewing and approval of the documents on socio-economic and fiscal policy (88 criteria).

Chapter 3. Execution of budget, purchasing for the budget funds (7 criteria).

Chapter 4. Reporting on the implementation of the socio-economic and budgetary documents specified in the second stage (67 criteria).

Chapter 5. Strategic local development documents (3 criteria).

Altogether there are 205 TDI index criteria. In this study 173 criteria were estimated: the maximum number of points was 173.

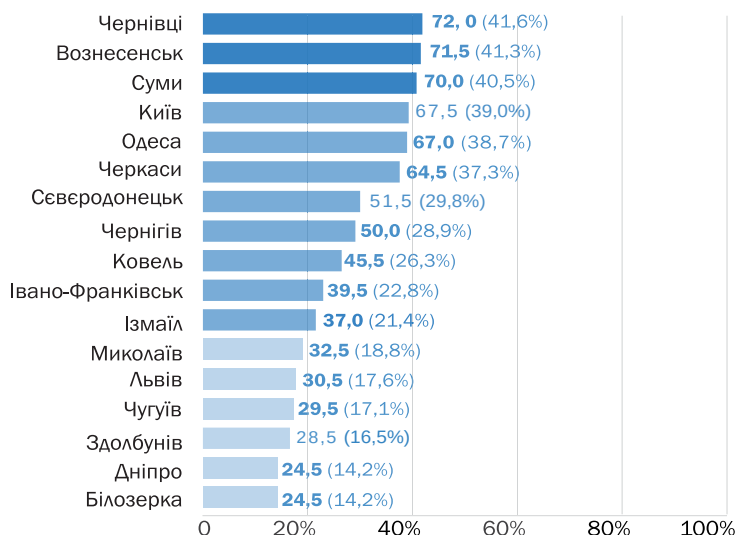


The final edition with the final results of the TPI index monitoring.

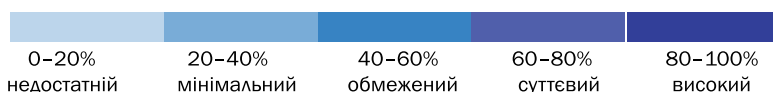
THE LOCAL FOCUS OF SOCIO-ECONOMIC AND FISCAL POLICY

According to the results of the measurement of index of transparency, participation and integrity of local socio-economic and fiscal policy, only three of the 17 cities: Chernivtsi, Voznesensk and Sumy provide the execution of more than 40% of the criteria which is today the «highest», so-called «limited» level of compliance among all the studied cities of Ukraine.

Загальний рейтинг



Індекс ПУД для визначення міри задоволення критеріїв використовує 5 ступенів:



Overall rating.

Kiev and Odessa were lacking 2.5 and 3 points respectively, to get to this category. Six cities (Mykolayiv, Lviv, Chuguyiv, Zdolbuniv, Dnieper, Bilozerka) did not overcome the 20% barrier, indicating poor performance. The vast majority of the cities received minimal and insufficient number of points under all indicators.

Local policy does not satisfy most of the criteria of transparency, public participation and the integrity of the budget process, the society remains insufficiently informed on what budget funds are spent for.

And even three leaders of the ranking – Chernivtsi, Voznesensk and Sumy provide a very limited level of transparency.

The most nontransparent are documents that affect the content of the budget policy. No city (except Chernivtsi) published the plans of activity of the main administrators of the budget funds. The financial plans and reports of the communal enterprises are also generally unavailable. Only in Cherkassy all financial plans of the communal enterprises are shared on the site, more than half are available in Chernivtsi and Kovel. Despite the fact that annual and quarterly reports on the the budget execution are available in 16 out of the 17 cities, the procedure of amendments to the budget under the results of quarterly reporting remains corrupt sensitive-Government does not consult with citizens, the funds are distributed manually.

Рейтинг по критеріям

ПРОЗОРИСТЬ,%		УЧАСТЬ,%		ДОБРОЧЕСНІСТЬ,%	
Київ	45,1	Суми	53,8	Вознесенськ	38,1
Одеса	42,9	Вознесенськ	51,3	Київ	35,7
Чернівці	42,0	Ковель	48,8	Суми	35,7
Вознесенськ	38,4	Черкаси	47,5	Чернівці	33,3
Черкаси	37,1	Чернівці	45,0	Одеса	33,3
Суми	36,6	Северодонецьк	37,5	Івано-Франківськ	28,6
Северодонецьк	30,8	Білозерка	36,3	Ковель	21,4
Чернігів	28,6	Ізмаїл	36,3	Миколаїв	21,4
Миколаїв	19,6	Чернігів	36,3	Чугуїв	21,4
Ковель	19,2	Івано-Франківськ	30,0	Білозерка	19,0
Івано-Франківськ	19,2	Чугуїв	30,0	Черкаси	19,0
Ізмаїл	18,8	Одеса	30,0	Львів	16,7
Львів	17,4	Здолбунів	27,5	Чернігів	16,7
Дніпро	15,6	Київ	23,8	Здолбунів	9,5
Здолбунів	13,0	Львів	18,8	Северодонецьк	9,5
Чугуїв	11,6	Миколаїв	15,0	Дніпро	7,1
Білозерка	5,4	Дніпро	13,8	Ізмаїл	7,1

Індекс ПУД для визначення міри задоволення критеріїв
використовує 5 ступенів:

0–20%	20–40%	40–60%	60–80%	80–100%
недостатній	мінімальний	обмежений	суттєвий	високий

Ranking by criteria.

By the criterion of participation of citizens the leaders are Sumy and Voznesensk, where the points comprise 53.8% and 51.3% respectively, which corresponds to «limited» level. The lowest figures in the entire block are the city of Dnipro (13.8%), Mykolaiv (15%) and Lviv (18.8%). Citizens can mostly only attend meetings of specialized committees and sessions of the local Council, to express proposals. However, the community stays uninformed that is a pre-requisite for approval of the tax structure, why these or those proposals have been declined or other proposals by activists and local councillors.

Thus, today we are observing mostly «surface transparency» and nominal participation of the citizens in the budgetary process at the local level.

Integrity criterion results (it assesses mainly implementation of the principle of cooperation of the authorities with the citizens and compliance with the terms for implementation of procedures stipulated by the legislation) are the worst as no city has reached even a «limited level» of the criterion correspondence.

The practice of making public draft decisions on the budget is the least integrity-based (only six cities have been recorded to have met the requirement to make the draft budget public 20 days prior to its discussion with the aim of approval). Compliance with the terms of approval of the draft budget (prior to December 25) has been recorded in 12 out of 17 cities. Local authorities first of all lack integrity in the procedures regulating the budgetary process. There is no data on the results of internal and external audits and checkups, information on the results of public expert opinion of the budgetary policy.



*Presentation of the final results of the TPI index monitoring,
Kyiv, 4 September 2016.*

COMMON PROBLEMS:

- Lack of clear regulation on the procedures of making draft documents public, policy and discussions of their content.
- Ability of citizens regarding the impact on medium-term and annual priorities of budgetary policy is mainly limited with no transparency in plans of activity, budgetary inquiries and financial plans of communal enterprises and performance reports on their implementation.
- There are opportunities for abuse and not sufficiently grounded budgetary decisions (for example, an understatement of estimated income and amendments to the decision on the budget).
- Lack of understanding and skills of citizens to impact the content of the local socio-economic and budgetary policy
- Informational transparency about the course and results of drafting, reviewing and approval of documents upon budgetary policy is increasing only at the final stage of the budgetary process.
- Position and reasoning of the budgetary process participants (citizens, council members and the executive body of the local council) are mostly inaccessible for the opacity of the transcripts, individual voting lists, proposals of the council members and information about the results of the consultations.

REGULATORY RECOMMENDATIONS AS FOR INCREASING TRANSPARENCY, PARTICIPATION AND INTEGRITY OF THE LOCAL SOCIO-ECONOMIC AND BUDGETARY POLICY

Results of the study have showed that lack of regulations and gaps in the current legislation (especially in the Budget and Commercial Codes of Ukraine, Law of Ukraine «On Access to Public Information», Law of Ukraine «On Local Self- Governance in Ukraine») have the consequence of arbitrary interpretation of the current legislation at the local level in terms of transparency of public information and use of the procedures for public participation in the budgetary process. Such situation results in «surface» and selective transparency along with the restricted possibilities of citizens and members of the local council to influence on the contents of the budgetary policy documents, in manipulation with procedures of public participation in the budgetary process, consultations with the citizens without information about the results of such consultations, the absence or lack of information about the reasons for the inclusion of some proposals to the decision on the budget and rejections of the others. Within the context, it is not strange to have the high level of political motivation in budgetary decisions and limited institutionalized ability of citizens to influence their contents.

IMPLEMENTATION OF TRANSPARENT LOCAL BUDGET IN UKRAINE: experience and challenges

The current Budget and Commercial Codes of Ukraine, Law of Ukraine «On Access to Public Information», Law of Ukraine «On Local Self- Governance in Ukraine» only partially regulate the procedure of making public the draft documents on socio-economic and budgetary policy, information about the status of their review, as well as publicizing information about the received proposals from citizens and members of the local councils.

It is especially important to make amendments and additions to the Commercial Code of Ukraine in ensuring the rights of citizens in access to information about activity of communal enterprises and proposals of local council members and citizens regarding the draft financial plans and performance reports, providing opportunities to citizens to participate in priority and index definition for activity of communal enterprises that are listed in their financial plans and their performance reports .



*Recommendations presentation at the national forum
Civil Society and Public Finance, Kyiv, 18-19 October 2016.*

The study of local budgets have also resulted in drafting recommendations on regulation of publicizing and consultations with citizens regarding budgetary policy documents. The amendments to the Budget Code of Ukraine, Law of Ukraine «On Local Self- Governance in Ukraine» and the Commercial Code of Ukraine have been proposed. Specific proposals as for amendments and additions have been sent to the Minister of Finance of Ukraine and to Minister of Regional Development, Building and Housing and Communal Services of Ukraine and the Minister of Economic Development and Trade. In their appeals, The «Open Society» Foundation and members of the public partnership «For Transparent Local budgets!» have proposed to the above-mentioned ministers to begin initiation of amendments and additions to

the Budget Code of Ukraine, the Commercial Code of Ukraine and the Law of Ukraine «On the Local Self- Governance in Ukraine». The Recommendations have been presented to the expert community at the national forum.

Proposals as for improvement of the Budget Code of Ukraine, the Commercial Code of Ukraine and the Law of Ukraine «On Local Self-Governance in Ukraine»:

- Convenient and quick access to the key documents of socio-economic and budgetary policy.
- Visualization of the key documents of the socio-economic and budgetary policy.
- Integration of the local self-governance websites with the social networks.
- Publication of the findings (conclusions) of the internal and external audits of local socio-economic and budgetary policy on the websites of the local self-governance.
- Publication of the findings (conclusions) of the public expert opinion of the local socio-economic and budgetary policy on the websites of the local self-governance.
- Promulgation and holding consultations as for the activity plans of the main budget holders for the planed and following after the planned two budget periods.
- Differentiation of the consultation forms depending on the policy documents and transparency of all received proposals in the framework of the consultations.
- Promulgation and holding consultations regarding the purpose-oriented programs of the main budget holders, accountability on the implementation of purpose-oriented programs of the main budget holders.
- Promulgation and holding consultations regarding passports of the budgetary programs of the main budget holders.
- Promulgation and holding consultations concerning the budgetary requests of the main Trustees of budget funds.
- Promulgation and holding consultations as for the decision on the budget and social and economic development.
- Promulgation of the additions to the decision on the budget.
- Promulgation and holding consultations regarding annual, semi-annual and quarterly reporting on the the budget execution and the proposals as for amendments to the decision on the budget.

- Promulgation and holding consultations as for reporting on the implementation of the social and economic development program.
- Promulgation of information about all received inquiries of deputies and appeals in the context of each document of the socio-economic and budgetary policy together with information about the status of their review on the websites of the local self-governance bodies.
- Promulgation of information about the results of consultations with citizens regarding the draft documents of the socio-economic and budgetary policy together with information about the status of their review on the websites of the local self-governance bodies.
- Promulgation of the transcripts of the commission sittings and the plenary sessions of the local councils, where the draft decision on the budget and program for social and economic development are considered and approved, annual, semi-annual and quarterly reports on the the budget execution and amendments to the decision on the budget, purpose-oriented draft programs and performance reports.
- Promulgation of the individual voting lists at the commission sittings and plenary meetings of the local councils where the draft decision on the budget and program for social and economic development are considered and approved, annual, semi-annual and quarterly reports on the the budget execution and amendments to the decision on the budget, purpose-oriented draft programs and performance reports.
- Procedure regulation in providing free access to the commission sittings and the plenary meetings of the local council sessions where the draft decision on the budget and program for social and economic development are considered and approved, annual, semi-annual and quarterly reports on the the budget execution and amendments to the decision on the budget, purpose-oriented draft programs and performance reports.
- Ensuring the right of citizens to access information about communal enterprises activity and participation of citizens in defining priorities and performance indexes for communal enterprises.

POSSIBILITIES TO ARRANGE LOCAL ADVOCACY CAMPAIGNS IN THE FIELD OF LOCAL BUDGETS

KIEV: LAUNCHING PROPOSALS OF «THE ROAD MAP OF REFORMS IN THE FIELD OF BUDGET AND ANTI-CORRUPTION POLICY

NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATION:
«Open Society» Foundation

INFORMATIONAL PARTNERS:
«Zerkalo Tyzhnya» (Mirror of the Week),
«Ukrainska Pravda» (Ukrainian Truth)

It has become possible to have the draft decision on the Kiev budget promulgated with minimal violations of the requirements stipulated by the Law of Ukraine «On Access to Public Information», and approval of the budget of the capital according to the requirements of the Budget Code (prior to December 25, 2015). City authorities took into account half of the proposals in holding consultations on the draft budget with citizens: public discussion and on-line consultations were conducted. The municipal plan of measures to prevent and reduce risks of corruption in city administration of Kyiv adopted upon order of Mayor Vitali Klitschko (in August 2015) has been based on the recommendations of the «Open Society» Foundation.



*The experts of the «Open Society» Foundation
Ivan Sikora and Lesya Shevchenko.*

«The Open Society» Foundation has developed and advocated in the Kiev City Council inclusion of two sections to the city's anti-corruption program that were aimed at reducing corruption risks within the framework of the budgetary process at the local level. In particular, this reduces corruption risks at all stages of the procurement at the expense of the budget and the creation of preventive tools for corruption risks within the framework of the budgetary process, planning and implementation of municipal purpose-oriented programs.

DNIPRO: IMPLEMENTATION OF THE PARTICIPATION BUDGET AND IMPROVEMENT OF THE WEBSITE OF THE CITY COUNCIL

NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATION:

**Dnepropetrovsk oblast civil organization
«Dnepropetrovsk Coordination and Expert Center for Regulatory Policy».**

INFORMATIONAL PARTNER:

Newspaper « Pryvatnyi Pidpryiemets» (Entrepreneur)

On the website of the Dnepropetrovsk City Council the structure has been updated and new categories have appeared in the separate section called « Budget of the city of Dnipro» . Thanks to the category «Open Budget», income and expenses of the local budget have been visualized. The above greatly simplifies perception of information for average citizens. The next stage is visualization of the expenses by budget holders to see which budget holders spend local budget funds and on what. On 7 September 2016, Dnepropetrovsk City Council adopted decisions that introduced the budget of participation in the city. The total annual budget of participation is not less than 0.5% of the general current yearly budget.



Action «Influence on the Budget of your City!» in the city of Dnipro.

IVANO-FRANKIVSK: LIQUIDATION OF LOSS-GENERATING COMMUNAL ENTERPRISE AND E-SERVICES FOR RESIDENTS

NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATION:
public organization «Center for Political Studies».

INFORMATIONAL PARTNER:
TV and radio company “Rai” (Paradise)

Civic activists in the city of Ivano-Frankivsk managed to get the loss-making public enterprise «Technical Center» Auto Service «liquidated. Referring to the regulations requiring the introduction of electronic accounting systems in the work the parking lots, activists held an active media campaign to make violations of the communal enterprise public and to prove its inefficiency. Under such influence, the communal enterprise Technical Center «Auto Service» was liquidated by the decision of the city council session. Parking meters will be installed in the city instead.



Action «Influence on the Budget of your City!» in the city of Ivano-Frankivsk.

In February 2016, special application was launched on the website of the Executive Committee of the Ivano-Frankivsk City Council with which every resident of the city could see the revenues and expenditures of the municipal budget on-line. The following month, the City Council adopted a decision on launching the budget of participation: 500, 000 UAH was allocated from the municipal budget for the implementation of projects of the city residents.

MYKOLAYIV: OPENNESS OF BUDGET PROGRAMS AND MORE EFFICIENT EXPENDITURES ON IMPROVEMENT

NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATION:
Mykolayiv municipal public organization
«Fund for Mykolayiv Development»

INFORMATIONAL PARTNER:
newspaper «Vechernii Nikolayev» (Evening Mykolayiv)

In July 2016 the Executive Committee of the Mykolayiv City Council tasked by the Mayor posted passports of the budget programs for almost all budget



holders on the official website of the City Council. It happened on the first time in the history of the city. The draft budget has been considered at the meetings of the permanent council commissions of the Mykolayiv City Council with participation of the city residents, the local media and live webcast on the website of the City Council since January 2016.

The results of monitoring and evaluation of performance for urban purpose-oriented program on reforming and development of housing and utilities infrastructure for 2010-14 years and other related programs have revealed ineffective expenditures of budget funds in this area. In January 2016, Mykolaiv Mayor implementing recommendations of the Fund for Mykolaiv Development canceled tender on maintenance of the urban green space in Mykolayiv for 2016 as the rates were significantly inflated. Mykolayiv for 2016 as the rates were significantly inflated.

SUMY: ABOLITION OF THE «PARENTAL CONTRIBUTIONS», BUILDING A SKATE PARK AND RECONSTRUCTION OF THE COLLECTOR

NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATION:
public organization «Bureau for Policy Analysis»

INFORMATIONAL PARTNER:
Sumy regional state TV and radio company

Due to public pressure, the Sumy City Council took the decision to increase funding to educational institutions by 9 million UAH and ban collection of «voluntary parents' contributions» in schools. In 2015, thanks to the joint efforts of experts from the project «Transparent Budget in the City of Sumy», Sumy municipal center for the youth leisure, Office for youth and sports of the Sumy regional state administration, the young council members and active youth, funds in the amount of 500 thousand UAH have been incorporated in the city's budget for the construction of the skate park. Also, the efforts of experts from the «Bureau for Policy Analysis» managed to attract 11 million UAH from the State budget to the budget of the city of Sumy for the reconstruction of sewage collector. «Bureau for Policy Analysis» conducted a series of meetings and round tables with the participation of local authorities, state regional administration, members of parliament of Ukraine, as a result of which the problem was solved by co-financing of the reconstruction of the object: 14 million UAH came from the municipal budget, 11 million UAH came from the state budget.



Workshop for activists, November 2015, Sumy Press Club.

CHERKASY: LAUNCHING THE «PUBLIC FUNDS» SECTION ON THE WEBSITE OF THE CITY COUNCIL

NONGOVERNMENTAL ORGANIZATION:

Coalition of the youth organizations of the Cherkasy region
«Young Cherkasy Region».

INFORMATIONAL PARTNER:

Newspaper “Nova Doba” (New Age)

One of the biggest achievements is adoption of the instruction by the Mayor of Cherkasy from 31.03.2015 # 34-p «On the Easy Access to Information Concerning the Use of Budget Funds. Based on the document, the section «public funds» that accumulates all information about the city budget was introduced on the website of the city council.



Presentation of the final results TPI index monitoring, Cherkasy.

CHERNIVTSI: BUDGET FOR THE INITIATIVES OF CHERNIVTSI RESIDENTS AND BUDGET PUBLIC HEARING

NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATION:

Chernivtsi city public organization Assosiation
«Ukrainian People's House in Chernivtsi»

INFORMATIONAL PARTNER:

Newspaper «Young Bukovynets'» (Young Bukovyna Resident)

In December 2015 the second public hearing was held for the budget of the city of Chernivtsi. Also, while preparing the budget for 2016 the inquiries to the budget holders were first promulgated in Chernivtsi. On May 12, 2016, the Chernivtsi city council adopted the Statute on the Budget Initiatives of the Chernivtsi Residents (budget of participation), thus opening the possibility for the residents to influence on the distribution of budget funds. It is expected that the budget of participation will receive no less than 1% of the total city budget (it's about 20 mln.).



Action «Influence on the Budget of your City!» in the city of Chernivtsi.

CHERNIHIV: IMPLEMENTATION OF NEW APPROACHES TO THE FUNDING OF THE CIVIL SOCIETY

NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATION:
the Chernihiv city youth public organization
«The Polissia Foundation for International and Regional Studies»

INFORMATIONAL PARTNER:
public television. Chernihiv.

After two failed executive committee sittings and one failed session, on 12 September 2016, the city council finally voted for the competitive approach in the framework of the Program for the Development of Civil Society in the year 2016. In September 2016 a competition was announced on 5 socially important areas of the city life according to the approved Regulations on the competition. As a result of the competition 16 projects on a variety of subjects were received, the top 10 initiatives of which became the winners. In addition, a new approach to reporting on the results of the implemented projects was initiated.



*Press-Conference in the public press-center «Initiative».
City of Chernihiv, June 2016.*

BILOZIRKA: DRAFT BUDGET ON-LINE AND OFFICIAL WEBSITE OF THE VILLAGE COUNCIL

NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATION:

Belozirsky district center of the Kherson oblast youth public organization «Youth Center for Regional Development».

INFORMATIONAL PARTNER:

Bilozirska district newspaper «Prydniprovskia Zirka» (Pre-Dnipro Star)

On 27 November 2015 the draft decision «On the village budget of the Bilozirka village council in the year 2016 appeared on the website of the district council. Thus, the village Council first unveiled the draft budget on the Internet, and citizens were able to make their proposals. Thanks to joint work of the civic activists and village councilors the village council website was launched in June 2016: <http://bsr.bilozirka-rada.ks.ua>. It is currently in test mode and in the stage of the web content posting.



Action «Influence on the Budget of Your City! «in the village of Bilozirka.

VOZNESENSK: «TRANSPARENT BUDGET» ON THE WEBSITE OF THE CITY COUNCIL AND THE FIRST PUBLIC PRESENTATION OF THE BUDGET EXECUTION

NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATION:

Voznesensk city public organization «Agency for Economic
Development»

INFORMATIONAL PARTNER:

Newspaper «News of Voznesensk: Day by Day»

Changes made on the website of the city council take into account the relevant proposals by the experts, the public society and members of the Voznesensk city council on implementation of the recommendations of the TPI index. First of all, it is the view of the entire budgetary information in a separate section «TRANSPARENT BUDGET». Amendments to the decision «On the Information Internet-portal of the city of Voznesensk and the Statute on Information Internet-portal of the city of Voznesensk have increased the level of transparency of local self- governance authorities. According to his instruction Mayor first made public presentation of information on the budget execution of the city of Voznesensk in 2015.



Action «Influence on the Budget of the City!» in the city of Voznesensk.

ZDOLBUNOV: VISUALIZATION OF THE 2016 BUDGET AND BUDGETARY LITERACY OF LOCAL COUNCIL MEMBERS

NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATION:

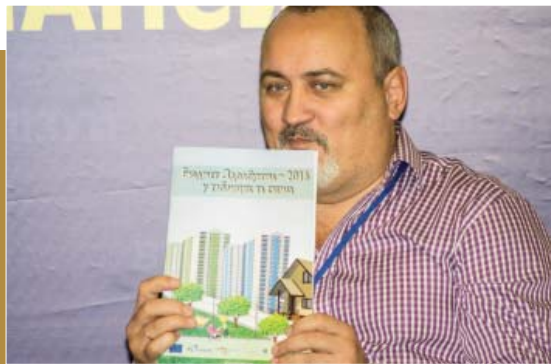
Zdolbuniv city youth public organization
«Analytical Center for City Development « ZEON»

INFORMATION PARTNER:

«Zdolbuniv CITY»

Visualized budget of the city of Zdolbuniv in 2016 and key development programs. Prepared visualizations and other useful budgetary information were included into the brochures «Budget of the city of Zdolbuniv-2016 in tables and diagrams». An important component of activities was the increase in the budget literacy of the newly elected city council members in the Zdolbuniv city council via trainings on the topic of responsible budgeting and its execution, promulgation of the guidelines for the councilors-to-be «Stages of Transparent and Equitable Budgeting.» On December 1, 2015, newly elected members of the Zdolbuniv city council signed Memorandum on the publicity and transparency of the development and use of the municipal budget.

*Mykola Orlov («Zeon»)
is presenting the edition
«The Zdolbuniv-
2016 Budget in
Tables and Diagrams».*



IZMAIL: LINING UP BUDGETARY INFORMATION AT THE WEBSITE OF THE CITY COUNCIL

NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATION:

NGO «Regional Analytical Center»

INFORMATIONAL PARTNER:

Informational Analytical Edition «Courier of the Week»

As a result of the public appeal to Mayor of Izmail, the draft budget for the year of 2016 was promulgated separately from other decisions, that had never occurred earlier in practice. On the city website, in the section «Adopted Decisions», all decisions of the city council were lined up according to the year of their approval as before they had been posted merely following the list of the sessions that complicated the process of finding decisions regarding budgetary issues. The budget inquiries by main budget holders were also published in the adopted decisions section on the website of the council.



Action «Influence on the Budget of the City! « in the city of Izmail.

KOVEL: ON-LINE CONSULTING WITH THE CITY RESIDENTS AND CREATION OF THE JOINT WORKING GROUP

NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATION:
the Volyn regional public organization « Center for Legal Aid»

INFORMATIONAL PARTNER:
Newspaper «Kovel Today»

The subsection «Program for Social and Economic Development» with applications in Economics section appeared on the website of the Kovel city council. For the first time there was an on-line consultation with the city residents on the draft budget for the year of 2016 at the website of the city council. A joint working group from the Kovel city council members and the representatives of the «Center for Legal Aid» was established for the execution of the proposals for improving the TPI index, as well as for preparation of the budgetary regulation and update of the website of the city council.



Action «Influence on the Budget of the City!» in the city of Kovel.

SEVERODONETSK: ACCUMULATION OF BUDGETARY INFORMATION ON THE WEBSITE OF THE CITY COUNCIL

NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATION:
NGO «Crisis Media Center «Seversky Donets»

INFORMATIONAL PARTNER:
official website of the newspaper «My city is Severodonetsk»

Thanks to the implementation of initiatives and actualization of the transparency in budgetary policy, the official website of Severodonetsk city council created a separate section «Budget» that accumulates all budgetary information. The website did not have the relevant information prior to that, the budget could be found only among the decisions of the city council but one had to know the date of the decision on approval of the budget. The practice of collecting proposals from the community and their public presentation to the city council during the budgetary hearings was introduced.



*Action «Influence
on the Budget of the
City!» in the city of
Severodonetsk.*

CHUHUYIV: OPEN SESSIONS OF THE CITY COUNCIL AND THE PROMOTION OF THE SYSTEM PROZORRO

NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATION:

Chuhuyiv city and district public organization
«Chuhuyiv Human Rights Advocacy Group»

INFORMATIONAL PARTNER:

Regional information and advertising newspaper «Our City»

Adopted on December 25 2015 the new regulations of the Chuhuyiv City Council guaranteed open sessions for residents: from that moment every citizen could visit the city session without the permits or registration for participation. . On the same day, the Chuhuyiv city council approved the procedure for consideration of electronic petitions. In addition, a new, more user-friendly website of the city council was created. In particular, the «Announcements» section appeared where information about the upcoming sessions of the City Council was posted. For the Chuhuyiv city council the experts developed a draft Statute on the Execution of Procurement via ProZorro, which would allow to conduct procurement in a more transparent way, reduce the level of corruption in the conduct of procurement and to provide the possibility of savings.

Action «Influence
on the Budget of the
City!» in the city
of Chuhuiv.



THE INVOLVEMENT OF THE LOCAL RESIDENTS AND JOURNALISTS IN THE BUDGETARY PROCESSES

In late July-early September of 2016, 18 cities and villages of Ukraine held a street action «Influence on the Budget of the City» almost simultaneously. The action was aimed at raising awareness and participation of local residents in the budget process, as well as encouraging local authorities to improve the level of transparency of the budget process and the participation of the public.



The action sparked considerable interest in journalists (the city of Odessa).

Conducting a street rally had three main tasks:

1. Informing the representatives of local communities upon the basic issues of local budgets and about the results of the TPI index monitoring (distribution of printed products, personal communication with residents).
2. The involvement of representatives of local communities to participate in the budgetary process (such as «budget proposals, their processing and handover to the local authorities).
3. Creation of the information occasion to attract attention to the problem and the impact on local authorities for the purpose of consideration of the recommendations to improve the TPI index.

During the street rally an innovative tool for participation in the budgetary process was tested for the first time in the whole Ukraine: it is the submission of the proposals to the local authorities as for prioritizing expenditures of the local budget in the following year.

The exclusiveness of such approach lies in the fact that, thanks to it, any citizen can participate in the budgetary process and its application does not need any prior adoption of any special local regulations or procedures. One can just draft a proposal to the city budget, submit it to the city council (personally or via an NGO), and civic activists will trace its proper consideration and its taking into account.

Action «Influence on the Budget of Your City!» in their communities was conducted by the participants of the partnership «For Transparent Local Budgets. « In total about 6000 persons took part in the action. The people received educational materials, talked with activists and organizers, the most active and responsible ones filled out the forms of budgetary proposals for the year of 2017. The journalists, members of the local councils and local officials joined the action in many cities.

The action went beyond the planned «budgetary literacy», and collection of proposals in many cities. Thus, in the course of action in the city of Chuhuyiv of the Kharkiv region, the residents came out to support the initiative of the «Chuhuyiv Human Rights Advocacy Group» on implementation of the transparent local budget by adoption of the Statute on Conducting Procurement through the system Prozorro by the city council. In the cities of Ivano-Frankivsk and Dnipro the interest of local residents and journalists was increased substantially due to a different performance: they were cutting the «budget cakes».



Action in the Dnipro: «Submit your proposal and get your piece of the «budget cake».

For example, in the city of Dnipro all citizens that presented their proposals to the city budget for the following year received a piece of cake with proper lettering on it that corresponded to the submitted proposal: «transport», «education», «health», «school», «kindergartens», «subway», etc. Such

approach spurred the citizens to be more active in submitting the budgetary proposals. As a result, during one day, the proposals were collected from 62 city residents.

During the street rally, the activists were distributing educational materials edited by the partnership among the citizens: the booklets «Where is your money in the local budget?» and the guidelines «How to control your money in the local budget», as well as provided personal consultations and explanations on the issues of the public finances at the local level. For most people, this was the first step to understanding of the budgetary policy of the city.



Handout «How to control your money in the local budget: 10 tips for active residents».

Approximately every tenth participant agreed to make their proposals to the future local budgets and the campaign resulted in more than 500 proposals having been collected. There were quite a lot of cases when one person submitted several quite specific proposals. On the other hand, many people, though expressing their claims to the city council, could not formulate

the specific proposals on paper or did not want to do it via discouragement («We will not be heard anyway »,» We want something to be changed for the better, but we will not write anything, because it's useless»). Some did not want to specify their personal data (the application form had the name and contacts to be specified).

Parallel to carrying out the street campaign, the «budget proposals «were taken from the citizens on-line using a special electronic form. On the one hand, people were directed to the electronic form if they were not ready to formulate their proposals immediately during the action . On the other hand, it was quite a self-contained tool for collection of the budget proposals, which has significant potential with proper promotion.

Basically, the submitted proposals were related to the solution of pressing urban problems, such as the repair of roads, housing and communal services, landscaping of recreational areas, transport, street lighting, playgrounds, etc.



Responsible local residents always formulate their proposals to the budget for the year of 2017.

All proposals of citizens gathered in the framework of the action «Influence on the budget of your city!» were systematized and submitted to the appropriate local councils on behalf of the member-organizations of the partnership «For Transparent Local Budgets!» that carried out the action in a given locality. Hereinafter, civic activists control the process of consideration

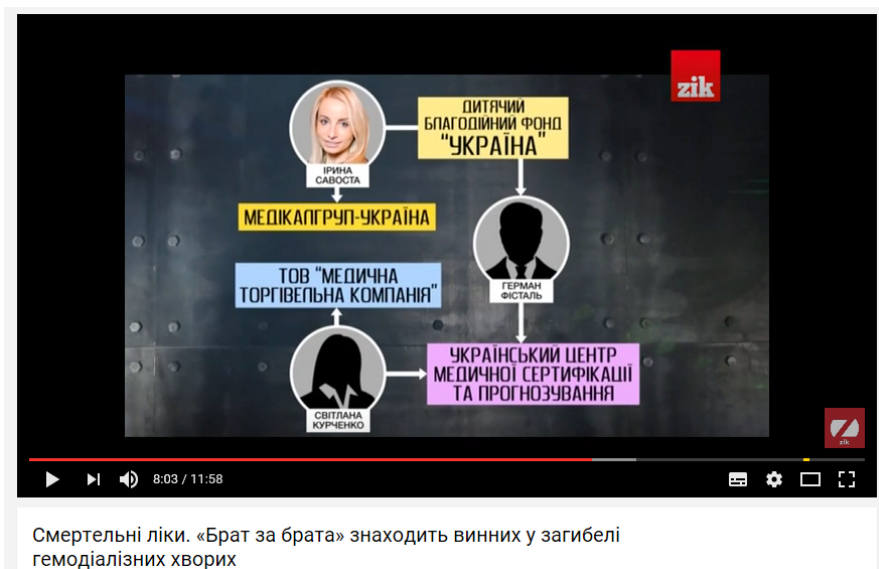
of the budget proposals by the residents and their incorporation, as well as appropriate informing of the community.

Holding the street action «Influence on the Budget of your city!» exactly in this format helped to get significant practical experience and to formulate specific recommendations for the future use of such form of activation of residents:

- Good planning and preparation.
- Broad publicity, the involvement of the media and journalists.
- Proper competences of the activists and the distribution of roles.
- Various forms and sufficient time to collect proposals.
- Available educational materials and clear messages.

Competition «The coverage of corruption in the use of funds in local budgets' was held in March-September 2016 with the assistance of the NGO «Internews -Ukraine». Participants in the competition became journalists of paper editions, on-line outlets, local television and radio companies from all regions of Ukraine.

As a requirement of the competition one could have submitted investigation describing corruption in the use of funds in local budgets, that had been published or televised in the period from 1 January to 1 September 2016.



*The ZIK TV channel story (Western information Corporation, Lviv)
May 22, 2016, program « Brother for Brother».*

Evaluation criteria for the submitted materials: relevance to the subject of the competition; the level of compliance with journalistic standards; the scale of the corruption and the depth of research; the style of presentation of the material, use of graphics or other elements representing data arrays.

In total 37 investigations were received to participate in the competition, of which the board shortlisted 7 investigations. The winners were determined by adding up points given in all criteria from each expert in the board in three nominations:

Winner in the category «video»: Maryana Pyetsukh. The correspondent in the program of social journalistic investigations «Brother for Brother» «Deadly Medicine". «Brother for Brother» finds guilty in the death of hemodialysis-dependent patients.

Winner in the category «on-line»: Olha Yudina BureauUA. Dnipro, editor-in- chief «The criminal housing: state support to corruption.»

Winner in the category «print»: Bohdan Vasylenko. The newspaper «Saturday plus", city of Zaporozhye, Executive Editor. «Dead oak and budget millions».

PARTNERSHIP «FOR TRANSPARENT LOCAL BUDGETS!» AS AN EFFECTIVE TOOL FOR PROMOTION OF REFORMS IN THE AREA OF PUBLIC FINANCES

Civic partnership «For Transparent Local Budgets!» was created during the setup meeting of 12-13 December 2014 in the city of Odessa, where 39 representatives of NGOs and media outlets from 18 regions of Ukraine were present.



The team of the partnership «For Transparent Local Budgets!».

In February 2016 on-line platform “For Transparent local budgets!» <http://probudget.org.ua>. was launched. One of the main elements of the platform is an interactive map. First and foremost, the information about the level of transparency and irregularities in the use of funds of local budgets in communities where there is activity of the participants of the partnership is put on the map in the current mode.

In July and September 2016 in Zatoka town of the Odessa region, the members of the partnership dealt with complex issues of identification of community and strategic development in the following years. The result of the strategic teamwork was drafting of the Strategic plan of the partnership development «For Transparent Local Budgets!» in 2017-2019, as well as definition of the priority initiatives for the partnership activity. However, and this is the most important, the final formation and identification of successful community of like-minded people took place.

Vision of partnership: improving the well-being of citizens due to the openness and efficiency of the budgetary process; enhancement of

transparency and filling of the local budgets; increase in the responsibility of the authorities and the reduction of corruption; increasing the level of awareness, trust and involvement of citizens; expansion, increasing the authority and the impact of the partnership in local communities, governmental bodies.

The Mission of the partnership: creating the conditions for effective development and use of local budgets in the interests of the communities by enhancing the integrity and transparency of the budgetary process and ensuring participation of citizens in it.



Strategic partnership sessions: effective, interesting and inspiring.

Partnership identified 5 core values of partnership: transparency, publicity, impartiality, responsibility, consideration and the priority for needs of the community.

Strategic directions of partnership development as follows:

1. Increasing efficiency of the use of funds of local budgets.
2. Implementation of effective budgetary regulations.
3. Taking into account the needs and interests of the communities.
4. Implementation of the visualized budget.

5. The budget execution.

6. Enhancing participation of the citizens and their associations in the budgetary process.

7. Increase in the level of transparency of the budgetary process.

Internal strategic vision for the partnership include the task to become a leading expert center on the budget; to increase the influence and brand awareness in the communities; to increase organizational capacity and expand the network of partnership; to achieve financial stability and independence.

The Coordinator of the partnership «For Transparent Local Budgets!» Anatoliy Boyko presents the activities and plans of the partnership at the International Conference «Strengthening Legal Capacity of the Communities», October 21, 2016, the city of Kharkiv.



On October 20, 2016 the most recent meeting of the partnership members « For Transparent Local Budgets» took place in Kiev. During the meeting the participants summed up the project «Civil Society and the Media – for transparent local budgets!» and noted the significant achievements of the initiative. The partnership members approved the Strategic plan for the activities of the public partnership «For Transparent Local Budgets! «in 2017-2019 and extended the powers of the Odessa regional organization of the national NGO Committee of Voters of Ukraine as the Coordinator of the partnership.

CHALLENGES AND TRENDS IN THE FIELD OF LOCAL PUBLIC FINANCE

18-19 October in 2016. Kiev hosted the National forum «Civil Society and Public Finance», a unique platform for the exchange of experience, partner search, presentation of best practices, innovations and strategies in the sphere of influence of civil society on the transparency, integrity and effectiveness of public finances.

Almost 100 participants took part in the event, in particular, the leading experts in the field of public finance, representatives of state profile agencies and local self governance representatives, donor agencies, leaders of NGOs and journalists.



The Forum opening: greeting remarks.

In his opening remarks, the head of the first department of the assistance programs «Proper governance and democratization» of the EU delegation in Ukraine, Martin Klaucke wished participants successful work and noted that the topic of public finance is very complicated and very important.

Welcoming the participants of the forum, politics and civil society advisor of the Embassy of Finland in Ukraine Anssi Kullberg wished Ukraine to reach the level where the budgetary policy is fully in control of the society as quickly as possible.

The coordinator of the civil partnership «For Transparent Local Budgets» Anatoly Boiko also made greeting remarks, as well as president of the «Open

Society» Foundation Lesya Shevchenko and Director of program activity the public organization «Internews-Ukraine» Andrey Kulakov.

Active participation in the work of the Forum, the participants also Coordinator of the sector "Civil Society and the Media» of the EU delegation in Ukraine, Colombe de Mercey; Director of USAID/ENGAGE Roland Kovats; Director of Program initiatives «Democratic Practice» of the International Fund «Renaissance» Alex Orlovsky and program manager of the Eastern Europe Fund, Yuri Piskalyuk.

In the framework of the Forum 6 panel discussions were held on various issues in the field of public finance, during which there were 27 speakers. Among the topics for discussion were reform in the area of public finance; presentation of the best practices to control public finances at the local level; participative budgeting and activation of the citizens to participate in the budget process; resources and opportunities for the civil society in the field of public finance; visualization and raising level of access to information on public finance; the media and the public finances.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Громадське партнерство «За прозорі місцеві бюджети!»
Одеська обласна організація ВГО «Комітет виборців України»
Фундація «Відкрите суспільство»

ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ ПРОЗОРОГО МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ

ДОСВІД ТА ВИКЛИКИ

Книга видана в друкованому та електронному варіанті українською та англійською мовою (в скороченому варіанті).

Розповсюджується безкоштовно.

Будемо щиро вдячні за відгуки, побажання та рекомендації стосовно вміщених у виданні матеріалів, які Ви можете направити поштою на адресу 65023, Україна, м. Одеса, а/с 209, або на електронну адресу info@probudget.org.ua

Громадське партнерство «За прозорі місцеві бюджети!» — неформальне партнерство, місією якого є створення умов для ефективного формування та використання місцевих бюджетів в інтересах громад, шляхом підвищення доброчесності, прозорості бюджетного процесу та забезпечення у ньому участі громадян.

Одеська обласна організація ВГО «Комітет виборців України» — неурядова незалежна громадська організація, місією якої є активізація громадян до участі в управлінні державою та реалізації своїх конституційних прав.

Фундація «Відкрите суспільство» — громадська неприбуткова організація, місією якої є просування цінностей відкритого суспільства через вплив на формування порядку денного державної політики і фінансів.



Підписано до друку: 25.10.2016 року.
Надруковано: СПД Дроздова Є.О.
Наклад: 3500 примірників.



Ми створюємо умови для ефективного формування та використання місцевих бюджетів в інтересах громад, шляхом підвищення доброчесності і прозорості бюджетного процесу та забезпечення участі в ньому місцевих мешканців.

<http://probudget.org.ua>